

DET NY CLARTÉ #07 · 3. ÅRGANG · MAJ 2008
LØSSALG KR. 50,-

DET NY
Clarté

Poul Nyrup Rasmussen · Alain Badiou · Jørgen Dragsdahl · Frank Aaen
Danielle Ganser · Patrick Mac Manus · Dennis Kristensen · Carl Schmitt

INTERVIEW: NATO'S SKJULTE TERRORISME

**(post)moderne
krig**

Militær. Teknologi. Mennesker

OK08 & ligeløn
Amerikansk præsidentvalg
NATO's skjulte terrorisme
Derrida læser Marx
Abu Ghraib
Vanvid og virkelighed

Behøves der ikke
beviser for at
terrorstemple
ham?

vi må ikke være
bløde i forsvaret
af demokrati og
menneske-
rettigheder!

Indhold

DET NY Clarté #7

Aktuelt & baggrund

- s. 04 **"Billedanalyse"**: Abu Ghraib.
- Af *Carsten Bagge Laustsen og Troels Nørskov Nielsen*
- s. 12 **Interview**: Danielle Ganser om Nato's skjulte terrorisme.
- Af *Silvia Cattori*
- s. 24 **Det teoretiske hjørne**: Et spøgelse går stadig gennem Europa. Om Derridas Narx-læsning.
- Af *Jon Rostgaard Boiesen*

Opinion

- s. 31 **Leder**: 68
- Af *Dino Knudsen*
- s. 32 **Lige på og hårdt**: Flammen & citronen; Kanon & demokrati; Tibet & Kina; Amerika & præsidentvalget; OK08 og ligeløn.
- s. 38 **Den Røde Plads**: Vejen over havet – eller den konstruerede nationalisme. - Af *Patrick Mac Manus*
- s. 22 **Synspunkt**: En overenskomstfornyelse lidt ud over det sædvanlige. - Af *Dennis Kristensen*

s. 40 Tema: (post)moderne krig

- s. 42 **Analyse**: En militær kontra-revolution? - Af *Jacob Levich*
- s. 60 **Analyse**: Revolution i USA's militær.
- Af *Jørgen Dragsdahl*

Bøger: Anmeldelser & debat

- s. 68 **Grundrids af metapolitikken og Etikken** (Badiou); **Latinamerika ved en skillevej** (Regalado); **I grådighedens tid** (Nyrup); **Vanvid og virkelighed** (Holten-Andersen); **Carl Schmitt** (Thorup).

Abu Ghraib

Abu Ghraib

KRIGSFOTOS. For fire år siden blev en række fotos af ydmygede irakiske fanger i Abu Ghraib fængslet offentliggjort og skabte straks et internationalt ramaskrig. Carsten Bagge Laustsen og Troels Nørskov Nielsen analyserer her retrospektivt billederne og baggrunden for dem i et forsøg på at indkredse deres betydning, for bødler og ofre såvel som for offentligheden.

Af Carsten Bagge Laustsen og Troels Nørskov Nielsen

Da billederne fra Abu Ghraib-fængslet i Irak kom til offentlighedens kendskab i april 2004, vakte den ondskab som de dokumenterede stor furore verden over. Offentliggørelsen af billederne var en ironisk og skelsættende begivenhed, der for eftertiden vil regnes som en nøgle til forståelsen af USA's proklamerede krig mod terror. Som det vel er de fleste bekendt, viser billederne amerikanske soldater i færd med at torturere og ydmyge sandsynligvis helt uskyldige ofre. Når dette er ironisk, er det naturligvis, fordi disse soldater var sendt i felten for at omdanne Irak til et demokratisk forbillede for resten af Mellemøsten. Efter afsløringen af overgrebene stod det klart at billederne såvel for bødlerne som for ofrene havde spillet en central rolle i mishandlingerne. Præcis hvilken rolle vil vi forsøge at belyse i denne artikel.

Hvad billederne viser

Billederne fra Abu Ghraib-fængslet sendte chokbølger gennem hele verden da de blev offentliggjort i CBS-programmet *60 Min II* og kommenteret af Seymore Hersh (som også havde afsløret My Lai-massakren i Vietnam 35 år tidligere) i tre artikler i det ansete tidsskrift *The New Yorker*.¹ Ud over de billeder der er kommet til offentlighedens kendskab, er der over 1800 billeder i Bush-administrationens

varetægt som den ikke vil offentliggøre med henvisning til at det vil mindske sikkerheden for de udstationerede amerikanske tropper.

Mishandlingerne af de irakiske fanger fandt uhindret sted fra efteråret 2003 og frem til tidspunktet hvor sergent Joseph Darby indleverede en cd der indeholdt billederne til en efterforskningsenhed i den amerikanske hær (CID). Cd'en havde Darby fået af Charles Graner der siden blev idømt den hårdeste straf for sin deltagelse i torturen. Lederen af den efterfølgende militære undersøgelse, generalmajor Antonio M. Taguba, konkluderede at fangerne havde været udsat for talrige tilfælde af sadistiske, modbydelige og umoralske kriminelle handlinger.² Når man ser på billederne er det svært at være uenig i denne vurdering.

Et af de i offentligheden mest kendte billeder fra Abu Ghraib viser en irakisk fange der står i Kristus-positur, placeret på en kasse med en hætte over hovedet og med elektroder påsat fingre og fødder. Truslen var at fangerne ville få stød, og flere fanger har bekræftet at det rent faktisk skete.³ Dette billede er så skræmmende og ikonisk i dets karakter at Dora Apel med rette har udpeget det som en form for logo for krigen i Irak – et logo, der selvfølgelig står i skærende kontrast

” Ud over de billeder der er kommet til offentlighedens kendskab, er der over 1800 billeder i Bush-administrationens varetægt som den ikke vil offentliggøre med henvisning til at det vil mindske sikkerheden for de udstationerede amerikanske tropper.

til det slogan, *Operation Iraqi Freedom*, som den amerikanske hær lancerede deres "operation" under. På to andre billeder ser vi Lynndie England, der om nogen blev Abu Ghraib-skandalens *Poster Girl*.⁴ På det første holder England en irakisk mand, der ligger nøgen på betongulvet, i en hundesnor. Det andet viser England stående, smilende og med en cigaret dinglende i mundvigen foran en række af nøgne irakiske fanger der alle har hætter over hovedet. En af fangerne masturberer, og England giver et *thumbs up*-tegn med den ene hånd, mens hun med den anden peger på fangens penis, som udgjorde hånden en pistol.

Derudover dækker de resterende billeder et bredt spektrum af såvel psykiske som fysiske og seksuelle overgreb: nøgne fanger stablet i bunker, fanger tvunget til at simulere homoseksuelt samkvem, hunde der blev brugt til at skræmme fangerne og i enkelte tilfælde havde bidt dem, og endelig fanger placeret nøgne i ekstremt smertefulde positioner og ofte med kvindeundertøj trukket ned over deres ansigt. På billederne, som MP-reservisterne selv sørgede for at tage og efterfølgende videredistribuere til andre interesserede, er der ingen synlige tegn på modvilje mod at deltage i torturen og overgrebene. Hvis man ser

på deres gestikulationer og ansigtsudtryk så kunne billederne lige så godt være taget foran eventyrløttet i Disney World.

Krigens billeder

Billederne fra Abu Ghraib kan forstås som en form for krigstrofæ. Som andre krigstrofæer udstiller billederne fra Abu Ghraib en slagen og ydmyget fjende. Trofæerne kunne bestå i kropsdele fra dræbte fjender, dele af deres udrustning og i nyere tid altså af fotografier. Den sidste type trofæer har vi især set fra Vietnam-krigen og frem fordi kameraet på dette tidspunkt var blevet hvermandseje.⁵

Disse fotografiske trofæer kan virke harmløse da de ikke umiddelbart viser den ondskab som kommer til udtryk i en krigssituation. Endvidere mødes disse billeder også ofte med en mistillid til

deres autenticitet.⁶ Tænk her blot på billedet hvor amerikanske soldater under Anden Verdenskrig planter *Stars and Stripes* på den japanske stillehavsø Iwo Jima. Billedet var et falsum der blev taget flere dage efter kamphandlingernes afslutning og som på ingen måde udtrykte eller dokumenterede det blodbad som slaget på øen var for både amerikanerne og japanerne.

I modsætning til dette billede blev autenticiteten

” Det seksuelle aspekt adskiller Abu Ghraib-billederne fra mere traditionelle krigsbilleder

af billederne fra Abu Ghraib bekræftet af præsident Bush da han udtalte til offentligheden at han følte afsky over for de afsporede og onde handlinger som billederne dokumenterede. Således var der ikke længere tvivl om at mishandlingerne havde fundet sted. Billederne blev et vendepunkt i krigen mod terror, da det med dem blev muligt at kommunikere hvad der tidligere syntes ikke-kommunikerbart. Krigen fremstod før disse billeder som en uendelig krig udkæmpet mod en skjult og ansigtsløs fjende. Med billederne blev ofrene og smerten imidlertid ubehageligt nærværende. Det var næsten som om vi var der selv – og givet var det i hvert fald at fotografierne tvang os til at tage moralsk stilling og reflektere kritisk over hele demokratiseringsprojektet for Mellemøsten og den igangværende krig mod terror.

Et af de aspekter der er så åbenlyst chokerende ved billederne, er at de viser at det er "os" som begår handlinger der ellers – i en vestlig optik – normalt bliver associeret med "dem" (terroristerne). Billederne udfordrer hermed den konventionelle forståelse af hvem der er de gode/de onde. Ud over at afkræve beskueren en form for stillingtagen har fotografierne også en kraft som almindelig skreven tekst ikke har. Som Donald Rumsfeld forklarede, var

skrevne forklaringer blot "noget man læste, og det er én ting", mens billederne "er ufattelige ... dette er noget helt andet".⁷

Krigen kom tæt på

De overgreb og den tortur der kommer til udtryk i billederne fra Abu Ghraib, genskaber på paradoksal vis en menneskelighed i den sterile krigsførelse som den amerikanske hær har markedsført sig i forhold til. I Abu Ghraib-fængslet var der ikke længere tale om præcisionsbombning eller laserstyrede missiler, der blev affyret på lang afstand, men i stedet om en smerte der påførtes direkte: en ved første øjekast personlig motiveret ondskab. Billederne giver på denne vis et indblik i nogen af de mest primitive menneskelige instinkter, aggression og frygt – og på den smerte, som krigshandlinger forvolder.

Mishandlingerne blev begået ansigt til ansigt, og gerningsmændene hørte ofrenes skrig og så deres reaktion på den påførte smerte. Ydermere havde torturen ofte en seksuel dimension, hvormed der blev skabt en perverteret form for intimitet offer og bøddel imellem.⁸ Dette seksuelle aspekt er i øvrigt et aspekt som adskiller Abu Ghraib-billederne fra mere traditionelle krigsbilleder.⁹

Greenberg¹⁰ spekulerer derfor i om torturen (og

”

på deres gestikulationer og ansigtsudtryk så kunne billederne lige så godt være taget foran eventyrslottet i Disney World.

dermed også billederne) på en eller anden måde har fungeret som en følelsesmæssig ventil for soldaterne – eller som en form for bizar souvenir der har været med til at understrege "vores" overlegenhed i forhold til "dem". Billederne fungerer netop som souvenirs idet de cirkulerede mellem forskellige soldater, deres venner og deres familie. Her har vi en parallel til fotografierne af Ku Klux Klans lynchninger af sorte, der også til tider blev reproduceret som postkort. Ud over at fungere som souvenirs kunne fotografierne fra Abu Ghraib også anvendes som en form for afpresning der skulle sikre en lind strøm af efterretninger fra tidligere indsatte. Hvis disse ikke tilvejebragte brugbare efterretninger, ville de involverede soldater offentliggøre nogle af billederne og på denne vis bringe skam over de tidligere indsatte og deres familier.¹¹

Hvis skyld?

Vi indledte denne artikel med kort at omtale billedet af en mand i Kristus-positur og med ledninger fastgjort på arme og ben. Dette billede danner baggrund for en karikatur som den irakiske kunstner Sallah Edine Sallat malede på en murvæg i Bagdad. Ved siden af portrættet af manden har Sallat malet et portræt af frihedsgudinden. Statuen har fået en Ku Klux Klan-hætte over hovedet, og statuens mørke øjenhuller er derfor nu maskens huller. I stedet for at holde frihedens flamme i hånden rækker statuen nu op efter en kontakt som er forbundet med ledningerne hen til fangen. Under billedet står der "That Free Dom for Bosh".¹²

Det interessante er selvfølgelig den omvendning der ligger i billedet. Billederne fra Abu Ghraib er karakteriseret ved at vise ofrene som underkastede og tavse. De har – på grund af den sandsæk som de har over hovedet – intet ansigt og ingen stemme. Mange har interesseret sig for hvilke persontyper England og Graner var, men meget få har interesseret sig for ofrene. Sallat nøjes ikke med at tildække hovedet på frihedsgudinden. Hun forsøger også aktivt at skabe et modnarrativ – hun ser sagen fra et irakisk perspektiv. Og hvad består dette narrativ så i? Tegningen påpeger naturligvis det paradoksale i at friheden ”vindes” ved at krænke og torturere menige irakere. Som en kommentator skriver, ”tog amerikanerne til Irak for at give irakerne demokrati og frihed, men de endte med at eksportere en opdateret version af Ku Klux Klan.”¹⁵

Den almindelige opfattelse er at kun ganske få af bataljonens medlemmer kunne karakteriseres som afvigende personer med psykiske problemer, og spørgsmålet er også om det i det hele taget er væsentligt. Når de kunne handle som de gjorde så var det blandt andet fordi der var en præsident og en regering som delte verden op i de gode og de onde og som gjorde det ene krumspring efter det andet for at bøje

og fordreje Geneve-konventionerne.¹⁴ Selvfølgelig har bataljonens medlemmer et ansvar, og selvfølgelig skal de retsforfølges i forhold til dette, men der er også et ansvar som når højere op og som bør gøres gældende. På nogle af billederne fra Abu Ghraib ser vi fængselspersonale der varetager deres pligter tilsyneladende upåvirkede af de excesser som foregår i deres umiddelbare nærhed. Når de kunne dette, var det sandsynligvis fordi de så handlingerne som acceptable eller i hvert fald autoriserede fra højere sted.

En væsentlig baggrund for billederne fra Abu Ghraib var en række memoranda fra den amerikanske administration angående definitionen af hvad der talte som tortur. For det første legitimerede disse at USA's fanger ikke længere blev behandlet som krigsfanger underlagt Geneve-konventionerne.

” Autenticiteten af billederne fra Abu Ghraib blev bekræftet af præsident Bush

For det andet indsnævres forestillingen om hvad der tæller som tortur radikalt. Hvad angår forhørsteknikkers psykiske konsekvenser hævder den juridiske rådgiver for den amerikanske administration Jay Bybee i sit memorandum at de kun tæller som tortur hvis de psykiske lidelser strækker sig over måneder eller år. Og som et yderligere kriterium skal det være intentionen at ”offeret” lider varig skade. Hvor

stor betydning Bybee-memorandumet har haft er uklart, men det var ikke den eneste obskure juridiske rapport som så dagens lys i Washington.

Den amerikanske administration har sandsynligvis ikke direkte beordret at fangerne skulle ydmyges seksuelt, men den har skabt et klima som gav de underordnede en forestilling om at de leverede hvad der var ønsket. Det betyder ikke nødvendigvis at forsvarsministeriets elite kendte til mishandlingerne, men omvendt må man sige at der i hvert fald ikke var noget i deres adfærd, udtalelser og retslige og quasiretslige interventioner som forhindrede

at noget sådant kunne ske. Tværtimod fjernede de det værn som normalt sættes op mod sådanne excesser, nemlig de internationale konventioner. ■

Carsten Bagge Laustsen (f. 1970) er lektor ved Institut for statskundskab, Århus Universitet, og har bl.a. udgivet en introduktion til Slavoj Žižek. Troels Nørskov Nielsen (f. 1975) kandidat i statskundskab.

NOTER

1 Seymour M. Hersh (2004): *Chain of Command*. London: Penguin Books, p. xviii.

2 Karen J. Greenberg & Joshua Dratel (2005): *The Torture Papers*. New York: Cambridge University Press, p. 416.

3 Jennifer K. Harbury (2005): *Truth, Torture, and the American Way: the history of U.S. involvement in torture*. Boston: Beacon Press, p. 13.

4 Michelle Brown (2005): "'Setting the Conditions' for Abu Ghraib: The Prison Nation Abroad", *American Quarterly*, 53 (3): 973-997, p. 982.

5 Johanna Bourke (2005): "Sexy Snaps", *Index on Censorship*, (1): 39-45.

6 Søren Kjærup (1998): "Billedkommunikation", pp. 58-82 i Bent Fausing og Peter Larsen (red.): *Visuel Kommunikation*. København: Medusa.

7 Hersh 2004, p. 65.

8 Karen J. Greenberg (2006): "Introduction: The Rule of Law Finds Its Golem: Judicial Torture Then and Now", pp. 1-12 i Karen Greenberg (ed.): *The Torture Debate in America*. New York: Cambridge University Press, p. 4.

9 Bourke (2005).

10 Greenberg (2006).

11 Dora Apel (2004): "Torture Culture: Lynching Photographs and the Images of Abu Ghraib", *Art Journal*, 64 (2): 88-100.

12 W.J.T. Mitchell (2005): "The Unspeakable and the Unimaginable: Word and Image in a Time of Terror", *ELH*, 72: 291-308, p. 304.

13 Max Gordon (2004): "Abu Ghraib: postcards from the edge", *Open Democracy*, <http://www.openDemocracy.net>, p. 2.

14 Marcy Strauss (2004): *The lesson of Abu Ghraib*, Legal Studies Paper, No. 2004-18, September, <http://ssrn.com/abstract=597061>, p. 7.

NATO's skjulte terrorisme - Interview med Daniele Ganser

FALSE FLAG. Ifølge Daniele Gansers banebrydende forskning har NATO mere eller mindre direkte stået bag en række terrorangreb og attentater i Europa under Den Kolde Krig. Begivenheder som blev tilskrevet radikale venstreorienterede kræfter. Spørgsmålet er imidlertid om denne strategi, som går under betegnelserne "Strategy of tension" og "False-Flag-terrorisme", stadig forfølges den dag i dag, med muslimerne som syndebukke?

Af **Silvia Cattori**. Illustration **Lasse Bo Christensen**

Silvia Cattori: Deres bog om "NATO's hemmelige hære" (anmeldt i *Det Ny Clarté* #03, red.) forklarer hvordan "Strategy of tension" og "False Flag-terrorismen" indebærer store farer. Den informerer os om hvordan NATO under den kolde krig - i samarbejde med efterretningstjenesterne i de vesteuropæiske lande og Pentagon - har benyttet sig af hemmelige hære, har rekrutteret spioner på den yderste højrefløj og har organiseret terroraktioner som de har givet den yderste venstrefløj skylden for. Med denne viden in mente kan man spørge hvad der foregår i dag uden at vi er klar over det?

Daniele Ganser: Det er meget vigtigt at forstå hvad "Strategy of tension"¹ i virkeligheden indebærer, og hvordan den har fungeret i denne periode. Det kan hjælpe os til at forstå nutiden, fordi vi bedre kan se i hvilket omfang den stadig er virksom. Kun få mennesker ved hvad udtrykket "Strategy of tension" betyder. Det er meget vigtigt at tale om og forklare det. Det er en taktik der går ud på selv at begå attentater og give andre skylden. Med "tension" (spænding) hentydes til den emotionelle spænding som skal skabe en følelse af frygt. Udtrykket "strategy" (strategi) henviser til det at nære folks frygt for en bestemt gruppe. Disse hemmelige NATO-strukturer blev understyret, finansieret og trænet af CIA i samarbejde med MI6 (den britiske efterretningstjeneste) til at bekæmpe Sovjetunionens

væbnede styrker i tilfælde af krig, men også, ifølge de informationer vi har til rådighed i dag, til at begå terroristiske attentater i forskellige lande.

Således har den italienske efterretningstjeneste siden 1970'erne brugt disse hemmelige hære til at anstifte terrorangreb med det formål først at fremkalde stærk frygt i befolkningen, for dernæst at anklage kommunisterne for at være bagmændene. Det var den periode hvor det kommunistiske parti havde stor styrke i parlamentet. "Strategy of tension" skulle tjene til at diskreditere og svække partiet for at forhindre det i at komme med i regeringen.

Det yderste højre og NATO

Silvia Cattori: *Ét er at lære om betydningen af dette. Noget andet - og sværere - er at tro på at vore regeringer har kunnet tillade NATO, de vesteuropæiske efterretningstjenester og CIA at handle på en måde der truede deres egne borgeres sikkerhed!*

”**NATO var hjertet i dette hemmelige netværk som var forbundet med terror**

Daniele Ganser: NATO var hjertet i dette hemmelige netværk som var forbundet med terror; *Clandestine Planning Committee (CPC)* og *Allied Clandestine Committee (ACC)* var hemmelige substrukturer i den atlantiske alliance, og at de har eksisteret er i dag uden for enhver tvivl. Men selv om dette ligger fast, er det alligevel svært

GANSER. Har i sin forskning beskæftiget sig med hvorledes NATO oprettede et Stay Behind-netværk i Vesteuropa under Den Kolde Krig. Et netværk der skulle bekæmpe en evt. sovjetisk invasion, men som i stedet blev anvendt til andre formål.

at vide hvem der gjorde hvad. Der er ingen dokumenter der kan bevise hvem der havde kommandoen, hvem der organiserede "strategy of tension", eller hvordan NATO, de vesteuropæiske efterretningstjenester, CIA, MI6 og terroristerne, som var rekrutteret fra det yderste højre, fordelte rollerne indbyrdes. Det eneste vi med sikkerhed ved er at der inden for disse hemmelige strukturer var elementer der benyttede sig af "Strategy of tension". Terroristerne fra det yderste højre har i vidneudsagn forklaret at det var efterretningstjenesterne og NATO der havde understøttet dem i denne hemmelige krig. Men når man beder om forklaringer fra medlemmer af CIA eller NATO - hvilket jeg har gjort gennem adskillige år - siger de blot at der måske har været nogle kriminelle elementer der er undsluppet deres kontrol.

Silvia Cattori: *Var disse hemmelige hære aktive i alle de vestlige lande?*

Daniele Ganser: I min forskning har jeg fremlagt beviser for at disse hemmelige hære

ikke alene eksisterede i Italien, men i hele Vesteuropa: i Frankrig, Belgien, Holland, Norge, Danmark, Sverige, Finland, Tyrkiet, Spanien, Østrig, Schweiz, Grækenland, Luxembourg og Tyskland. Først troede vi at der var tale om én samlet guerillastruktur, og at de hemmelige hære dermed alle havde deltaget i "Strategy of tension" og altså i terrorangreb. Men det er vigtigt at sige at ikke alle disse hære har deltaget i attentater, samt at forstå hvad der adskilte dem, for de deltog i to helt forskellige slags aktiviteter. Det ligger klart i dag at disse hemmelige strukturer i NATO, som generelt kaldes *Stay*

Behind-grupper, fra begyndelsen var tænkt som en guerilla i tilfælde af Sovjetunionens besættelse af Vesteuropa. USA sagde at disse guerillanetværk var nødvendige for at forhindre at invaderede lande skulle stå ligeså uforberedte som de havde gjort ved tyskernes besættelse under Anden Verdenskrig.

Et stort antal lande der havde oplevet den tyske besættelse, som for eksempel Norge, ønskede at tage ved lære af deres manglende evne til at gøre modstand mod besættelsesmagten og sagde til sig selv at de måtte være bedre forberedte i tilfælde af en ny besættelse, at de måtte have en ekstra valgmulighed og kunne regne med en hemmelig

” **Terroristerne fra det yderste højre har i vidneudsagn forklaret at det var efterretningstjenesterne og NATO der havde understøttet dem i denne hemmelige krig**

NOTER

1 Udtrykket, der på dansk er oversat til "spændingens strategi", er første gang blevet brugt efter Piazza Fontana-massakren i Milano i 1969. 16 personer blev dræbt, 80-90 personer såret.

hær hvis den almindelige hær blev besejret. Der var i disse hemmelige hære også ærlige folk, ægte patrioter som udelukkende ville forsvare deres land i tilfælde af besættelse.

Uigennemsigtigt

Silvia Cattori: *Hvis jeg forstår det rigtigt, var disse Stay Behind-gruppers oprindelige opgave at være forberedte på en sovjetisk invasion, men de blev så afledt fra dette mål for i stedet at bekæmpe venstrekræfterne. Derfor er det svært at forstå hvorfor venstrepartierne ikke har undersøgt og afsløret dette tidligere?*

Daniele Ganser: Hvis man tager tilfældet Italien, viser det sig at hver gang det kommunistiske parti rettede en forespørgsel til regeringen for at få oplysninger om den hemmelige hær der opererede i landet under dæknavnet *Gladio*, fik de det svar at det var en statshemmelighed. Først i 1990 bekræftede Giulio Andreotti (daværende premierminister, red.) eksistensen af *Gladio* og dens direkte tilknytning til NATO, CIA og MI6. Det var også i denne periode

at dommer Felice Casson kunne bevise at den virkelige ophavsmand til attentatet i Peteano i 1972², som havde rystet Italien, og som det yderste venstre indtil dette tidspunkt havde fået skylden for, var Vincenzo Vinciguerra der var tilknyttet Ordine Nuovo, en gruppe på den yderste højrefløj. Vinciguerra erkendte at have begået attentatet med den italienske efterretningstjenestes hjælp. Vinciguerra fortalte ligeledes om eksistensen af den hemmelige hær *Gladio*. Og han forklarede at under den kolde krig havde disse hemmelige attentater forårsaget kvinders og børns død³. Han bekræftede også at denne hemmelige hær, som blev kontrolleret af NATO, havde forgreninger i hele Europa. Da denne information blev kendt, udbrød der politisk krise i Italien. Og det er takket være dommer Felice Cassons undersøgelser at vi har fået kendskab til NATOs hemmelige hære.

” **Efter at præsident Francois Mitterrand i Frankrig havde forsikret om at alt dette hørte fortiden til, erfarede man efterfølgende at disse strukturer stadig fandtes**

Da det tyske socialdemokratiske parti SPD i 1990 erfarede at der i deres land – som i alle de andre vesteuropæiske lande – eksisterede en hemmelig hær, og at den var forbundet med den tyske efterretningstjeneste, råbte de op om skandale og

NOTER

- 2 En bilbombe dræbte tre politisoldater (carabinieri) og sårede en fjerde alvorligt. De var blevet tilkaldt via en anonym telefonopringning.
- 3 Der sigtes bl.a. til massakren på Bologna Banegård i 1980 hvor 85 personer mistede livet.

anklagede CDU, det kristelig-demokratiske parti. Dette parti reagerede ved at sige: Hvis I anklager os, vil vi fortælle offentligheden at også I under Willy Brandt var indblandet i dette komplot. Dette fandt sted samtidig med det genforenede Tysklands første valg som SPD håbede på at vinde. SPD's ledere indså at det ikke var noget godt valgtema. Til sidst lod de forstå at de hemmelige hære var berettigede.

I november 1990 rejste der sig røster i Europa-Parlamentet om at man ikke kunne tolerere eksistensen af hemmelige hære eller afstå fra at få forklaringer på de terrorhandlinger hvis baggrund aldrig var blevet belyst. Der var brug for undersøgelser. Derfor protesterede Europa-Parlamentet skriftligt til NATO og præsident George Bush senior. Men det er der ikke kommet noget ud af.

Kun i Italien, Schweiz og Belgien blev der igangsat offentlige undersøgelser. Det er i øvrigt kun disse tre lande der har bragt en smule orden i affæren og offentliggjort en rapport om deres hemmelige hære.

False Flag idag

Silvia Cattori: *Hvor står vi i dag? Er disse hemmelige hære stadig aktive? Findes der hemmelige nationale strukturer uden for statens kontrol?*

Daniele Ganser: Det er vanskeligt for en historiker at svare på disse spørgsmål. Vi har som sagt ikke en officiel rapport til rådighed i alle de enkelte lande. I mine værker analyserer jeg kendsgerninger som jeg kan bevise. Hvad angår Italien så findes der en rapport som siger at den hemmelige hær Gladio er blevet nedlagt. Der er ligeledes udgivet en parlamentsrapport i Schweiz om den hemmelige hær P26 i november 1990. Ifølge denne er den hemmelige hær, som havde oplagret sprængstoffer overalt i Schweiz, blevet opløst.

Men i de andre lande har man intet gjort. Efter at præsident Francois Mitterrand i Frankrig havde forsikret om at alt dette

” Man kan have opløst strukturerne og dannet nogle nye

hørte fortiden til, erfarede man efterfølgende at disse strukturer stadig fandtes, idet Giulio Andreotti lod forstå at den franske præsident løj: ”De siger at de hemmelige hære ikke eksisterer mere; men under det hemmelige møde i efteråret 1990 var også I franskmænd til stede; så sig ikke at de ikke eksisterer mere.” Mitterrand blev temmelig vred på Andreotti, for efter denne afsløring måtte han korrigere sin udtalelse. Senere har den tidligere chef for den franske efterretningstjeneste, admiral Pierre Lacoste, bekræftet at disse hemmelige hære også eksisterede i Frankrig, og at også Frankrig havde været impliceret i terrorangreb.

Det er altså svært at sige om alt dette hører fortiden til. Og selv hvis Gladio-strukturerne er blevet opløst, kan man meget vel have skabt nogle nye og således have fortsat med at betjene sig af "Strategy of tension" og "False Flag-teknikken".

USA's rolle

Silvia Cattori: *Disse hemmelige NATO-strukturer, som USA tilskyndede til at oprette efter Anden Verdenskrig for at udstyre de europæiske lande med en guerilla som ville være i stand til at gøre modstand mod en sovjetisk invasion, har altså i sidste ende kun tjent til at gennemføre kriminelle operationer mod europæiske borgere? Alt tyder på at USA havde et helt andet formål med dem!*

Daniele Ganser: De gør ret i at rejse dette spørgsmål. USA var interesseret i politisk kontrol. Denne politiske kontrol er et væsentligt element i Washingtons og Londons strategi. Chefen for Gladio, general Geraldo Seravalle, giver et eksempel herpå i sin bog. Han fortæller at USA ikke var interesseret i at den italienske guerillahær skulle forberede sig på en eventuel sovjetisk invasion. Han fandt ud af hvad der i virkeligheden interesserede de CIA-agenter der assisterede under træningsøvelserne. De ville sikre sig at hæren fungerede på en

måde så den var i stand til at kontrollere kommunisternes aktiviteter. De frygtede at kommunisterne skulle komme til magten i lande som Grækenland, Italien og Frankrig. Det var altså det "Strategy of tension" skulle bruges til: At få indflydelse på politikken i bestemte vesteuropæiske lande og give den en bestemt retning.

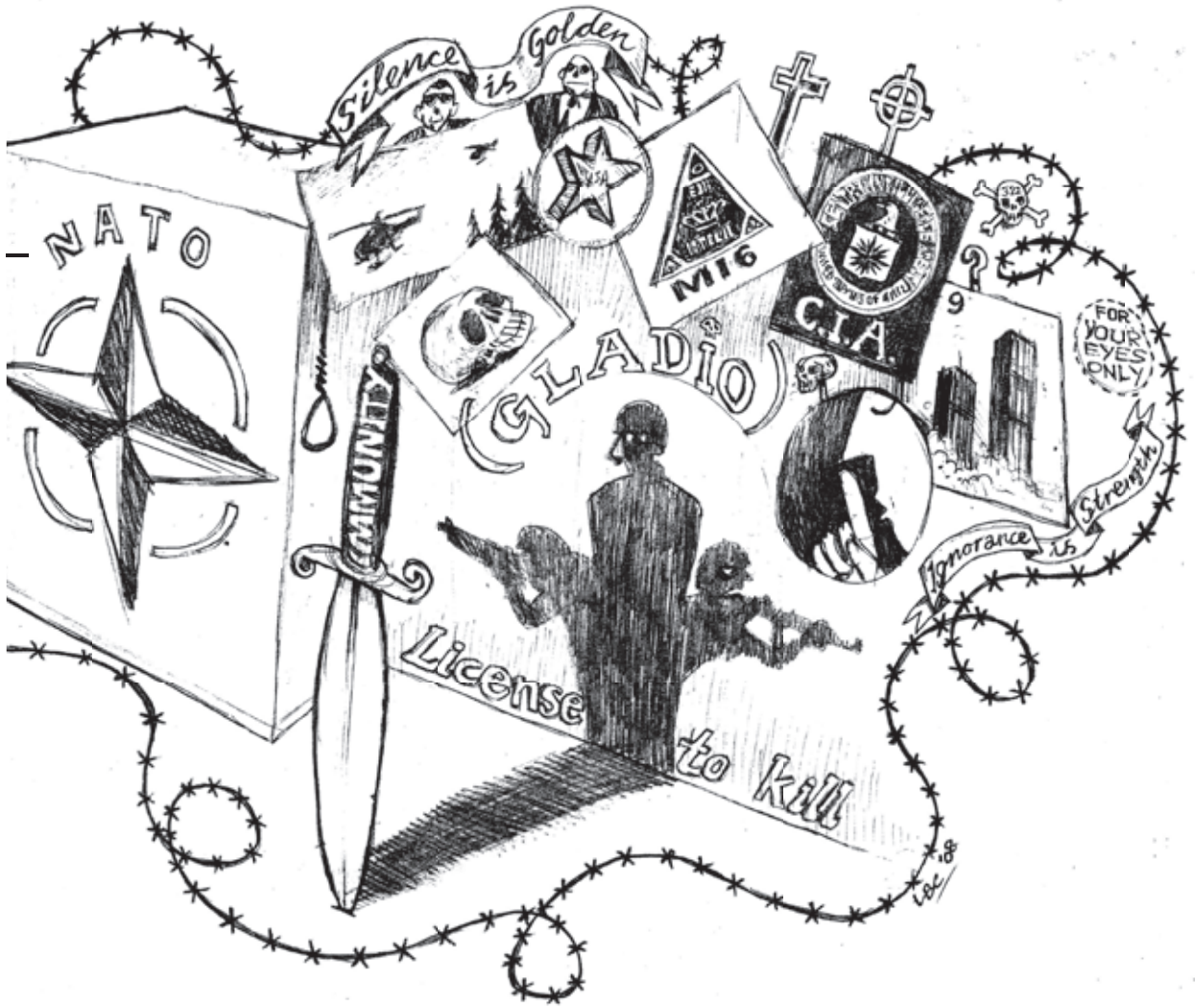
Strategy of tension og muslimerne

Silvia Cattori: *De har talt om det følelsesmæssige element som en vigtig faktor i "Strategy of tensioni". Det vil sige at terroren med sin slørede og uklare oprindelse samt den frygt, som den fremkalder, tjener til at manipulere den offentlige mening. Er vi ikke i dag vidner til de samme metoder? I går gav man næring til kommunistskrækken - nærer man ikke frygten for islam i dag?*

” I dag bliver NATO brugt som en angrebshær skønt organisationen ikke blev skabt til dette formål.

Daniele Ganser: Jo, der er en meget klar parallel. Under forberedelserne til krigen mod Irak sagde man at Saddam Hussein havde biologiske våben, at der var en forbindelse mellem Irak og angrebene den 11. september, og at der var en forbindelse mellem Irak og terroristerne i Al-Qaeda. Men intet af dette var sandt. Ved hjælp af disse løgne ville man have verden til at tro på at muslimerne ville udbrede terrorismen overalt, og at krigen

var nødvendig for at bekæmpe terror. Men den virkelige årsag til krigen er kontrol over energiressourcerne. Af geologiske grunde er gas- og olierigdommene koncentreret i de muslimske lande. Den som vil have fingrene i dem må benytte sig af den slags manipulationer.

Silvia Cattori: *Så disse hemmelige strukturer kan meget vel være blevet opløst, men "Strategy of tension" fortsætter?*

Daniele Ganser: Det er rigtigt. Man kan have opløst strukturerne og dannet nogle nye. Det er vigtigt at forklare hvordan taktikken og manipulationen fungerer i "Strategy of tension". Det er alt sammen ulovligt. Men for stater er det nemmere at manipulere folk end at sige til dem at man agter at sætte sig på andres olie. Naturligvis kan ikke alle attentater føres tilbage til "Strategy of tension". Men det er svært at vide hvilke attentater der er manipulerede. Selv de som ved at et stort antal attentater er anstiftet af stater for at sætte en politisk fjende i et dårligt lys, kan støde imod en psykologisk barriere. Efter hvert attentat er folk bange og forvirrede. Det er meget svært at acceptere at "Strategy of tension", "False Flag-strategien", er en realitet. Det er lettere at acceptere statens manipulerende forklaring og sige til sig selv: "I tredive år

har jeg holdt mig velinformeret, og jeg har aldrig hørt tale om disse kriminelle hære. Muslimerne angriber os, det er derfor vi bekæmper dem."

Silvia Cattori: *Hvilken sikkerhed kan NATO yde befolkningerne, som man angiveligt skulle beskytte, hvis man tillader efterretningstjenesterne at manipulere?*

Daniele Ganser: Hvad angår terrorangrebene som var anstiftet af de hemmelige hære i netværket *Gladio* under Den Kolde Krig, er det vigtigt at vide hvad der virkelig skete, og hvilken rolle NATO reelt spillede. Drejede det sig om isolerede handlinger eller om handlinger der hemmeligt blev organiseret af NATO? Frem til i dag har NATO nægtet at tale om "Strategy of tension" og om terrorismen under den kolde krig. NATO afviser alle spørgsmål angående *Gladio*.

I dag bliver NATO brugt som en angrebshær skønt organisationen ikke blev skabt til dette formål. Den blev tildelt denne rolle den 12. september 2001, umiddelbart efter attentaterne i New York. NATOs ledere hævder at årsagen til deres deltagelse i krigen mod afghanerne er kampen mod terror. Men NATO risikerer at tabe denne krig - med krise og debatter til følge. Det vil så

” NATO var hjertet i dette hemmelige netværk som var forbundet med terror

vise sig om NATO som hævdet fører denne krig imod terrorisme, eller om situationen i virkeligheden er den samme som under Den Kolde Krig hvor de hemmelige hære var knyttet til terrorismen. De kommende år vil vise om NATO er gået ud over hvad der fra begyndelsen af var dens mission: At forsvare de europæiske lande og USA i tilfælde af en sovjetisk invasion, en begivenhed som aldrig fandt sted. NATO blev ikke grundlagt for at bemægtige sig de muslimske landes olie eller gas.

Silvia Cattori: *Hvad ved vore dages myndigheder om "Strategy of tension"? Kan de fortsat tillade krigsmagere at forsøge statskup, at kidnappe og torturere folk uden at reagere? Har de nogen muligheder for at forhindre disse kriminelle aktiviteter?*

Daniele Ganser: Jeg ved det ikke. Som historiker observerer og dokumenterer jeg. Som politisk rådgiver siger jeg altid at man ikke må give efter for manipulationer der har til formål at skabe frygt og få os til at tro at det altid er muslimerne der er "terroristerne". Jeg siger at

der er tale om en kamp om kontrollen med energiresourcerne, og at man må finde måder at overleve energiknapheden på uden at ty til militarisering. Man kan ikke løse problemerne på denne måde - man forværrer dem.

Silvia Cattori: *Dæmoniseringen af arabere og muslimer i forbindelse med den israelsk-palæstinensiske konflikt har ikke umiddelbart noget med olie at gøre.*

Daniele Ganser: Nej, ikke i dette tilfælde. Men for USA handler det om at få kontrol over energireserverne i den eurasiske blok i

” Terroristerne fra det yderste højre har i vidneudsagn forklaret at det var efterretnings-tjenesterne og NATO der havde understøttet dem i denne hemmelige krig

den "strategiske ellipse" der går fra Azerbaijan via Turkmenistan og Kazakhstan til Saudi-Arabien, Irak, Kuwait og Den persiske Golf. Det er netop her i denne region, hvor den såkaldte "krig mod terror" udspiller sig, at de vigtigste olie- og gasreserver er koncentreret. Efter min mening drejer det sig udelukkende om et geostrategisk magtspil hvor den Europæiske Union kun kan tabe. For hvis USA får kontrollen over disse ressourcer, og energikrisen forværres, vil USA sige: "I vil have gas, I vil have olie - udmærket, til gengæld ønsker vi det og det." USA vil ikke give de europæiske lande olie og gas gratis. Der er kun få der ved at "peak oil", det vil sige maksimumsproduktionen, allerede er nået i Nordsøen, og

NOTER

4 David Ray Griffin & Peter Dale Scott (ed.): *9/11 and American empire: intellectuals speak out*, Olive Branch Press, 2006.

TERROR. Piazza-fontana massakren i Milano, 1969. En bombe sprang i en bank og dræbte 16 personer og sårede 80. Samme dag sprang 3 andre bomber i Milano og Rom.

at olieproduktionen i Europa – produktionen i Norge og Storbritannien – dermed er for nedadgående.

Den dag hvor folk bliver klar over at disse ”krige mod terror” er manipulerede, og at en del af anklagerne mod muslimerne er propaganda, vil de blive overraskede. De europæiske lande må vågne op og omsider forstå

hvordan ”Strategy of tension” fungerer. Og de må også lære at sige nej til USA. Desuden er der også i USA mange mennesker som ikke ønsker denne militarisering af internationale relationer.

9/11

Silvia Cattori: *De har også forsket i angrebene den 11. september 2001, og De har været medforfatter til en bog⁴ sammen med andre intellektuelle som er bekymrede over inkonsistensen og modsigelserne i den officielle udlægning af begivenhederne, samt i konklusionerne i den af hr. Bush nedsatte undersøgelseskommission. Frygter De ikke at blive beskyldt for at være ”konspirations-teoretiker”?*

Daniele Ganser: Mine studerende og andre har hele tiden spurgt mig: Hvis denne ”krig mod terror” i virkeligheden drejer sig om olie og gas, er angrebene den 11. september så ikke også manipulerede? Eller er det en tilfældighed at Osama bin Ladens muslimer slog til i nøjagtig det øjeblik hvor de vestlige lande begyndte at forstå at en oliekrise nærmede sig? Jeg begyndte derfor at interessere mig for hvad der var blevet skrevet om 11. september og studere den officielle rapport som blev præsenteret i juni 2004. Når man dykker ned i emnet, opdager man straks at der er en stor verdensomspændende debat om hvad det i virkeligheden var der skete den 11. september 2001. De informationer som vi har er ikke særlig præcise. I den 600 sider lange rapport kan man sætte spørgsmålstegn ved at sammenstyrtningen af det

tredje tårn end ikke er nævnt. Kommissionen taler kun om sammenstyrtningen af to tårne, nemlig "Twin Towers", selv om et tredje tårn, WTC 7, 170 meter højt, også er styrtet sammen. Her taler man om en lille brand. Jeg har talt med professorer som har et godt kendskab til disse bygningers struktur; de siger at en lille brand ikke kan ødelægge en struktur af den dimension. Den officielle historie om 11. september og kommissionens konklusioner er ikke troværdige. Denne mangel på klarhed sætter forskerne i en meget vanskelig situation. Der hersker ligeledes forvirring omkring hvad der reelt er sket i Pentagon. På de billeder vi har, er det svært at se et fly. Man kan ikke se hvordan et fly skulle være styrtet ned der.

Silvia Cattori: *Venezuelas parlament har bedt USA om yderligere forklaringer for at belyse attentaternes årsager. Kunne det ikke være et eksempel til efterfølgelse?*

Daniele Ganser: Der er mange usikkerhedsmomenter angående 11. september. Parlamentarikere, universitetsfolk og borgere kan alle kræve svar på hvad der i virkeligheden skete. Jeg mener at det er vigtigt at blive ved med at stille spørgsmål. Det er en begivenhed som ingen kan glemme; alle husker hvor de befandt sig i det øjeblik. Det er utroligt at man 5 år efter stadig ikke har klarhed over hændelsesforløbet.

Silvia Cattori: *Den måde at tænke på og denne tilsløring af løgne som udspringer af "Strategy of tension" – gør den ikke alle til medskyldige i de forbrydelser som den*

forårsager? Startende med journalisterne og de politiske partier?

Daniele Ganser: Personligt mener jeg at alle – journalister, universitetsfolk, politikere – bør tænke over følgerne af "Strategy of tension" og "False Flag". Her står vi virkelig over for fænomener som unddrager sig vores fatteevne. Derfor må man hver gang der er et terrorangreb stille spørgsmål og søge at forstå hvad der ligger bag. Først når man officielt vil indrømme at "False Flag" er en realitet, vil man kunne udarbejde en liste over de "False Flag"-begivenheder der har fundet sted i tidens løb og blive enige om hvad der bør gøres. ■

Forkortet og oversat fra fransk af Flemming Larsen. "Interviewet kan læses i sin fulde længde (engelsk version) på: <http://www.voltairenet.org/article144748.html>

Daniele Ganser (f. 1972) er Ph.d. i samtids-historie og underviser bl.a. ved universitetet i Basel. Hans bog "NATO's Secret Armies" er udkommet på otte forskellige sprog og han har desuden forsket i og publiceret om FN og Cuba-krisen.

Silvia Cattori er schweizisk freelance-journalist.

En overenskomstfornyelse lidt ud over det sædvanlige

STREJKE! Sygeplejersker, servitricer og sosu-assistenten. Fag der traditionelt er dårligt lønnet. Fag der typisk er kvinde-fag. Derfor handler overenskomstforhandlingerne i dette forår ikke kun om mere i posen, men om at lukke det historiske gab mellem mænd og kvinders løn. Det er velfærden der står på spil, skriver Dennis Kristensen, formand for FOA.

Af **Dennis Kristensen**

Overenskomstforhandlingerne på det offentlige område har i år fået et helt særligt forløb som næppe er set tidligere.

Særligt fire forhold springer umiddelbart i øjnene:

- Fokus er undervejs flyttet fra markant lønfremgang, fordelt som procentvise lønstigninger til alle grupper i den offentlige sektor, til nu også at handle om ændring af lønrelationerne mellem de traditionelle mandefag og de traditionelle kvindefag indenfor pasning, pleje og omsorg.

- De ansatte inden for velfærdsområderne står ikke alene med krav om anerkendelse af deres indsats. En tilsvarende bølge bevæger sig ud over Europa, hvor offentligt ansatte nu er på gaden med krav om markante forbedringer af lønninger og arbejdsforhold.

- Samtidig har Christiansborg spillet en hidtil uset rolle i optakten til og opstarten

af forhandlingerne. En rolle som mulig sponsor for ekstraordinære lønloft udover en ren oversættelse af det private arbejdsmarkeds overenskomstforlig i 2007.

- Under den sidste del af forhandlingerne har det danske samfunds elite kastet om sig med en næste endeløs strøm af advarsler om de mulige konsekvenser for Danmarks økonomi hvis forhandlingerne fører til store lønstigninger eller afgørende ændringer af lønrelationer mellem faggrupperne.

Tilsammen får disse fire faktorer OK 08 i den offentlige sektor til at være lidt mere end den regelmæssige fornyelse hvert andet eller tredje år af løn- og ansættelsesvilkårene.

Mandeløn til kvindefag

Ligestillingsvinklen er på det sidste kommet til at fylde.

Og vel at mærke vinklen om at de traditionelle kvindefag indenfor omsorg, pleje og pasning ikke blev lønmæssigt placeret på niveau med de traditionelle mandefag, på det tidspunkt, hvor det offentlige i 1960'erne for alvor udbyggede børnepasning, ældrepleje og sundhedsvæsen.

Et spøgelse går gennem Europa

Det er ikke kun i Danmark at de offentligt ansatte og især de oprindelige kvindefag gør krav på aflønning efter kompetence og ansvar.

Ved sidste sommers oprør fra de ansatte i

ældreplejen blev et af de gennemgående slagord, at "nok er nok". Det er præcist samme overskrift som rejses ud over Europa, hvor velfærdsarbejdere i stigende tal kræver løn, der signalerer anerkendelse og skaber lige løn for arbejde af samme værdi.

I Norge afleverede den socialdemokratisk-ledede regerings Likelønnskommission for nylig sine forslag til at skaffe reel ligeløn.

Her foreslås det at afsætte omkring 3 milliarder norske

” Valgmulighederne er over-skuelige. Enten skruer vi ned for velfærdsblusset eller også skruer vi op for velfærdsfagenes tiltrækningskraft. Så simpelt er det i sidste ende.

kroner til at hæve lønniveauet for de kvindedominerede faggrupper i den offentlige sektor.

Christiansborg med helt nyt manuskript

Den norske Likelønskommission foreslår i øvrigt også, at parterne på det private arbejdsmarked ved kommende overenskomstfornyelser afsætter kombinerede lavtløns- og kvindepuljer uden at dette nødvendigvis behøver at påvirke den samlede økonomiske ramme for forhandlingerne.

Den slags forslag vil sikkert blive mødt med modstand fra store dele af den danske fagbevægelse, som vil opleve det som et angreb på den danske aftalemodel. Argumentet er relevant, men rammer alligevel ved siden af - med mindre man altså har den opfattelse at samfundsskabt uligeløn skal løses alene ved

omfordeling mellem de offentligt ansatte. Samfundsskabt ulighed må også skulle betales af det samlede samfund, og det sætter Christiansborg på landkortet.

Kernenedsmeltning i dansk økonomi

Panikken har tilsyneladende grebet "the establishment" eller rettere alle de eksperter som ikke kunne finde på at arbejde for kvindefagenes løn.

Deres budskab er rimeligt klart. Den danske økonomi vil opleve den totale nedsmeltning hvis samfundet skal aflønne de traditionelle kvindefag efter ansvar, kompetence og uddannelse.

Tilsyneladende kan den danske velfærdsmodel og den danske økonomi kun fungere på ryggen af lavtlønnede kvindefag. I 1908 kunne det budskab muligvis sælges. I 2008 er det forhåbentlig helt usælgeligt.

I virkeligheden står vi overfor et afgørende valg. Fremtiden vil kræve mere og bedre velfærd og service. Nutiden skal skabe den afgørende forudsætning: At velfærds- og servicefagene kan tiltrække tilstrækkelig arbejdskraft.

Valgmulighederne er overskuelige. Enten skruer vi ned for velfærdsblusset eller også skruer vi op for velfærdsfagenes tiltrækningskraft. Så simpelt er det i sidste ende. ■

Dennis Kristensen (f. 1953) er uddannet portør og er formand for FOA - Fag og Arbejde, som organiserer mange af de medlemmer der i skrivende stund strejker og som trues af en mulig lockout fra arbejdsgiverside.

Et spøgelse går stadig gennem Europa - om Derridas læsning af Marx

NYE TANKER. Få nyere filosoffer er så omdiskuterede som Jacques Derrida, og på venstrefløjen hersker der mange divergerende holdninger til hans projekt. Måske skyldes det at få i virkeligheden kender det. Her oprulles hans bud på en ny Marx-læsning.

Af Jon Rostgaard Boiesen

Jacques Derrida (1930-2004) har en mærkværdig plads i det 20. århundredes filosofi. Få filosoffer har som Derrida kaldt på stærke følelser: Hyldet og beundret af nogle som en af århundredets største filosoffer, afvist af andre som en plattenslager og charlatan. Få filosoffer har offentligt fået deres tænkning afvist som en række "tricks og gimmicks" af en række prominente kolleger. Det var imidlertid hvad der skete i et læserbrev i *The Times* i forbindelse med at Derrida i 1992 blev tildelt et æresdoktorat på Cambridge University.¹ Andre har beskyldt Derrida for nihilisme - og endda at ligge tæt på nazismen.²

Uanset hvad man mener om Derridas tænkning, er det dog svært at benægte dens indflydelse, både indenfor filosofien og andre humanistiske discipliner som litteraturvidenskab, kulturstudier - og endda jura, hvor Derridas tænkning har inspireret til de såkaldte critical legal studies. Det er også få filosoffer, der i deres levetid har opnået en berømmelse som Derridas udenfor den akademiske verden. Woody Allen brugte således Derridas mest berømte begreb, dekonstruktion, i titlen

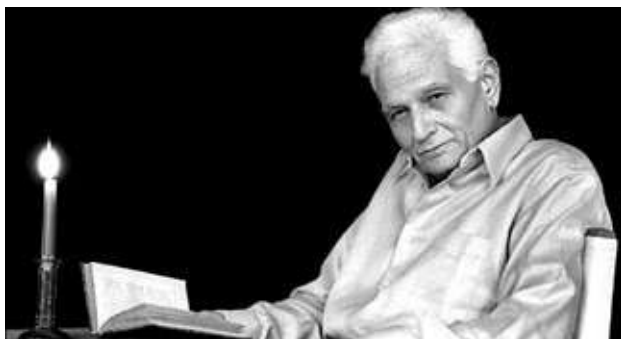
på sin 1997-komedie *Deconstructing*. Og tilbage i 1982 udsendte det reggae-inspirerede engelske band Scritti Politti endda en single med titlen *Jacques Derrida*, der indeholdt de udødelige linjer: "I'm in love with Jacques Derrida / read a page and I know what I need to / take apart my baby's heart". Og endelig er det vel også få filosofers død, der offentligt bliver annonceret af deres lands præsident - men det var ikke desto mindre, hvad Frankrigs daværende præsident Jacques Chirac gjorde ved Derridas død i 2004. Chirac tilføjede endda: "Med ham gav Frankrig verden en af vor tids største filosoffer, en af de største figurer i vor tids intellektuelle liv."³

Disse meget forskellige opfattelser af Derrida afspejler nok to ting: For det første, at hans værk er vanskeligt tilgængeligt. Derridas værker er ikke skrevet i en direkte argumenterende stil, men består af læsninger af andre filosoffer med vægten lagt på deres brug af metaforer og andre stilistiske træk - hvilket netop er den dekonstruktive læsemåde, der gjorde ham både berømt og berygtet, og som altså i nogle kritikeres øjne blot var en slags tricks og gimmicks.

” I'm in love with Jacques Derrida / read a page and I know what I need to / take apart my baby's heart

Det Ny Clarté bringer i "Det teoretiske hjørne"-serien en række introduktioner til nulevende prominente venstrefløjstænkere der har forsøgt at videreudvikle venstrefløjsteorien i forhold til den nuværende historiske situation.

For det andet betyder den dekonstruktive læsemåde en konstant sætten spørgsmålstegn ved vedtagne dogmer og normer, herunder også en konstant udfordring af hvad vi skal forstå ved "filosofi" – noget der også har generet kritikere, der *absolut* mener at vide, hvad filosofien er, og hvori dens metoder består.

En utraditionel marxisme

På trods af beskyldningerne om nihilisme og nazisme – og trods en borgerlig præsidents mindeord – så er der ikke tvivl om, at Derrida var en venstreorienteret tænkner, der var inspireret af Marx – men på sin egen ganske særegne måde. Selvom der tidligere er enkelte referencer til Marx her og der, skal vi frem til 1993, før Derrida på skrift beskæftiger sig mere grundigt med Marx, hvilket sker i bogen *Spectres de Marx (Marx' spøgelses)*⁴ – et forhold, der også gav anledning til kritik. Den engelske marxistiske litterat Terry Eagleton (f. 1943) spurgte således: "...hvor var Derrida, da vi havde brug for ham, i Reagan-Thatcher-periodens lange mørke nat," og kaldte Derridas bog for "marxisme uden

marxisme".⁵

Det er sandt at Derridas marxisme ligger langt fra megen traditionel marxisme, navnlig af den mere dogmatiske slags. Derrida har selv i interviews og til dels i *Spectres de Marx* forklaret at det at han ikke tidligere beskæftigede sig for alvor med Marx, skyldtes hans afstandtagen til det stærke franske kommunistparti og "den reelt eksisterede socialisme" i Østeuropa og Sovjetunionen. Ikke desto mindre kan Derrida, i hvad der nok er den mest citerede sætning fra bogen, sige: "Dekonstruktionen har, for mig i hvert fald, aldrig haft nogen mening eller interesse, undtagen som en radikaliserings, hvilket også vil sige i en bestemt marxistisk *tradition*, i en bestemt *marxistisk ånd*." (s. 92)

Hvori består denne radikaliserings? Først og fremmest i kritikken, sådan som Marx gennemfører den i projektet om en "kritik af den politiske økonomi". Derridas projekt med bogen er således i høj grad en kritik af den selvfeje fejring af kapitalismens og

NOTER

- 1 Seymour M. Hersh (2004): *Chain of Command*. London: Penguin Books, p. xviii.
- 2 Barry Smith m.fl.: "Open letter against Derrida receiving an honorary doctorate from Cambridge University", *The Times*, 09.05.92.
- 3 Richard Wolin: *The Heidegger Controversy*, Cambridge Massachusetts: MIT Press 1993.
- 4 Patricia Sullivan: "Jacques Derrida Dies; Deconstructionist Philosopher", Washington

Post 10. oktober 2004, s. C11.

- 5 Paris: Galiléé 1993, engelsk oversættelse: *Specters of Marx*, New York/London: Routledge 1994. Henvisninger til den engelske udgave i parentes i teksten. Oversættelserne i denne artikel er – bortset fra Marx-citaterne – mine.
- 6 Terry Eagleton: "Marxism without Marxism" i *Ghostly Demarcations. A symposium on Jacques Derrida's Specters of Marx*, London/New York: Verso 1999, s. 83.

det borgerlige demokratis triumf, der var dominerende i årene efter Murens fald og Sovjetunionens sammenbrud – og som kom prominent til udtryk i den amerikanske politolog Francis Fukuyamas tese om "historiens afslutning",⁶ der da også udgør et af Derridas hovedangrebsmål i bogen. Derrida går således imod hvad han betegner som den tids "dominerende diskurs", som siger: "Marx er død, kommunismen er død, meget død, og sammen med den, dens håb, dens diskurser, dens teorier og dens praksisser. Den siger: Længe leve kapitalismen, længe leve markedet, længe leve den økonomiske og politiske liberalisme!" (s. 52). Imod denne selvfejring fastholder Derrida "at aldrig, aldrig før i historien, har det set så sort, truende og truet, ud i horisonten, for den ting, hvis overlevelse fejres (nemlig alle den kapitalistiske og liberalistiske verdens gamle modeller)." (Ibid.) For som han fortsætter: "... det må råbes højt, i en tid hvor nogle har den frækhed at skrive nye evangelier i idealet om det liberale demokratis navn, der endelig har virkeliggjort sig selv som den menneskelige histories ideal: Aldrig har volden, uligheden, udstødelsen, sulten og hermed den økonomiske undertrykkelse berørt så mange mennesker i Jordens og menneskeheds historie." (s. 83).

Derrida er således kritisk over for både den traditionelle marxisme, navnlig i Sovjetmodellen, og liberalismens fejring af kapitalismens triumf. Det er der for så vidt ikke noget originalt i – det er et synspunkt der deles af store dele af vore dages politiske spektrum, fra midten og ud mod venstre. Det originale består i den måde som Derrida mener at både den triumferende liberalisme og den dogmatiske marxisme – og for den sags skyld Marx selv – er fælles om at ville uddrive *spøgelser* på.

Spøgelser

Hvad er et spøgelse? Spørgsmålet er ifølge Derrida forkert stillet. Et spøgelse er nemlig ikke noget der er. Men det er heller ikke noget der *ikke er*. Spøgelset er hverken levende eller dødt, eksisterende eller ikke-eksisterende, men svæver netop mellem liv og død. I modsætningen til filosofiens traditionelle beskæftigelse med *ontologi* – læren om det

værende – sætter Derrida det selvopfundne begreb *hantologie* – læren om det der spøger. Begrebet er på fransk et ordspil, da det næsten udtales ligesom *ontologie*. Det er således kun på skrift man kan se forskel.

Det kan umiddelbart synes mærkeligt at begynde at beskæftige sig med noget så

” Selvom kommunismen altså – endnu – ikke fandtes, var den allerede en magtfaktor

NOTER

6 Francis Fukuyama: *The End of History and the Last Man*, New York: Free Press 1992.

7 Citeret fra: <http://www.marxisme.dk/arkiv/marx-eng/1848/manifest/>

8 Ibid.

mærkværdigt som spøgelse midt i en diskussion af kommunismens sammenbrud og kapitalismens sejrsgang – men det er netop et godt eksempel på, hvad dekonstruktion er. Derrida er naturligvis ikke ude i et spiritistisk eller parapsykologisk ærinde – hans pointe er ikke at bevise, at der rent faktisk findes spøgelse, i hvert fald ikke i nogen konkret og bogstavelig forstand. De spøgelse han skriver om, er de spøgelse der optræder i Marx' tekster – mest berømt det spøgelse, der optræder i indledningen til *Det kommunistiske manifest*: "Et spøgelse går gennem Europa – kommunismens spøgelse."⁷ Derrida læser således Marx gennem hans brug af spøgelsesmetaforen, som den optræder i hans værk fra *Den tyske ideologi* over *Det kommunistiske manifest* til *Kapitalen*.

Denne læsemåde, hvor man tager fat i en metafor og ser på hvilken rolle den spiller i en tænkens tekster, er som sagt typisk for dekonstruktionen, og går igen i Derridas læsning af andre af traditionens store tænkere. Og det er som sagt en læsemåde, der har generet mange af Derridas filosofkolleger (og andre!). Traditionelt har man anset metaforer for sekundære – det det kom an på var tekstens *indhold*. Ved at insistere på at læse gennem metaforerne gør Derrida op med tanken om, at man kan skille en teksts indhold fra dens form. Metaforerne anses for Derrida således ikke som noget mere eller mindre tilfældigt "pynt" på tekstens *egentlige* indhold – form og indhold er ifølge Derrida uadskilleligt sammenvævede. Det er derfor det giver mening at se på hvordan og hvorfor Marx bruger spøgelsesmetaforen.

Så tilbage til Marx' mest berømte spøgelse. Når Marx bruger spøgelsesmetaforen dér, er det for at markere at kommunismen netop *kun* har en spøgelsesmæssig eksistens – men at den netop på denne måde heller ikke er intet. Kommunismen er netop – som det ofte er tilfældet med spøgelse – noget man frygter. Marx og Engels skriver: "Alle magter i det gamle Europa har sluttet sig sammen i en hellig klappjagt på dette spøgelse", hvilket ifølge Marx og Engels viser at "[k]ommunismen anerkendes allerede af alle europæiske magter som en magt."⁸

Selvom kommunismen altså – endnu – ikke fandtes, var den allerede en magtfaktor. I dag er kommunismen også et spøgelse, tilføjer Derrida, i kraft af at den *ikke længere* eksisterer. Men den er netop et spøgelse, da den *fortsætter* med at spøge, da den netop ikke er død, og vi ikke bare kan sige "Længe leve kapitalismen!". Her gør Derrida også op med en tendens til at slå Marx ihjel ved at gøre ham til et akademisk studieobjekt: "Folk vil være klar til at acceptere Marx' tilbagevenden eller en tilbagevenden til Marx, på betingelse af, at man er tavs omkring Marx' formaning om ikke blot at fortolke, men at handle og lave fortolkningen til en forandring der 'ændrer verden'. Ved at henviser til en gammel forestilling om læsning vil sådan en løbende neutralisering af Marx prøve at borttrylle en fare: Nu hvor Marx er død, og specielt nu hvor marxismen ser ude til at være i hastig opløsning, ser det ud til at nogle mennesker vil sige, at vi bliver i stand til at beskæftige os med Marx uden at blive generet – af marxisterne og, hvorfor ikke,

af Marx selv, det vil sige af et spøgelse, der bliver ved med at snakke.” (s. 32)

Fortolkning og forandring

Det afgørende ved Marx' spøgelse er ifølge Derrida Marx' formaning om at handle, om at forandre verden ("Filosofferne har kun *fortolket* verden forskelligt, men hvad det kommer an på, er at *forandre* den").⁹ Ligesom liberalismen forsøger at lægge Marx død ved at erklære at kapitalismen har sejret ad helvede til, så vil en akademisk beskæftigelse med Marx, der kanonisere ham og gør ham til en "stor filosof", slå ham ihjel ved at overhøre hans formaning om at forandre verden.

Men også den dogmatiske marxisme, og endda Marx selv, forsøger som skrevet at ud-drive spøgelse. Allerede få linjer inde i *Manifestet* skriver Marx og Engels: "Det er på høje tid, at kommunisterne giver hele verden besked om deres synsmåde, deres mål, deres tendenser, og stiller et manifest fra partiet selv op imod eventyret om kommunismens spøgelse." For det kommunistiske parti er

spøgelset altså, når det kommer til stykket, blot et eventyr. Spøgelset skal ophøre med at være blot et spøgelse og blive *virkeligt* i form af det kommunistiske parti og i sidste ende det kommunistiske samfund. Marx ønskede, lige så vel som sine modstandere – før som nu – at uddrive spøgelset. Ikke som modstanderne ved at få spøgelset til at forsvinde – men ved at realisere det, få det til at blive virkeligt.

Det er ifølge Derrida her det går galt – det er i dette forsøg på at få spøgelset til at blive virkeligt, at marxismen bliver totalitær. Ligesom Marx' modstandere, der forsøger at benægte at der findes spøgelse under kapitalismen, så drømmer Marx og de dogmatiske marxister om et samfund – det kommunistiske samfund – hvor spøgelset er udryddet. Som Derrida udtrykker det: Med "... en omkostning på millioner og atter millioner af yderligere spøgelse, der vil blive ved med at protestere i os." (s. 30).

For Derrida er det centrale således at holde spøgelset i live. På den ene side skal vi ikke som liberalisterne tro at spøgelset er

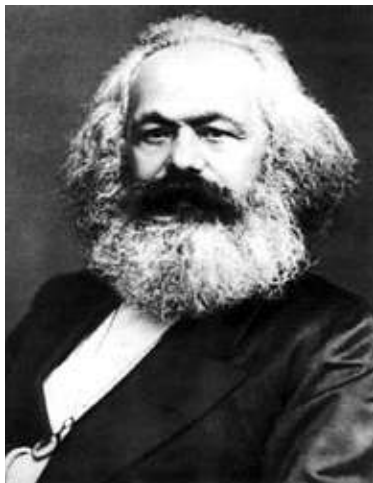
NOTER

⁹ <http://www.marxisme.dk/arkiv/marx-eng/1845/tesfeuer.htm>

¹⁰ Simon Critchley: "The Hypothesis, the Context, the Messianic, the Political, the Economic, the Technological: On Derrida's *Specters of Marx* i *Ethics-Politics-Subjectivity*", London/New York: Verso 1999, s. 166. En lignende kritik kan rettes mod Michael Hardt og Antonio Negris begreb om *multituden* – til trods for at dette begrebs baggrund er en noget anden

end Derridas begreb om den nye Internationale. Om *multituden*, se Hardt & Negri: *Empire*, Cambridge Massachusetts: Harvard University Press 2000; og *Multitude*, New York: The Penguin Press 2004.

¹¹ For en uddybning af denne påstand, se den af mig og Kåre Blinkenberg redigerede antologi *Venstrefløjens tænkere*, der udkommer i forlaget Philosophias serie *Radikalfilosofi* i løbet af 2008. Antologien vil bl.a. indeholde en længere version af denne artikel.

BEGRAVELSE. Ligesom liberalismen forsøger at lægge Marx død ved at erklære at kapitalismen har sejret ad helvede til, så vil en akademisk beskæftigelse med Marx, der kanoniserer ham og gør ham til en "stor filosof", slå ham ihjel ved at overhøre hans formaning om at forandre verden.

udryddet, og at vi er kommet til historiens afslutning – men på den anden side skal vi heller ikke som de dogmatiske marxister tro at vi kan udrydde spøgelse og *komme til* historiens afslutning med det kommunistiske samfund.

En ny internationale

Løsningen for Derrida er dog ikke en form for socialdemokratisme. I stedet forslår han en såkaldt "ny Internationale". Han beskriver den som "... en forbindelse af samhørighed, lidelse og håb ... Det er en utidlig forbindelse, uden status, uden titel og uden navn, dårligt nok offentlig, selvom den ikke er hemmelig, uden kontrakt ... uden koordinering, uden parti, uden land, uden nationalt tilhørsforhold (international før, på tværs af og over enhver national bestemmelse), uden fælles statsborgerskab, uden at tilhøre den samme klasse. Navnet den nye Internationale gives her til det, der kræver en alliances venskab uden at være institutionaliseret mellem dem der, selvom de ikke længere tror på, eller aldrig troede på, den socialistisk-marxistiske Internationale, på proletarietets diktatur ... bliver ved med at være inspireret af mindst et af Marx' og marxismens spøgelse." (s. 85-6).

Spørgsmålet er imidlertid om ikke Derridas forsøg på at undgå enhver form for positiv bestemmelse af hvad den nye Internationale er eller skal være – bortset fra inspirationen fra Marx og internationalismen, angiver Derrida udelukkende negative bestemmelser af den – alligevel ikke bliver for ukonkret. Som den engelske filosof Simon Critchley, der ellers er sympatisk indstillet

over for Derrida, spørger: "Hvilke former og midler skal den benytte sig af? ... Hvem inkluderer den? Hvem er den imod? Er den imod? *Ekskluderer den?*"¹⁰

Spørgsmålet er altså, om Derridas krav om ikke at gøre formaningen fra Marx' spøgelse til noget værende ikke ultimativt betyder, at hans idé om den nye Internationale bliver politisk impotent. Omvendt rammer kritikken af tanken om, at det er muligt at realisere et samfund, hvor det ikke spørger – om det så er utopien om kommunismen eller det frie marked – noget centralt. Og i den forstand var *Spectres de Marx* i dén grad en bog, der kom på rette tid og sted – i en tid hvor den "dominerende diskurs" var liberalismens fejring af sig selv og markedet. Der er sket meget siden 1993 – også på det teoretiske plan: I dag sætter marxistisk inspirerede tænkere – i modsætning til dengang – igen dagsordenen for den politiske tænkning.¹¹ Men vi har alle på venstrefløjen et ansvar for at sikre, at Marx aldrig blot bliver en "stor filosof" – at vi hører hans spøgelse når det formaner os om ikke blot at fortolke verden forskelligt, men om at forandre den. ■

Jon Rostgaard Boiesen er specialestuderende ved Institut for Filosofi og Idéhistorie, Aarhus Universitet. Han har oversat bogen "Slavoj Žizek: Irak – den lånte kedel" (Husets forlag, 2006) og senest udgivet artiklen "Videnskab som fordømme" i Kritik 186. I øjeblikket redigerer han sammen med Kåre Blinkenberg antologien "Venstrefløjen tænker" der udkommer i løbet af året.

Make Peace
Gove

1968

PEOPLE

NO
WAR

mai

68

Memorier
Solidaritets
gheder

MUSE

♀

OPPR!

SEX

Tillykke
40 ÅR

2008

Label
All you need is love

Vive la Revolution
nous sommes le pouvoir!
...al magt til folket!

Max
B. Sørensen 08

Leder af **Dino Knudsen**. Illustration: **Birgitte Søvsø**

Sidste år skrev hovedstadens unge rebeller tallet "69" over hele byen. I år kan de passende gøre det igen, men trække 1 fra. For 40 år siden, i maj 68, blev de studerende og arbejderne for en sjælden stund forenet i én fælles kamp. Det skete i Frankrig hvor de studerendes omfattende universitetsbesættelser og kampe løb sammen med mere end 10 mio. arbejderes generalstrejke. Maj '68 er således det tætteste vi har været på en revolution i efterkrigstidens Vesteuropa, men drømmen brast da det konservative Frankrig mobiliserede alle sine kræfter og styrkeprøven endte med at de revolutionære aspirationer ebbede ud.

Studenteroprøret var ikke kun en fransk foreteelse, også i lande som Tyskland og Italien havde det et stærkt udtryk. Det begyndte imidlertid i USA, hvor Vietnam-krigen politiserede en hel generation. Og med Sovjetunionens overfald på Tjekkoslaviet opstod en breche i Den Kolde Krigs fastlåste to-fronts system som åbnede op for en afstandstagen til begge de imperialistiske supermagter der sloges om verdensherredømmet. I Danmark løb de studerende storm mod professorvældet på universiteterne, men modsat mange andre steder, inklusiv nabolande som Sverige, blev de studerendes kamp aldrig rigtigt knyttet til arbejderklassens. Den politiske radikalisme forblev marginaliseret. Måske er det derfor at "68" i dag i den kollektive bevidsthed i højere grad forbindes med hippiebevægelse, seksuel frigørelse, rockmusik og eksperimentieren med stoffer - dvs. det samtidige og forbundne ungdomsoprør. Måske er det fordi mange af ungdomsoprørets kreative sider og udskjelser kunne blive og blev absorberet af det kapitalistiske samfund, som forvandlede frigørelses-idealene til nye strategier for innovation og human resources, profit og underholdning. Måske er det fordi mentaliteten herhjemme i sit væsen er bondisk, og at det antiautoritære derfor er acceptabelt så længe det ikke for alvor rokker ved den etablerede orden.

Ikke desto mindre er kampen om betydningen af "68" mere aktuel end nogensinde. Siden det såkaldte systemskifte i 2001 har de borgerlige med deres erklærede kulturkamp forsøgt at tage et endeligt opgør med "arven fra 68". Ideologer som Søren Krarup fører et korstog mod "68" som et symbol på alt hvad der er galt med det moderne samfund: menneskerettigheder, kulturradikalisme, kvindefrigørelse og "systemtænkning". Bertel Haarder vil "rundkreds-pædagogikken" til livs overalt i uddannelsessektoren, mens Helge Sander har erstattet universitetsdemokratiet med topstyret erhvervsledelse. Og Anders Fogh har, til trods for sine magtpolitiske og situationbestemte indrømmelser til socialstaten, som mål at trimme og individualisere velfærdsstaten hinsides den solidaritet og det sammenhold som "68" er kommet til at symbolisere.

Megit skiller dem ad, men de forenes i deres had til den revolutionære stræben og den marxisme der er forbundet med "68" og som vi for enhver pris ikke må give afkald på. Uanset de borgerlige ideologers klagesang om "totalitarisme" og "terrorisme", må vi stå fast ved vores arv og revitalisere vores projekt. 40-året for maj '68 er således en passende anledning til at sætte formuleringen af nye "utopier" på dagsordenen og overveje hvilke teoretiske grundlag de skal udstyres med. En passende anledning til at overveje hvorledes vi kommer i offensiven og skaber alliancer forskellige befolkningsgrupper imellem, herhjemme og internationalt, som er i opposition til den kapitalistiske orden. Kun således kan vi skabe et nyt, anderledes og endnu mere kraftfuldt "68".

Lige på og hårdt!

Bushs gave
Flammen og Citronen
Kampen for ligeløn
Demokrati
Free Tibet?

Illustrationer: **Lasse Bo Christensen, Henrik Exler, Ib Kjeldsmark og Emil Hyllested Jensen**

BUSHS GAVE TIL VERDEN

VALGKAMP. Det amerikanske præsidentvalg skriver historie uanset hvilken af kandidaterne der bliver valgt. Republikaneren John McCain bliver den ældste præsident der tiltræder embedet, demokraten Hillary Clinton bliver den første kvinde og Barack Obama bliver USA's første sorte præsident.

For den danske venstrefløj er det dog mere interessant at finde ud af om en ny præsident vil ændre den førte udenrigs- og sikkerhedspolitik. I forhold til Irak har John McCain bebudet at han vil optrappe den amerikanske indsats i landet, mens både Barack Obama og Hillary Clinton har proklameret tilbagetrækning. Alle tre præsidentkandidater vil inddrage allierede i højere omfang end under Bush-administrationen. Budskabet henvender sig til de europæiske stater der har haft vanskeligt ved at bakke op om den aggressive amerikanske politik. Det står dog klart at USA stadig er holdkaptajnen efter en kommende forbrødring, uanset

hvilken præsidentkandidat der bliver valgt. Hillary Clinton mener at verden stadig ønsker USA's lederskab til trods for at det ikke går så godt i øjeblikket. Og Barack Obama forklarede i en tale at han som præsident "vil lede verden i kampen mod det 21. århundrede trusler: Atomvåben og terrorisme; Klimaforandring og fattigdom; folkemord og sygdom."

Der er ingen af kandidaterne der sætter spørgsmålstejn ved det amerikanske lederskab eller den førte "krig mod terror". De tager alle for givet at USA – og dermed den amerikanske præsident – skal lede verden i en videreførelse af "krigen mod terror". At USA kunne være en del af problemet – ja problemets kerne – er ikke faldet kandidaterne ind. Langt størstedelen af al "terror" rettet mod USA foregår i de lande hvor USA fører krig eller støtter regimer, som f.eks. det colombianske.

George W. Bushs virkelige "gave" til verden var at give verden en ny kold krig og

skabe en fjende der aldrig kan slås ihjel og dermed sikre at USA (og verden) er i en permanent krigstilstand. Frygten for den "usynlige" fjende kan altid sikre nye beføjelser, nye krigsbevillinger og nye undskyldninger for at blande sig i landes interne forhold.

Når de kommende præsidentkandidater uden tøven fortsætter "krigen mod terror" bliver det umuligt at ændre den førte udenrigs- og sikkerhedspolitik grundlæggende. Måske erkender man nederlaget i Irak og trækker tropperne ud, men en ny krig, en ny invasion og et nyt gengældelsesangreb lurer altid lige om hjørnet. ■

Troels Riis Larsen

KANONISK OG APOKRYFT DEMOKRATI.

KANONER. Nu har den "danske menighed" også været så heldig at få en kanoniseret version af vor tids religion: demokratiet. Og skal man tro udvalget så er demokrati mest af alt en hvid, vestlig, kristen, mandlig tanke og forestilling. Det startede med grækerne i Athen, så fandt de kristne på lighedstanken og derefter gik det slag i slag med konger og mænd med sjove parykker (Oplysningsfilosoffer). Nuvel, pøblen er også kommet med i form af bonde- kvinde- og arbejderbevægelsen. Men, er man blot en anelse kættersk i sin tankegang, er det morsom læsning.

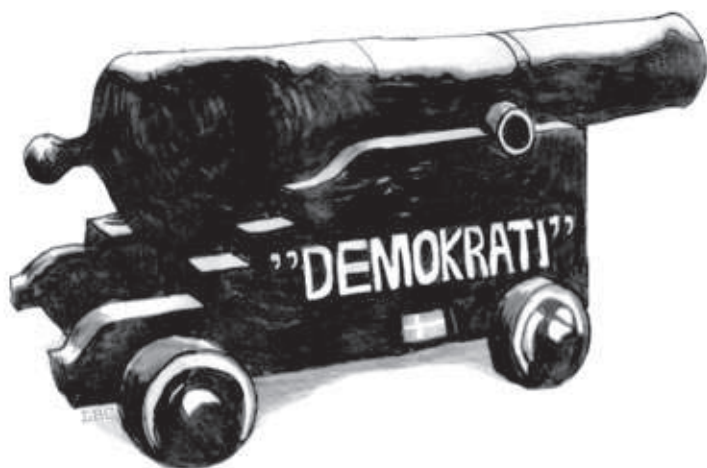
Men når der er noget der er kanoniseret så er der også noget der er apokryft – altså skjult. Sådanne apokryfe demokrater var på alle forsider da satte gang i en lavine af bilafbrændinger m.m. I Politiken d. 18. februar i år forklarede "Drengene fra Indre Nørrebro" sig: "I bund og grund handler urolighederne om

måden vi bliver mødt af politiet på, som både er brutale, racistiske og fuldstændigt uacceptabelt krænkende... Vi vil bare behandles uden at føle os diskrimineret grundet vores navn eller hudfarve af politiet og medierne, som stadigvæk omtaler os som indvandrere, til trods for, at vi er født her i landet."

Store krav må man sige. Men også andre har misforstået de flotte tanker om demokrati og lighed. I skrivende stund lader det til at pædagoger, SOSU'er, sygeplejersker er på vej ud i konflikt. Hvorfor? Bæsterne vil åbenbart have "mandeløn til kvindeslægt". En ganske kættersk lighedstanke som regeringen da også er klar til at tage en konflikt på. Og

hvad ligner det også? Kan de fruentimmere m/k ikke forstå at der er nogle der er mere lige end andre? For det er jo det der er humlen i denne kanon. Parlamentarisk kapitalisme er hvad det drejer sig om, og her er nogle mere lige end andre. Drister man sig til at kæmpe for at rette op på den manglende lighed så kaldes man en "socialistisk ballademager", eller hvad der er værre. Kanonudvalget og Fogh's snak om lighed og demokrati forbliver kongerøgelse og potemkin-kulisser for et system der ikke kan levere den frihed og lighed, som det stiller i udsigt. ■

Peter Hegner Bonfils

STØT KAMPEN FOR LIGELØN!

KØN&LØN. Jeg vil være sygeplejerske. Ligesom mine kollegaer håber jeg på at give en god pleje når jeg arbejder i den offentlige sektor. Glade patienter kræver tilfredse sygeplejersker. Konflikten på det offentlige område handler om at sikre at der er nok sygeplejersker i fremtiden. Siden valget til Folketinget har samfundsdebatten omhandlet den dårlige løn i det offentlige. Snakken er nået til de kommende ansøgere til uddannelserne. Kvote 2 ansøgertallet er på landsplan faldet 36,8 procent. Samme billede ses hos lærere og pædagoger. Alle områder skriger på arbejdskraft.

I starten af overenskomstforhandlingerne aftalte arbejdsgiverne og fagforeningerne at målet med overenskomster var at sikre at der både rekrutteres og fastholdes flere ansatte i det offentlige. Men den øverste arbejdsgiver, finansminister Lars Løkke Rasmus-

sen, fastholdt kommunerne og regionerne i et jerngreb. Der kunne ikke være tale om et yderligere lønloft til de lavestlønnede grupper, såsom sosu-assistenter, sygeplejersker, m.fl. De samme procentvise lønstigninger blev tilbudt alle offentlige ansatte, hvilket betød at de lavestlønnede ikke kunne få deres krav indfriet. De procentvise lønstigninger fastholdt en uligeløn i den offentlige sektor.

I den offentlige sektor er der ansat flest kvinder. I den private sektor er der ansat flest mænd. Med en mellem-lang videregående uddannelse tjener man 27 procent mindre i det offentlige end i den private sektor. Der er en uligeløn mellem kønnene. De offentlige ansattes uligeløn er et kæmpe ligestillingsproblem. Det er et samfundsproblem der ikke løses alene ved forhandlingsbordene. Det kræver en politisk prioritering at sikre mere løn til de lavtlønnede, og at gøre

noget ved uligelønnen, både mellem fagene og kønnene.

I dag tjener mænd 19 procent mere end kvinder. Lønkravene ved overenskomsterne er et nødråb fra de offentlige ansatte om respekt og lige løn for lige arbejde. Faktorer der gør arbejdet attraktivt og kan sikre flere kollegaer.

I skrivende stund kender jeg ikke resultatet af forhandlingerne og en mulig konflikt. Uanset hvad er der tale om en politisk konflikt. Det er 30 år siden at Danmark fik en lov om ligeløn. Alle partier bakker op om loven. De politikere der har vilje til lige løn har nu mulighed for at realisere det. Lige løn skal ikke ske på bekostning af andre faggrupper ved forhandlingerne. Men ved at der fra politisk side afsættes ekstra midler til de lavestlønnede kvindedominerede fag i den offentlige sektor. ■

Signe Hagel Andersen

FLAMMEN OG CITRONEN

GRÅZONEN. Hvornår er man terrorist, hvornår er man frihedskæmper og hvornår er man blot en kriminel der forsøger at klare sig på bedste vis?

Besættelsen af Danmark rummer mange spændende facetter og mange begivenheder der hver især kunne fortjene en film med det samme budget som *Flammen og Citronen*. Den danske publikumssucces der havde premiere i slutningen af marts måned tager fat i et lille hjørne af modstandsbevægelsen, men formår alligevel at give lidt dybde til emnet. Filmens titel stammer fra øgenavnene på et par af de mest berømte modstandsmænd fra den borgerlige modstandsgruppe Holger Danske.

København 1944. *Flammen* (Thure Lindhardt) og *Citronen* (Mads Mikkelsen) bruger det meste af deres tid på at vente. Og når de ikke venter, skyder de stikkere – men tvivlen begynder at nage: Er alle deres ofre stikkere eller er der også uskyldige imellem?

Dilemmaet har været til debat en række gange de seneste år, og filmen giver en god indgang til debatten. For hvad er rigtigt og forkert i en situation hvor du i bund og grund ikke har andre end dig selv at stole på – hvor selv gode kammerater kan være stikkere?

Filmene giver ikke et entydigt svar på spørgsmålet, men man sidder tilbage med en sympati for de barske modstandsmænd,

der har valgt at handle frem for at sidde med hænderne i skødet. Sympatien er der også selvom de bevæger sig i gråzonen mellem terrorisme, kriminalitet, fanatisme og heltegerninger. Og uden denne grundlæggende sympati – der titter frem til trods for at vi aldrig rigtig kommer tæt på de mennesker der lever i en tid der på mange måder er så uendelig forskellig og fjern fra det Danmark vi kender i dag – så ville filmen mangle sin glød.

Filmens distance til hovedpersonerne er dens styrke, men også svaghed. Svaghed fordi man sidder tilbage med en fornemmelse af at man ikke rigtig kender de sidste to timer. Styrke fordi det ellers blot ville have været et heltepos om to mænd i en ikke så fjern fortid. ■

Troels Riis Larsen

DE UNDERTRYKTES OPRØR OG STORMAGTERNES SPIL

FREE TIBET? Det startede med munke, der demonstrerede mod det kinesiske styre, så kom tåregas og afspærring af klostre. Da vi nåede til de efterfølgende påsatte brande, voldelige demonstranter, kampklædte politifolk og pansrede vogne, blev det mere usikkert hvad der var hvad. Vestens oplysninger begrænsede sig til ganske få sider af sagen. Ud over tilfældige øjenvid-

ner uden reel viden, har vi på den ene side det kinesiske nyhedsbureau Xinhua og på den anden, en række vestlige 'frit Tibet' bevægelser med kontakt til den tibetanske eksilregering, ledsaget af Radio free Asia, en kinesisk fjendtlig radio-station, sponsoreret af USA. Hvor mange døde, sårede og anholdte der var og hvem der gjorde hvad, afhænger fuldkommen af hvem man

spørger og ingen af svarene er upartiske.

Tibets situation er et skoleeksempel på stormagts-imperialisme. En lille nation fanget i et storpolitisk spil, hvor Kina ikke er den eneste spiller.

Det ER Kina som på 49nde år undertrykker den lille nation, men lad os lige stoppe op før hele venstrefløjten melder sig ind i en 'frit Tibet' NGO: Når samtlige vestlige lande er

HÅNDSLAG

antifascistisk tidskrift

for at forstå nutiden må man kende fortiden!

Fra Hitler og Mussolini til
Krigens i dag går en lige linie

Håndslag er fælles talerør for de selvstændige og samarbejdende foreninger Folkebevægelsen Mod Nazisme (FMN) og Aktive Modstandsfolk. Håndslag afdækker fascismens forbrydelser i nutiden og historisk. Håndslag udkommer fire gange om året.

Abonnement

Interesserede, der ikke modtager Håndslag som medlem af en af de nævnte foreninger, kan tegne individuelt abonnement for et år ad gangen til favoriprisen 100 kr. inklusive levering pr. post.

Henvendelse til Håndslag.

C/O Frede Klitgaard
Bakketoppen 21
3450 Allerød
tlf. 48 14 29 72

www.imodnazi.dk

enige om hvem der er "onde", så er det næppe venstrefløjen der har sat dagsordenen, men hvem har så?

For at give svaret på dette er det nødvendigt at indse, at det i denne sag er rivalisering mellem stormagterne, der er kernen. Kina er en økonomisk og militær magt i massiv vækst. Deres magt og indflydelse stiger konstant som følge af dette, og det gør dem pr. automatik til en trussel mod USA og EU. Det er derfor nærliggende at gå ud fra, at der er en skjult

dagsorden, når de vestlige stormagter slår sig sammen i et projekt der skader Kinas stilling i det internationale samfund.

Netop her vi møder problemet. Hvis vi ubetinget vælger at støtte de vestlige bevægelser for et frit Tibet, så vælger vi i praksis side mellem stormagter. Reelt set ville vi give en støtte til USA og EU, styrke deres globale position, og dermed gøre det lettere for dem at udføre deres imperialistiske

projekter (som på ingen måde er bedre end Kinas, hvis der er nogle der skulle være i tvivl).

Jeg går med al min vilje og politiske overbevisning ind for, at tibetanerne bekæmper kinesernes imperialisme, men altså alligevel denne besked til den danske venstrefløj: Pas godt på med at støtte en bevægelse før I ved hvor den kommer fra, og dermed hvem i kommer til at støtte i processen. ■

Eva Waldorff

Udgives af:

Foreningen Det Ny Clarté

Ansvarshavende redaktør:

Dino Knudsen,
redaktoer@clarte.dk.

Øvrige redaktion:

Peter Hegner Bonfils, Jeppe Klok Due, Troels Riis Larsen og Tormod Olsen.

Henvendelse:

kontakt@clarte.dk

Adresse: Det Ny Clarté,
C/O Mediesyndikatet Monsun,
Nørrebrogade 5c, 1.tv.,
2200 København N.

Skribenter: Sammi Ala'a, Jon Rostgaard Boiesen, Gerd Callesen, Staffan Dahllöf, Søren Engelsen, Michael Hunnicke, Jørgen Knudsen, Carsten Kofoed, Flemming Larsen, Holger Ross Lauritsen, Patrick Mac Manus, Andreas Mulvad, Mikael Nyberg, Ron Ridenour, Klaus Riis, Morten Riis, Gert Sørensen, Mattias Tesfaye, Christian Braad Thomsen og Mikkel Thorup.

Gæsteskrivere: Signe Hagel Andersen, Silvia Cattori, Jørgen Dragsdahl, Dennis Kristensen, Uffe Juul Jensen, Jacob Levich, Carsten Bagge Laustsen, Troels Nørskov Nielsen, Rune Møller Stahl, Frank Aaen.

Øversætter: Thora Heegaard.

Illustratorer:

Lasse Bo Christensen, Henrik Exler, Toke Flyvholm, Adam Hansel, Emil Hyllested Jensen, Ib Kjeldsmark, Robert Nyberg, Søren Severin, Mathias Sæderup og Birgitte Søvsø.

Layout: Legalizer ApS.

Website: www.clarte.dk

Webmaster: Tobias Clausen

Oplag: 800

Tryk: Eks-skolens trykkeri

ISSN: 1902-0333

Redaktionen afsluttet:

23. april 2008.

Abonnement:

Mail: abonnement@clarte.dk

Privat:

1 år (fire numre) 185 kr. Opgiv: Navn, adresse, tlf. og email.

Institutioner:

1 år (fire numre) 295 kr. Opgiv: Navn, adresse, tlf., email og faktureringsadresse.

Giro: 10189178. **Netbank:**

Reg. 1551 Konto nr. 10189179

CVRnr.: 3009 2805

Annoncer: annonce@clarte.dk

DNC #7 er udgivet med støtte fra Kulturministeriets Tidskriftstøtte.

Vejen over havet – eller den konstruerede nationalisme

Af Patrick Mac Manus. Illustration: Ib Kjeldsmark

OPBRUD. Klimaforandringer, ørkenens vækst, sult og håb, driver stadig flere mennesker på vandring og flugt, og det i et omfang der meget let kan overstige alt hvad vi hidtil har set. Nationalfølelsen og nationen må vige for andre menneskelige fællesskaber, og gør det allerede, skriver Patrick Mac Manus.

Nationsdannelse beror altid på afgrænsning, både indadtil og udadtil. Nationen er skabt gennem fortrængning af lokal identitet, lokalt sprog og loyalitet. Den hviler på magtens inklusions- og eksklusionspolitik. I denne proces opstår den nationale historie med alle dens fortrængninger og myter.

Nationsdannelsen var centreret omkring skolen, kirken og hæren. Den strukturelle vold, indtæring af nationen som stof i skolen, en institutionaliseret lydighed i hæren, hvor den lokale almue blev forvandlet til nationens kanonføde, skabte en ny virkelighed. Og børnene stod og græd i skammekrogen fordi de var kommet til at tale deres eget lokale sprog, syngende fynsk eller provencalsk. Den religiøse magt forfulgte afvigelsen, tungen blev afskåret, kætterne brændt, og bisperne velsignede kanonerne.

Nationsdannelse betyder både tab af historie og skabelse af historiefortælling, både glem-

sel og opfindelse. I det 19. århundrede, som frem for alle er nationens århundrede, blev nationen begrundet i datidens biologiske forestillinger, i romantikkens dyrkelse af utilstanden. Og i det 20. århundrede var den tyske massakre af dem der var anderledes blot en sen og voldsom udgave af germansk nationalismes indbildte utilstand.

Processen er relativt ensartet overalt. Paradokset er at det unikke – det for hver nation selvfølt særegne – skabes gennem uniforme processer. Og dette er naturligvis en kendsgerning der byder nationalfølelsen imod. Bestræbt på at skabe og føle sig unik ønsker den ikke at høre, ikke at lytte til fortidens dybe og reelle historie.

” Paradokset er at det unikke – det for hver nation selvfølt særegne – skabes gennem uniforme processer.

Uanset hvor naturlig, organisk og spontan den føles, er den en forbigående historisk konstruktion. Fortrængningen af den reelle historie vil til syvende og sidst føre til indskrænkning. En sådan indskrænkning præger stærkt

partidannelsen, både her og andetsteds. En fransk "Front National" eller østrigsk "Freiheitliche Partei", der insisterer på at indskrænke folkets grænser. For ikke at nævne det danske eksempel.

Nationalfølelsen og nationen vil vige for andre menneskelige fællesskaber og gør det allerede, også uanset de måske voldelige og smertelige reaktioner som nationens relativering vil medføre. Men det forkrampede forsvar for nationen er allerede et tegn på dens svækkelse.

Lad os minde om en utopi. Thessaloniki inden Anden Verdenskrig eller Wien inden Første Verdenskrig, en sammenkomst og udveksling af kulturer hvor modsætninger endnu kunne leve. Og for at gribe længere tilbage: al-Andalus på den iberiske halvø hvor århundreders sammenkomst af kristendom og islam skabte en verden og et liv, et samvær og en digtning der aldrig igen er opstået. Alle blev destrueret af nationsdannelse, af "los Reyes Católicos",

Bidrag til "Den Røde Plads" leveres af skribenter tilknyttet Det Ny Clarté.

de katolske herskere der i 1492 erobrede Granada, og af andre der påførte sammenbragte og sameksisterende befolkninger usigelig lidelse. Nationen blev skabt ved massedrab, uddrivelsler og deportationer i en brutal forsimpning af diversiteten.

Bag alt ligger at vi alle er vandret hertil. At vi i urtiden forlod dalene i et sydligt kontinent og bredte os langsomt ud, forandrede i sprog og krop. En lignende vandring kan igen vise sig i verden. I et omfang der overstiger alt det vi kender. En rejse fra kontinent til kontinent drevet af klimaforandring, af ørkenens vækst, af sult og af håb.

Og i disse år er der allerede tusinder der drukner i et hav vi kalder Middelhavet, i havet mellem os, et armeret hav der vil drive historien tilbage. ■

Patrick Mac Manus er forfatter, digter og aktivist. I mange år var han kendt fra kampagnerne mod apartheid i Sydafrika, i dag er han en af talspersonerne for foreningen Oprør og i den egenskab sigtet for "støtte til terrorisme".

tema: krig

(post)moderne krig

militær. teknologi. mennesker.

USA fornyer i disse år sit våbenarsenal.

Men mantraet om at våben, penge og teknologisk overlegenhed afgør sejr og nederlag i krig har vist sig igen at slå fejl overfor en lokal forankret og tilpasningsdygtig modstandsbevægelse.

Belært af erfaringerne fra Irak og Afghanistan forsøger USA derfor at udvikle en ny tilgang til hvorledes det skal sikre succes i det 21. århundredes oprørsbekæmpelseskrige.

Velkommen til den (post)moderne krig!

En militær kontra-revolution? – Notater om amerikansk hightech krigsførelse

Af **Jacob Levish**. Illustration: **Mathias Sæderup & Robert Nyberg**

MENNESKER VS. VÅBEN. *Postmoderne krigsførelse siges at have ændret krigens fundamentale love. Hverken stater eller oprørsbevægelser har tilsyneladende nogen chancer når først amerikanerne tager deres nyeste teknologiske og militære isenkram i brug. Men virkeligheden er en anden, beretter Jacob Levish, der har set USA's våbenarsenal efter i sømmene og studeret den irakiske modstandsbevægelses seneste erfaringer.*

Da oberst Harry Summers i 1975 sagde til en nordvietnamesisk kollega at "I ved godt I aldrig besejrede os på slagmarken," var svaret: "Det kan godt være, men det er også irrelevant."

Nyhedshistorier omkring den amerikanske invasion af Afghanistan og Irak bebudede ankomsten af en længe ventet militær revolution (RMA = "Revolution in Military Affairs"), en ny form for krigsførelse der skulle kombinere innovative taktikker fra slagmarken med hightech våben, netværkskommunikation og sofistikeret overvågnings-teknologi. Det amerikanske militær reklamerede for sit nyeste legetøj som "force multipliers", faktorer der lovede dramatisk at øge den amerikanske krigseffektivitet uden brug af yderligere tropper. Avancerede våbensystemer som blev offentligt proklameret i det amerikanske forsvarsministeriums besiddelse, omfattede ubemandede "spy drones", "bunker buster"-bomber og præcisionsstyret ammunition. Desuden forlød det at der i det

amerikanske arsenal var nogle frygtindgydende nye science fiction-agtige våben: dødsstråler, "E-bomber", endda indretninger der ville sætte menige soldater i stand til at se gennem vægge.

Det blev hævdet vidt og bredt at såkaldt "wired" eller "postmoderne" krigsførelse ville transformere det 21. århundredes slagmark og sikre amerikansk overherredømme for fremtidens generationer. Som en tv-kommentator henrykt jublede: "Det er svært at forestille

sig en teknologisk forandring, der har haft en lignende indvirkning på internationale anliggender. Udviklingen af kampvognen? Et militærflys første flyvning? Opfindelsen af krudtet? Det er på det niveau."² Denne grad af begejstring for RMA overlevede ikke længe den første sejrstrus. Efter flere års opslidende guerillakrige i Mellemøsten er amerikanske strateger nu på ny ved at repetere den vigtigste lektion fra Vietnam-krigen: At guerillakrig ikke blot er en militær, men en politisk kamp; at teknologi, uanset hvor

” Predator har været genstand for åndeløse lovord fra vestlige journalister, men i praksis er den langsom, forholdsvis upræcis og stort set ubrugelig i regnvejr

JSTARS. Det konverterede Boeing 707-fly, der er kendt som JSTARS, indsamler og kombinerer radar-, infrarød- og video-information og opretter aktuelle elektroniske landkort til brug for USA's øverstkommanderende på slagmarken.

sofistikeret eller dødbringende den måtte være, ikke kan nedkæmpe en beslutsom folkelig modstand; at modstandsfolk får deres styrke fra folkelig støtte og samarbejde.³

Følgende revurdering af de mest lovpriste RMA-våben i lyset af krigens realiteter bekræfter endnu engang at det stadig er mennesker, ikke udrustning, der er afgørende.

Præcisionsammunition

"Afghanistan vil blive husket som "smart-bombe"-krigen," forudsagde New York Times i en forsideartikel, der reklamerede for "hurtigheden og præcisionen ved ... en ny form for amerikansk luftstyrke."⁴ Faktisk er amerikanske "smarte bomber"

allerede blevet brugt under Golfkrigen i 1991 og angrebet på Jugoslavien i 1999, og deres præstationer var på visse måder utilfredsstillende. Laserstyrede våben var ikke bare meget mindre præcise end den aktuelle propaganda antydede; de viste sig også at være ubrugelige i dårligt vejr (skydække eller sandstorme forhindrer laserstyringssystemer i at "male" målet).⁵ Det nye direkte angrebsvåben JDAM (Joint Direct Attack Munition), et kompakt satellit-navigationssystem, der omformer en frit faldende bombe på 900 kg til et styret "smart" våben, var udviklet til at overvinde vejrproblemer. Rapporter fra Afghanistan og Irak tyder på at JDAM's GPS-teknologi fungerede godt under

NOTER

1. E. Cohen, Lt. Col. C. Crane, Lt. Col. J. Horvath & Lt. Col. J. Nagl, "Principles, Imperatives, and Paradoxes of Counterinsurgency," *Military Review* (March-April 2006), s. 53, usacac.leavenworth.army.mil/CAC/milreview/English/MarApr06/Cohen.pdf.
2. "Hi-Tech War," *Innovation*, PBS, udsendt 2.3-2004, udskrift på www.pbs.org/wnet/innovation/episode4_essay1.html.
3. I kølvandet på det amerikanske sammenbrud i Irak understreger den nyeste militære tænkning nu politiske operationer, menneskelig efterretning, propaganda og fælles handling med indfødte styrker – i hovedsagen en tilbagevenden til oprørsbekæmpelsesdoktrinen fra 1960'erne. Se Eliot Cohen et al., "Principles, Imperatives, and Paradoxes of Counterinsurgency," *Military Review*, marts-april 2006; "Military Hones

- a New Strategy on Counterinsurgency," *New York Times*, 4. okt. 2006, www.nytimes.com/2006/10/05/washington/05doctrine.html. Det er ironisk at Maos *On Guerilla Warfare (Om guerillakrigsførelse)* er blevet obligatorisk læsning for amerikanske militæranalytikere. Se f.eks. Ralph Masi, "Mao as Guide to Fight in Iraq," RAND Corp., 4. jan. 2004, www.rand.org/commentary/010404SFC.html; Thomas X. Hammes, "Countering Evolved Insurgent Networks," *Military Review*, juli-aug. 2006, www.army.mil/professionalwriting/volumes/volume4/october_2006/10_06_2.html.
4. "Use of pinpoint air power comes of age in new war," *New York Times*, dec. 24, 2001.
 5. Peter Grier, "The JDAM Revolution," *Air Force Magazine*, sept. 2006, www.afa.org/magazine/Sept2006/0906JDAM.asp.

sandstorme og gennem skydække, modstod jamming og generelt var "påfaldende god og påfaldende konsistent", skønt præcisionen sandsynligvis ikke var helt som forsvarsministeriet hævdede.⁶ JDAM er forholdsvist billig, med en pris på ca. \$20.000 pr. bombe, og vil sandsynligvis i mange år endnu blive ved med at være en dødbringende trussel for faste, synlige mål. Til 500.000 dollars stykket er den amerikanske flådes Tomahawk krydsermissil meget dyrere. Det er en skibsaffyret, radarstyret flyvende bombe der debuterede i Golfkrigen i 1991, og også blev brugt i Irak og Afghanistan. Da dette missil er dyrt og upræcist i forhold til JDAM-våbnet, er det gået lidt af mode som konventionelt våben, selv om atomdrevne krydsermissiler stadig er en vigtig del af det amerikanske arsenal.⁷

Tomahawk'en er stort set uforandret siden sin introduktion sidst i 1970'erne, men en ny hightech "taktisk Tomahawk" er under udvikling. Blandt de lovede forbedringer er ombordværende netværkscomputere, der er i stand til at behandle måldata fra talrige kilder samt et tv-kamera til observation af slagmarken. Den taktiske Tomahawk skulle oprindeligt leveres i 2004, men er blevet forsinket flere gange og bliver måske ikke brugt i kamp inden for en overskuelig fremtid.

Mindst én af Pentagons spiondroner bruges nu i stort omfang til levering af præcisionsammunition og kan derfor drøftes i dette afsnit. Predator, et ubemandet luftfartøj (UAV = Unmanned Aerial Vehicle) der er indrettet til overvågning og rekognoscering, begyndte

NOTER

6. "Afghanistan: First Lessons," *Jane's Defense Weekly*, 19. dec. 2001. USA måler sine bombers nøjagtighed ved hjælp af en misvisende formel kendt som "circular error probable" eller CEP. CEP er simpelthen radius på en cirkel hvor 50% af de affyrede våben kan forventes at ramme. JDAM's meget omtalte CEP på 13 meter betyder derfor at kun halvdelen af JDAM falder inden for 13 meter fra målet. "Planned JDAM Upgrade Boosts Accuracy to 10 Feet," *National Defense*, dec. 2001 www.nationaldefensemagazine.org/issues/2001/Dec/Planned_JDAM.htm. Det er en af grundene til at store mængder af civile dræbes rutinemæssigt af "præcisions"-luftangreb.

7. Se "BGM-109 Tomahawk," *Federation of American Scientists Military Analysis Network*,

www.fas.org/man/dod-101/sys/smart/bgm-109.htm.

8. Projekt om regeringsmæssig uopmærksomhed, *Predator Unmanned Aerial Vehicle*, 25. marts 2000, www.pogo.org/p/defense/do-020311-failures-predator.html.

9. Jeffrey St. Clair, "Flying Blind," *Counterpunch*, 30. okt. 2001 www.counterpunch.org/predator1.html. CIA bruger Predator som et mordvåben, og i denne rolle har den ydet en uberegnelig og somme tider katastrofal præstation. Den er ansvarlig for mange af de mest omtalte drab på civile i de nutidige krige, herunder CIA's mas-sakre på mindst 80 skoledrenge i oktober 2006 i et angreb på en madrassa-skole i Pakistan. Dette siges at have været et mislykket drabsfor-søg på al-Qaeda-udsendingen Ayman al-Zawahiri.

MOBILT. Modstandsfolk i Irak anvender let tilgængelig teknologi for at bekæmpe nogle af de mest sofistikerede anordninger i det amerikanske arsenal, og har succes med det.

at bære laserstyrede Hellfire-missiler under den amerikanske invasion af Afghanistan og fortsætter med at flyve på kampmissioner i Irak og andre steder i Asien. Predator har været genstand for åndeløse lovord fra vestlige journalister, men i praksis er den langsom, forholdsvis upræcis og stort set ubrugelig i regnvejr.⁸ En undersøgelse fra det amerikanske forsvarsministerium sidst i 2001 fandt "alvorlige mangler i pålidelighed, vedligeholdelsesevne og 'human factors design'" og rapporterede at sidst i 2001 var 22 af de 50 Predator-fly, der var blevet bygget til det amerikanske luftvåben [til en pris af 25 millioner dollars pr. stk.] blevet skudt ned eller var styrtet.⁹ Predator er dog værdsat i sin rekognosceringsrolle og får anerkendelse for sin evne til at opdage fjendens mortarpositioner og advare

konvojer om potentielle bagholdsangreb.¹⁰ Generelt vurderer USA nøjagtigheden ved den præcisionsammunition der blev brugt i Irak og Afghanistan, til ca. 90 procent.¹¹ I Lancet-undersøgelsen af civile tab i Irak fra 2006 tilskrives 13 procent af disse alligevel luftangreb, det vil sige at af 601.027 estimerede voldelige dødsfald er næsten 80.000 irakere blevet dræbt af amerikanske bomber før juni 2006.¹² Ikke desto mindre ser militære analytikere ud til at være tilfredse med hightech bombernes og missilernes præstationer selv om de tydeligvis ikke formår at reducere antallet af civile ofre. Dette skyldes at formålet med præcisionsstyret ammunition ikke er at undgå "collateral damage" (utilsigtet skade eller tab), trods amerikanske propagandisters påstand om det modsatte.

"Questions Surround Pakistan Strike," Council on Foreign Relations Daily Analysis, 1. nov. 2006 www.cfr.org/publication/11883/questions_surround_pakistan_strike.html.

10. "U.S. Drones Crowd Iraq's Skies to Fight Insurgents," *New York Times*, 5. april 2005.

11. James Dunnigan, "The Continuing Air War in Iraq," *Strategy Page*, 15. feb. 2005 www.strategypage.com/dls/articles/200521423.asp. 90%-tallet som sandsynligvis er overdrevet til propagandaformål, betegner den procentdel af bomber der ramte deres mål og afspejler ikke de bomber der var målrettet forkert pga. dårlige efterretningsoplysninger.

12. G. Burnham, R. Lafta, S. Doocy, & L. Roberts, "Mortality after the 2003 invasion of Iraq: a cross-sectional cluster sample survey,"

The Lancet, 11. okt. 2006 www.thelancet.com/webfiles/images/journals/lancet/s0140673606694919.pdf. Det høje antal civile dræbte i Irak og Afghanistan skyldes dels USA's vilje til at bombardere tæt befolkede områder (selv et hightech våben som er præcist målrettet mod f.eks. en anti-luftsskysstilling vil alligevel dræbe alle som befinder sig inden for våbnets omfattende dødbringende rækkevidde). Desuden fortsætter fejlbehæftede efterretninger med at være årsag til talrige civile dødsfald, som f.eks. i det luftangreb der udslettede deltagerne i et afghansk bryllup i juli 2002. Se Marc Herold, *A Dossier on Civilian Victims of United States' Aerial Bombing of Afghanistan: A Comprehensive Accounting* (2002) www.cursor.org/stories/civilian_deaths.htm.

Disse våbens egentlige betydning er at de beskytter fly og piloter mod antiluftskys; præcise lang-distance luftangreb betyder færre udfald og mindre udsættelse for fjendtligt skys.¹³ Målt udelukkende i antal tabte fly pr. udfald ser præstationen ud til at have været fremragende.¹⁴ Det vil altså sige at det faktum at præcisionsvåben i virkeligheden har været årsag til flere civile ofre, ikke bekymrer de militære planlæggere synderligt, bortset fra at avisberetninger om "unødvendige" drab engang imellem kan være pinlige for USA. Hvad der bekymrer imperialistiske lande meget mere, er præcisionsvåbnenes påviste utilstrækkelighed over for den målbevidste guerillamodstand. Under invasionen af Libanon var Hizbollah-krigere i stand til at bekæmpe Israels "smarte bomber", som de havde fået leveret fra USA, ved hjælp af klassisk guerillataktik: De gravede sig ned (et netværk af forstærkede underjordiske bunkere kom konstant på tværs af

præcisionsvåbnene), eller de blandede sig med befolkningen efter behov. Israels hightech målstyringssystemer var heller ikke specielt effektive til at lokalisere små bærbare våben som Hizbollahs Katyusha-raketter.¹⁵

Luftkrigen i Irak har gennemgået et tydeligt skift med tiden fra taktisk præcisionsbombning til strategisk bombning med det formål at straffe folk for deres støtte til modstandsbevægelsen.¹⁶ En lignende fremgangsmåde blev fulgt meget hurtigere i Libanon, hvor det israelske luftvåben som en reaktion på at dets indledende præcisionsangreb mod Hizbollah var slået fejl, udvidede luftkrigen til civile mål, herunder boligblokke, lufthavne, broer, hovedveje og mennesker.¹⁷ I begge tilfælde undervurderede aggressorerne katastrofalt det mod der findes hos folket, hvis støtte til modstanden og vilje til at ofre voksede sig større end nogensinde før.

NOTER

13. See Carlo Kopp, "JDAM Matures," *Australian Aviation*, dec. 2002 www.usairpower.net/TE-JDAMPt1.html.

14. F.eks. mistede det amerikanske luftvåben ikke et eneste fly under invasionen af Afghanistan i 2001-02. Daniel Haulman, *USAF Manned Aircraft Combat Losses 1990-2002*, Air Force Historical Research Agency, 9. dec. 2002, i uddrag på www.stormingmedia.us/48/4804/A480434.html.

15. Pepe Escobar, "The Spirit of Resistance," *Asia Times Online*, 26. juli 2006

www.atimes.com/atimes/Middle_East/HG26Ak02.html; Lin Xu, "A Repeat of the Iraq War? Hezbollah Wins 'the Assymmetric Warfare,'" *Washington Observer*,

2. aug. 2006 www.washingtonobserver.org/en/document.cfm?documentid=62&charid=3.

16. Seymour Hersh, "Up in the Air," *New Yorker*, 28. nov. 2005.

17. Philip H. Gordon, "Air Power Won't Do It," *Washington Post*, 25. juli 2006; Human Rights Watch, *Fatal Strikes: Israel's Indiscriminate Attacks Against Civilians in Lebanon* (aug. 2006) hrw.org/reports/2006/lebanon0806/index.htm.

FRIHED? Joint Direct Attack Munition er et ny angrebsvåben, en frit faldende bombe på 900 kg, der i flugten omformes til et styret "smart" våben.

Omfanget og styrken af den folkelige støtte til Hizbollah er stadig en pinlig sag for amerikanske og israelske propagandister som har forsøgt at portrættere partiet og dets milits som simple håndlangere for syrisk indblanding i libanesiske anliggender. Opinionsundersøgelser der blev gennemført under eftervirkningerne af den israelske invasion, og som viste at 87 procent af libanenserne støttede modstanden,¹⁸ blev afvist eller ignoreret af vestlige medier, men Hizbollahs overraskende sejr er i sig selv tilstrækkeligt bevis på folkelig støtte. Den taktik der kunne overvinde Israels hightech ammunition, konstruktionen af omfattende underjordiske kommandocentraler og hærde raketbaser over hele landet, lynhurtige overførsler af udrustning og militssoldater midt under det israelske bombardement, selv kæmpernes evne til efter ønske at blande sig med den civile befolkning, krævede folkets sympati og koordinerede assistance, ofte gennem flere

år med omhyggelig forberedelse i mindste detalje.

Efterretning og rekognoscering

Det amerikanske militærs dominans på den traditionelle slagmark skyldes i høj grad dets sofistikerede systemer til elektronisk krigsførelse, ikke mindst dets evne til nærmest øjeblikkeligt at indhente og koordinere elektroniske efterretninger. I teorien er det amerikanske C4I (Command, Control, Communications, Computers and Intelligence = kommando, kontrol, kommunikation, computere og efterretning) fuldt integreret fra top til tå hvilket vil sige at USA allerede er engageret i "network-centric" ("netværks-centrisk") krigsførelse.¹⁹ I rummet bestemmer GPS-satellitter målenes beliggenhed, hastighed og retning og videregiver oplysningerne til krydsermissiler og andre præcisionsvåben. Højt oppe i luften indsamler og kombinerer det konverterede Boeing 707-fly, der er

18. "As Fighting Continues, Lebanese Author Says New Poll Shows Overwhelming Support For Hezbollah," *Democracy Now!*, udsendt 27. juli 2006, udskrift på www.democracynow.org/article.pl?sid=06/07/27/1423248.

19. "Network-centric Warfare" ("netværks-centrisk krigsførelse) eller NCW er blevet defineret som et "operationskoncept" ... der oversætter informationsoverlegenhed til kampevne ved effektivt at forbinde velenformede enheder i kampen." D. Cammons, J. Tisserand III, D. Williams, A. Seise & D. Lindsay, *Network Centric Warfare Case Study Volume I* (US War College

Center for Strategic Leadership), juni 2006, s. 13. Som mange nyere militærteorier bygger NCW på opfindelser i erhvervslivet, som med succes har brugt netværksteknikker på arbejdspladsen til at få større overskudsværdi ud af en mindre arbejdsstyrke. Yderligere oplysninger: Vice Adm. Arthur K. Cebrowski, "Network-Centric Warfare: Its Origin and Future," *Proceedings of the US Naval Inst.*, jan. 1998, HYPERLINK "<http://www.usni.org/Proceedings/Articles98/PROce-browski.htm>" \t "_blank" www.usni.org/Proceedings/Articles98/PROce-browski.htm.

kendt som JSTARS, radar-, infrarød- og video-information og opretter aktuelle elektroniske landkort til brug for de øverstkommanderende på slagmarken. Tættere på jorden bruger et dusin forskellige varianter af rekognosceringsdroner, lige fra Global Hawk der er på størrelse med et trafikfly, til den ganske lille, håndaffyrede Raven, elektronisk billedanalyse til at identificere og spore målene. Elektroniske oplysninger fordeles øjeblikkeligt til kommandoposter, bærbare computere og Strykers (hurtiggående terræn-panserkøretøjer udstyret med 50-kaliber tunge maskingeværer og det nyeste i slagmarks-teknologi) og bliver måske snart stillet til rådighed for de enkelte soldater gennem det "Land Warrior"-koncept, der er beskrevet herunder.

I praksis er netværks-centrisk krigsførelse langt fra gnidningsløst. Under invasionen

af Afghanistan og Irak lykkedes det den elektroniske overvågning at lokalisere genstande af potentiel militærinteresse, men i almindelighed var det ikke muligt at skelne mellem fjender, venner og civile.²⁰ Resultatet var betydelige utilsigtede tab, "collateral damage", og adskillige meget omtalte forekomster af "friendly-fire", herunder den amerikanske fodboldstjerne Pat Tillmans død.²¹ Hightech udstyr blev ujævnt fordelt på slagmarken, det var skrøbeligt og kunne let gå i stykker, og det var stærkt afhængigt af den logistiske forsyning.²² Hærførerne blev ofte overvældet af den store mængde tilgængelige oplysninger, mens generalerne opdagede at stor viden om fjendens dispositioner ikke garanterer korrekte strategiske og taktiske beslutninger.²³ Trods sine fejl og mangler har hightech C4I fungeret godt nok til støtte for motoriserede manøvrer, massive luftangreb og "setpiece"

NOTER

20. John Luddy, *The Challenge and Promise of Network-Centric Warfare*, feb. 2005 (Lexington Institute white paper), www.lexingtoninstitute.org/docs/521.pdf.

21. Den deling der dræbte Tillman var styret fra en fjern hightech operationsbase med brug af realtids satellitdata. "Startling findings from Pat Tillman investigations," Associated Press, 10. nov. 2006.

22. En marineløjtnant fangede de teknologiske begrænsninger på slagmarken meget levende: "Hvis du laver et hul i et landkort af papir, har du et kort med et hul i. Hvad har du hvis du sender en kugle gennem en computerskærm? Gammelt

skrammel." "Point, Click ... Fire," *Business Week*, 7. April 2003. www.businessweek.com/magazine/content/03_14/b3827608.htm. 23. John Luddy, op. cit. (i det anførte værk)

23. John Luddy, op. cit. (i det anførte værk)

24. Amerikansk efterretningstjeneste kan nemt opsnappe radiotransmissioner, e-mails og, i besatte eller samarbejdende lande, telefonsamtaler på land. Dens evne til at fjernovervåge mobiltelefonsamtaler er velkendt; hvad der er mindre kendt er at USA ofte kan lokalisere hvor en givet mobiltelefon befinder sig, og dermed spore dens bruger, selv når telefonen tilsyneladende er sluk-

DEMOKRATI? Her kastes en Joint Direct Attack Munition-bombe mod sit mål.

kampe (udført efter et stående mønster) som det amerikanske militær fortsat udmærker sig ved.

I forbindelse med guerillakrige har de nyeste overvågningsmuligheder dog ikke hjulpet de amerikanske styrker ret meget. De irakiske modstandsfolk har lært at manøvrere i små, letudstyrede grupper, som nærmest er umulige at opdage af de amerikanske droner eller i værste fald ikke er til at skelne fra civil trafik. Små, men yderst effektive "hit and run"-angreb (f.eks. IED'er, Improvised Explosive Device, improviseret sprængningsanordning som en vejsidebombe, eller snigskyttebeskydning) er beregnet til at modarbejde de amerikanske droner; celledelt organisation og kommunikation ansigt-til-ansigt bruges til at omgå signalefterretninger.²⁴ Den amerikanske elektroniske signalefterretningstjenestes

højtflyvende, hightech system er orienteret mod styring og ødelæggelse af de højeste niveauer i en enhedskommandostruktur (derfor har forsvarsministeriets offentligt været så betaget af "decapitation strikes", tilintetgørelse af toppen i ledelsespyramiden, og derfor er den netop også utilstrækkelig til at trænge ind i små, disciplinerede guerillaceller).²⁵ Som følge heraf er det endnu ikke lykkedes USA at opnå et brugbart efterretningsbillede af den irakiske modstand, og det ser ikke ud til at gå ret meget bedre i Afghanistan.²⁶ Således udtaler militæranalytikeren Anthony Cordesman i en dyster og opgivende vurdering af den amerikanske indsats mod oprørsbevægelsen i Irak at netværks-centrisk krigsførelse er blevet overgået af hvad han kalder "human-centric warfare", krigsførelse med mennesket i centrum: Sensorer, UAV'er og IS&R [information

ket. Den colombianske narkotikasmugler Pablo Escobar og den påståede Al Qaeda-fører Abu Musab al-Zarqawi blev begge myrdet på denne måde. Mark Bowden, *Killing Pablo* (2002); "Cell phone tracking helped find al-Zarqawi," CNN News, 10. juni 2006, www.cnn.com/2006/WORLD/meast/06/09/iraq.al.zarqawi/index.html. Til gengæld er det almindeligt kendt at amerikansk "HUMINT" (human intelligence = menneskelig efterretning) er totalt utilstrækkelig i Mellemøsten. Næsten fire år inde i Irak-krigen har USA stadig ikke været i stand til at rekruttere de nødvendige arabisktalende medarbejdere, for slet ikke at nævne pålidelige informanter, og plages af dobbeltagenter. Se "The Enemy Spies,"

Newsweek, 24. juni 2005, www.msnbc.msn.com/id/8272786.

²⁶ Se John Prados, "Blind in Baghdad," *Bulletin of the Atomic Scientists*, jan.-feb. 2005, s. 18, www.thebulletin.org/article.php?art_ofn=jf05prados. USA's manglende evne til at samle nyttige efterretningsoplysninger om Iraks cellemodstandsgrupper er blevet citeret som en overvejende grund til at de har skredet til masseanholdelser og tortur. Seymour Hersh, "The Gray Zone: How a secret Pentagon program came to Abu Ghraib," *New Yorker*, 24. maj 2004 www.newyorker.com/fact/content/articles/040524fa_fact?040524fa_fact.

tema: krig

seeking and retrieval = informationssøgning og indhentning] kan have stor værdi i Irak ligesom i Vietnam og Sydlibanon, men de er alt andet end "magiske kugler". Det ubemandede jordsensorprogram i Vietnam blev engang markedsført som en sådan magisk kugle, men det tog under et år at overvinde det.²⁷

Hvad der er endnu mere foruroligende for de amerikanske teoretikere er, at Hizbollahs succesrige forsvar af det sydlige Libanon i 2006 bar vidnesbyrd om at en velorganiseret guerillastyrke kan slå det højteknologiske Vesten med dets egne våben. Hizbollah forvirrede Israels satellit- og overflyvnings-efterretningstjeneste med fælder, en veludviklet kontrasignalt teknologi der forcerede krypterede radiokommunikationer og opsnappede nøgleoplysninger fra slagmarken, simpelthen ved at aflytte de israelske soldaters mobiltelefonsamtaler med deres familier.²⁸ Blokerings teknologi, som muligvis blev leveret af Iran, spærrede anti-missil-raketter ombord på de israelske fartøjer,

hvilket gjorde det muligt for Hizbollah at sætte mindst ét israelsk krigsskib ud af stand til at manøvrere.²⁹ Selv om den israelske elektroniske efterretningstjeneste er "tæt på standarden for eller endnu bedre end den de amerikanske styrker har til rådighed", mener Cordesman at "moderne teknologi ikke leverer den form for sensorer, beskyttelse og våben, der kan forhindre en dreven lokal styrke i at tvinge Israel eller USA til at kæmpe mod den på dens egne præmisser."³⁰

Infanteriets udstyr

Den teoretiske "fodsoldat", en infanterist udstyret med 7,5 kg hightech udstyr, herunder mini-computer, GPS-modtager, slagmarks-Wi-Fi og heads-up visuel display, er endnu ikke set i kamp, skønt nogle elementer af dette slidstærke udstyr til sidst forekom i begrænset omfang i Irak fra maj 2006.³¹ Bortset fra dette uprøvede system har teknologien gjort overraskende lidt forskel for den amerikanske frontliniesoldat. Tredive år efter Vietnam-krigen

NOTER

27. Anthony H. Cordesman, *Iraq's Evolving Insurgency and the Risk of Civil War* (Center for Strategic and International Studies), draft revised 22. juni 2006, s. xviii, www.csis.org/media/csis/pubs/060622_insurgency.pdf.

28. Alastair Crooke & Mark L. Perry, op. cit. (*i det anførte værk*)

29. Iason Athanasiadis, "How hi-tech Hezbollah called the shots," *Asia Times*, 9. sept. 2006 www.atimes.com/atimes/Middle_East/

HI09Ak01.html.

30. Cordesman, *Preliminary Lessons of the Israeli-Hezbollah War* (Center for Strategic and International Studies), udkast revideres 17. aug. 2006, s. 12 www.mafhoum.com/press9/284P51.pdf.

31. "Science Fiction Gets Left Behind," *Strategy Page* (19. maj 2006) www.strategypage.com/htm/htinf/articles/20060519.aspx.

32. "A Marine reports from Iraq," *Washington Times*, 22. nov. 2005 www.washtimes.com/op/

forlader de amerikanske infanterister sig stadig på M-16 maskingeværer, som de stadigvæk betragter som ringere end den AK-47 som generelt bruges af guerillakrigere (soldater i Irak rapporterer at M-16 maskingeværets berygtede blokeringsproblemer forværres af sand³²). De menige soldater er meget gladere for M240 mellemvægts-maskingeværet, et alsidigt og yderst mobilt våben som i det store og hele har erstattet Vietnam-krigens M60, og det pålidelige M2 .50-kalibers tunge maskingevær som går tilbage til Anden Verdenskrig og blev beskrevet af en marineinfanterist som "den ultimative kampstopper" og "det mest eftertragtede teatervåben."³³ Skulderbårne raketkastere som SMAW (Shoulder-Launched Multipurpose Assault Weapon) anvender teknologi der er flere årtier gammel og ikke bedre end den der blev brugt af modstandsfolkene.³⁴

De vigtigste opfindelser i infanteriudrustningen er ikke våben som sådan. Nylige fremskridt i nattesyn og

infrarød aflæsning giver i dag amerikanske tropper et klart fortrin efter mørkets frembrud; især standardudleverede natbeskyttelsesbriller anvender nu futuristisk billedforbedrende teknologi der udsender meget små mængder lys ind i den synlige skudvidde. Med den samme marineinfanterists ord: "Vores gutter kan se i mørke, og natten er deres egen. Der er meget lidt fjendtlig aktion efter aftenbønnen. Flere og flere fjender bliver smadret [dvs. dræbt] om natten under troppebevægelser af hunter-killer teams."³⁵ For tiden har modstandsfolkene ingen mulighed for, bortset fra med deres mod og forsigtighed, at stille noget op over for nattesynet; den amerikanske overlegenhed vil sandsynligvis blive undergravet, efterhånden som avanceret nattesynsteknologi kommer ind på det sorte våbenmarked.

De amerikanske tropper sætter også stor pris på det avancerede "Interceptor" krops panser. Dette udstyr med keramiske plader er forholdsvist let (men "helvedes

ed/20051121-093501-9601r.htm.

33. Ibid.; "M240G Medium Machine Gun," *Federation of American Scientists Military Analysis Network*, www.fas.org/man/dod-101/sys/land/m240g.htm.

34. Selv om det endnu ikke er nemt tilgængeligt i marken, siges et skulderbåret termobarisk angrebsvåben, SMAW-NE, at være blevet brugt til at ødelægge hele bygninger under belejringen af Fallujah i 2004; den knuste dermed også kæmpere eller civile som måtte befinde sig inde

i bygningen. Men "[på] grund af mangel på gennemtrængningsstyrke ved NE-affyringen opdagede vi at vore angrebsmænd først skulle affyre en raket med dobbelt formål for at lave et hul i væggen eller bygningen." "Marines Quiet About Brutal New Weapon," *DefenseTech.org*, 14. nov. 2005, www.defensetech.org/archives/001944.html.

35. "A Marine reports from Iraq."

tema: krig

MAGRITTE. Dette er ikke en fredspibe.

varmt"); det vejer kun 2,7 kg og har levet op til fabrikantens løfter, idet det konsekvent stopper AK-47 skud og sprængstykker fra lette granater.³⁶ Sammen med forbedret medicinsk behandling på slagmarken har det nye kropspanser uden tvivl reddet mange amerikanske liv og dermed styrket kampmoralen. Men da panseret kun beskytter torsoen, kan det ikke i væsentlig grad reducere antallet af invaliderende kvæstelser som skyldes angreb fra snigskytter og IED'er (Improvised Explosive Devices).³⁷ Det udgør derfor ikke nogen uoverstigelig hindring for guerillataktikkens traditionelle hit-and-run lynangreb.

Kimæriske våben

Efter fem års krig i Mellemøsten har de mest fantasifulde nye indretninger, som siges at være i det amerikanske arsenal, og som minder om Hollywood science fiction, endnu ikke indfundet sig på slagmarken. Nogle af disse våben kan stadig være under

udvikling, nogle eksisterer, men har ikke været brugt af politiske eller taktiske grunde, nogle har måske aldrig eksisteret undtagen som journalistiske forestillinger eller sort propaganda. Det er lærerigt at tage en hurtig gennemgang af disse primært kimæriske våben.

Trods frygt for det modsatte inden krigen er USA ikke i stand til at "se gennem vægge", undtagen i en meget begrænset betydning. Militærets manglende evne til at identificere skjulte menneskelige mål kom tydeligt frem under belejringen af Fallujah i april 2004, hvor amerikanerne kneb udenom at kæmpe fra hus til hus; i stedet indkaldte marineinfanteristerne luftangreb eller affyrede skulderbårne raketter for at jævne hver eneste bygning der kunne tænkes at huse modstandsfolk med jorden. Det forlyder at et håndholdt radarsystem beregnet til brug i husundersøgelser først nu er klar til anvendelse i Irak. Det vil give de menige soldater mulighed for at

NOTER

36. Ibid.; 2005 US Army Weapons Systems Handbook s. 138-39, reprinted in *Federation of American Scientists Military Analysis Network*, www.fas.org/man/dod-101/sys/land/wsh/138.pdf.

37. Blandt de amerikanske styrker i Irak er forholdet mellem de sårede og de dræbte ca. 8 til 1; i Vietnam var det 3 til 1. Næsten 3000 amerikanske tropper er blevet dræbt i Irak, men over 20.000 er blevet såret; af disse er kun halvdelen vendt tilbage til arbejdet. Militæranalytikere erkender at "sårede er et langt bedre mål på operationernes intensitet end dræbte." "U.S. Casualties in Iraq

Rise Sharply," *Washington Post*, 8. oktober 2006. Mens det måske har mindre indvirkning på hjemmefrontens morale når soldater såres og ikke dræbes, gør det kun lidt forskel fra et rent militært synspunkt. For modstandsfolkene afspejler den amerikanske optagethed af dødstillene under krigen en svaghed: Mens demoraliserede vestlige hære må gå til ekstraordinære yderligheder for at holde offertallene nede, betyder guerillaens større vilje til at ofre sig for sin sag, at tabene lettere kan bæres uden at skade moralen.

38. "New Device Will Sense Through Concrete Walls," American Forces Information Services,

spore menneskelig tilstedeværelse gennem en betonmur, men dets rækkevidde er begrænset til 50 fod (15,24 m). Desuden skal apparatet holdes - i hånden - langs med den væg der skal ses igennem, hvilket betyder at dets brug mod velbeskyttede guerillapositioner vil være det rene selvmord.³⁸

E-bomben, et sprængningsvåben indrettet til at afbryde elektriske kredsløb ved at skabe et intenst elektromagnetisk felt, eksisterer utvivlsomt.³⁹ Der er dog endnu intet bevis på at USA har brugt E-bomber i kampe. (Ikke E-bomber, men præcisionsvåben blev brugt til at afbryde og ødelægge irakisk kommunikation under luftangrebet i 2003). Da våbnets effektive rækkevidde ikke kan kontrolleres på pålidelig måde, er E-bomben stort set nytteløs i lav-intensitets-guerillakrige, undtagen som et "strategisk våben" til brug mod folket i almindelighed.⁴⁰ I forbindelse med "asymmetrisk

krigsførelse", et tænketanks-slagord for kampe mellem vestlige supermagter og tredjeverdensnationer eller irregulære tropper drøftes E-bomben primært som en trussel for Vesten. Den teknologi der skal til for at bygge en enkel E-bombe er tilsyneladende så ligetil at amerikanske antiterrorisme-eksperter er opskræmte: "Hvis elektricitet, computere og telekommunikation ødelægges, har man også ødelagt fundamentet for det moderne samfund. I en tidsalder med terrorisme sponsoreret af den tredje verden, er E-bomben den store udligningsmaskine."⁴¹ I mellemtiden kan guerillastyrker forholdsvis let forsvare sig mod E-bomber: Potentielle mål kan "hærdes" ved hjælp af lowtech metalafspærringer kendt som Faraday-bure.⁴² E-bomben er derfor et hightech våben der kan blive mere fordelagtigt for de svage end for de stærke.

Sammenlignet hermed er det kun rige nationer der har råd til at investere i

3. jan. 2006, www.defenselink.mil/news/Jan2006/20060103_3822.html.

39. Kernebomber er kendt for at generere en elektromagnetisk puls (EMP) der kan ødelægge elektrisk og elektronisk udstyr, især computere og radioer, over en stor radius. Selv om USA endnu ikke har vovet at bruge kernevåben i Mellemøsten, menes det i vide kredse at USA har udviklet konventionelle E-bomber der bruger højstyrke-mikrobølger til at generere EMP'er. Se Carlo Kopp, "The Electromagnetic Bomb - A Weapon of Electrical Mass Destruction," *Chronicles Online Journal* (U.S. Air Force 1996), www.airpower.maxwell.af.mil/airchronicles/kopp/ap-jemp.html.

www.airpower.maxwell.af.mil/airchronicles/kopp/ap-jemp.html.

40. Efterhånden ville værdien af strategisk E-bombning i Irak eller Afghanistan være lig nul, eftersom ingen af landene har ret meget tilbage at ødelægge inden for elektronisk infrastruktur.

41. "E-Bombs And Terrorists," *Popular Mechanics*, september 2001, www.popularmechanics.com/technology/military_law/1281421.html. Indien er blandt de nationer der menes at have testet E-bomber. Ibid.

42. "The Electromagnetic Bomb - a Weapon of Electrical Mass Destruction."

tema: krig

laservåben.⁴³ USA forsker aktivt i en række rumbaserede højenergi lasersystemer, primært i forbindelse med missilforsvar, men egentlige rum-til-jord laserkanoner siges at være flere årtier ude i fremtiden.⁴⁴ Lasergeværer til slagmarken som er indrettet til at gøre fjendens soldater blinde, er blevet udviklet af flere lande, herunder USA, men intet land har endnu turdet bruge dem, sandsynligvis fordi de er udtrykkeligt forbudt under international lov.⁴⁵ En ny kategori af strålevåben med "directed energy" ("dirigeret energi") bliver måske snart anvendt i Irak. Dette våben som giver sig ud for at være human, udsender en stråle af elektromagnetisk energi der "strålevarmer menneskelige mål på afstand [og skaber] en uudholdelig smertefuld brændende følelse ved øjeblikkeligt at opvarme fugtigheden under huden".⁴⁶ Strålen kan også give blindhed og fødselsdefekter.⁴⁷ "Directed energy weapons" er beregnet til at monteres på militærtrucks, ikke til kamp som sådan, men til kontrol af folkemængden, specifikt "Black Hawk Down scenariet", hvor menige

soldater kæmper med vrede civile. Et sådant våben, Raytheon's Active Denial System, siges at være parat til brug i Irak, men embedsmænd fra det amerikanske forsvarsministerium har udtrykt bekymring over den "offentlige modtagelse" (læs: nyhedsoptagelser af børn og gravide kvinder der skriger af smerte) og "juridiske anliggender" (læs: ulovlighed).⁴⁸ Fra tid til anden dukker der stadig rygter op om at USA brugte rædselsvækkende "hemmelige våben" til at udføre grusomheder i Afghanistan og Irak. I eftervirkningerne af Fallujah rapporterede adskillige vidner for eksempel at USA havde brugt et mystisk sprængstykkevåben der "smeltede" kødet på ofrene, men lod knoglerne og somme tider tøjet blive tilbage uberørt. Rygterne talte sandt, men våbnet var hverken nyt eller hemmeligt. Som en italiensk tv-dokumentar senere afslørede, og som det amerikanske udenrigsministeriums embedsmænd til slut indrømmede, havde USA med overlæg brugt hvid fosfor, et spontant brændbart kemikalie beregnet til oplysning af slagmarker til at brænde

NOTER

43. Ikke at forveksle med laserstyrede bomber. Den totale udgift ved den laserbaserede komponent i det strategiske forsvarsinitiativ, der er almindelig kendt som "Star Wars", er blevet vurderet til \$194 billion til og med 2015. Economists Allied for Arms Reduction, *The Full Costs of Ballistic Missile Defense*, januar 2003, s. 60, www.epsusa.org/publications/papers/bmd/bmd.pdf.
44. Defense Science Board Task Force, *High*

Energy Laser Weapons Systems Applications, juni 2001, www.acq.osd.mil/dsb/reports/rephel.pdf.

45. "Blinding Laser Weapons," *BMJ* 1997; 315:1392 (29. november), www.bmj.com/cgi/content/full/315/7120/1392.
46. Jacob Levich, "John Kerry's World of Hurt," *Counterpunch*, 10. juni 2004, www.counterpunch.org/levich06102004.html.
47. Stew Magnuson, *Directed Energy Weapons*

modstandsfolk og indespærrede civile levende.⁴⁹ Generelt er der ikke kommet overbevisende dokumentation frem om hightech "himmelige våben"; snarere antyder vidnesbyrdene at USA er fuldt ud i stand til at udføre grusomheder med sit store, meget omtalte arsenal af traditionelle våben.

Konklusion

Det nuværende amerikanske dilemma i Mellemøsten består i at kunne modstå IED'er (Improvised Explosive Devices), hjemmelavede bomber som typisk ligger skjult under de veje som de amerikanske forsyningskonvojer bruger. I Irak begyndte IED-angrebene i juli 2003 og har været støt sigende lige siden, både i antal og effektivitet. USA registrerede 10.953 separate IED-angreb i 2005 som var årsag til 674 dødsfald (eller 61,6 procent af alle dødsfald i kampene), og 4.256 sårede (eller 71,6 procent af alle sårede i kampene).⁵⁰ Og alle disse tal var for opadgående i hele 2006.⁵¹ IED'ens effektivitet som guerillavåben kan ikke måles alene i ofre;

disse billige, let konstruerede dødsfælder⁵² afbryder også logistikken, forhindrer arbejdskraften i at fungere og underminerer soldatermoralen. USA måtte erkende den alvorlige trussel som IED'erne udgjorde, og lancerede en række hightech modtræk som hver og en blev tilintetgjort på opfindsom måde af en stadig mere udviklet modstand: De første IED'er blev udløst af ledninger og batterier; oprørerne ventede ved vejsiden og detonerede de primitive mekanismer når amerikanerne kørte forbi. Efter et stykke tid blev de amerikanske tropper gode til at få øje på og dræbe aftrækkerne når bomberne eksploderede. Det fik oprørerne til at udskifte deres ledninger med radiosignaler. I hektisk fart og med store omkostninger udstyrede Pentagon sine styrker med støjsendere til at blokere disse signaler, og det lykkedes for dem [i foråret 2005]. Oprørerne tilpassede sig hurtigt ved at sende et uafbrudt radiosignal til IED'en; når signalet stopper eller blokeres, eksploderer bomben. Løsningen? Spor signalet og sørg for at det fortsætter. Problem: Signalet er krypteret. Nu kæmper amerikanerne med

Face Hurdles," National Defense, marts 2006, www.nationaldefensemagazine.org/issues/2006/march/directed_energy.htm.

48. *Ibid.*

49. "US used white phosphorus in Iraq," BBC News, 16. nov. 2005, news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/4440664.stm. Brugen af kemiske våben mod mennesker er selvfølgelig en krigsforbrydelse.

50. Cordesman, *Iraq's Evolving Insurgency and*

the Risk of Civil War, s. vi.

51. Robert Bryce, "Surge of Danger for U.S. Troops," Salon.com, 22. jan. 2007, <http://www.salon.com/news/feature/2007/01/22/ieds/>

52. Det er blevet vurderet at de totale udgifter ved hver eneste IED der er blevet brugt i Irak gennem 2005 er lavere end erstatningsudgifterne til en enkelt nedskudt Cobra angrebshelikopter. Cordesman, *Iraq's Evolving Insurgency and the Risk of Civil War*, s. xxv.

opgaven at knække krypteringen på farten og efterligne den indtil videre uden held.⁵³ Historien er et levende billede på den hurtighed og fleksibilitet hvormed modstandsstyrkerne har tilpasset sig hightech krigsførelse. Modstandsfolkene har anvendt det menneskelige intellekt på billig, let tilgængelig teknologi og har dermed fundet metoder til at nedkæmpe nogle af de mest sofistikerede anordninger i det amerikanske arsenal. I mellemtiden er amerikanske analytikere som pr. tradition er tilbøjelige til at undervurdere den tredje verdens modstandere, blevet tvunget til at anerkende guerillaens overlegne evne til at lære, kommunikere og tilpasse sig. I hærens nye manual om oprørsbekæmpelseskrig skal soldaterne lære at “[en] dygtig oprørsbekæmper skal være i stand til at tilpasse sig mindst lige så hurtigt som modstanderen.”⁵⁴

Hvad hightech militær aldrig kan regne med at komme på højde med, er dog guerillaens stærkeste ressource: folkets hjælp og beskyttelse. De taktiske initiativer som har lagt hindringer i vejen for verdens stærkeste militærmaskine er i hvert enkelt

tilfælde understøttet af folkelig opbakning og samarbejde. Selv når der mangler et sammenhængende politisk program, har folket i Mellemøsten aldrig tvivlet på behovet for at bekæmpe fremmed besættelse, og de har stået urokkeligt fast trods de enorme menneskelige ofre som den amerikanske form for krigsførelse har krævet. Frem for alt har de nægtet at lade sig true af enten hightech remedier eller af den amerikanske ammunitions overvældende farlighed. Deres mod og udholdenhed har i sin helhed bekræftet en militær sandhed som den pensionerede generalmajor Robert Scales Jr. så rammende udtrykte det: “Hvis fjenden kan se dig og nå dig med sine våben, behøver han ikke en UAV for at lokalisere dig eller et præcisionsvåben for at dræbe dig. Det eneste han har brug for, er en kugle til 13 cent.”⁵⁵ ■

NOTER

53. “The Enemy Spies,” *Newsweek*, 27. juni 2005.

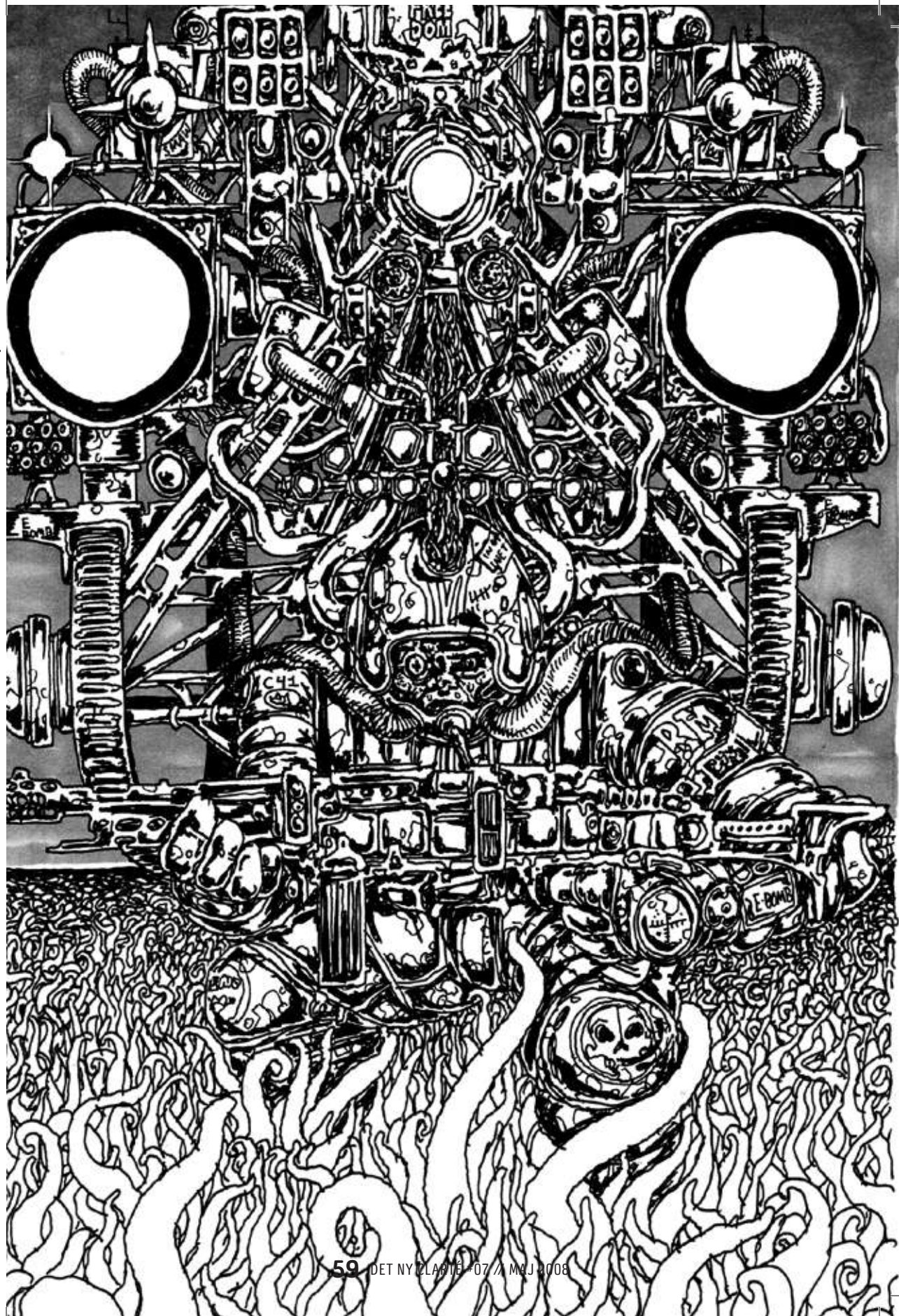
54. E. Cohen, Lt. Col. C. Crane, Lt. Col. J. Horvath & Lt. Col. J. Nagl, s. 51.

55. “Battle Plan Under Fire,” *Nova*, PBS, udsendt 4. maj 2004, udskrift på www.pbs.org/wgbh/nova/transcripts/3110_wartech.html.

i både politiske og medieorienterede organisationer. Arbejder nu freelance

Forkortet og oversat fra engelsk af Thora Heegaard. Oprindeligt bragt i “Aspects of India’s Economy”: www.rupe-india.org/

*Jacob Levich (f. 1959) er ansat ved Stony Brook University i New York. Han arbejder tæt sammen med det indisk-baserede Research Unit for Political Economy og var medudgiver af *Behind the Invasion of Iraq* (Montly Review Press, 2003)*

Revolution i USA's militær

OPRØRSBEKÆMPELSE. I en ny grundlæggende håndbog for dets militære operationer forsøger USA at opsummere og drage lære af krigene i Irak og Afghanistan. Der er tale om intet mindre end en militær kulturrevolution der river tæppet væk under meget af den danske venstrefløjs traditionelle retorik og det danske forsvars planlægning, skriver journalist Jørgen Dragsdahl.

Af **Jørgen Dragsdahl**. Illustration: **Robert Nyverg & Søren Severin**

I sin kritik af krigene i Afghanistan og Irak har den toneangivende del af venstrefløjen fokuseret på anvendte metoder, især civile ofre. Det evige omkvæd har været og er at udfordringen fra oprørere og terrorister skal besvares med økonomisk og politisk indsats - ikke med våbenmagt. Siden 2003 har omlægningen af det danske forsvar til indsats i fjerne egne lagt vægt på højteknologi og ildkraft til "først ind, først ud" kampstyrker. I praksis har danske soldater siddet fast i langvarige konflikter som de hverken var udrustet eller trænet optimalt til håndtering af.

Den amerikanske hærs nye håndbog FM 3-0 fremhæver at "stabilitets-operationer" der skal gavne den civile befolkning, mindst har en betydning på højde med offensive og defensive operationer i hærens doktrin - altså principperne bag de retningslinjer som hæren skal følge. Værket, som blev offentliggjort i slutningen af februar måned, repræsenterer intet mindre end læren af krigene i Irak og Afghanistan, og dets baggrund er skarp kritik fra amerikanske officerer selv - en kritik, som til forveksling kan ligne den hjemlige venstrefløj.

Ifølge generaløjtnant William B. Caldwell, som stod bag arbejdet med håndbogen, er den "revolutionær", idet den vil ændre hæren i de kommende år. Doktrinen beskriver hvordan ledende soldater skal

tænke kreativt - ikke hvad de skal gøre på slagmarken. Håndbogen vil blive fulgt op med en række underordnede såkaldte *field manuals*, som går mere i detaljer. En af dem, FM 3-24, med retningslinjer for kamp mod oprørsstyrker, blev udgivet på forhånd i 2006, og har spillet en central rolle siden i både Irak samt Afghanistan. Helt tilbage i 2003 udgav et militært forskningscenter en rapport, som lagde op til ændringerne, idet man anbefalede en "kulturrevolution" i de væbnede styrker.

Vedvarende konflikt

Den grundlæggende erkendelse bag revolutionen er at USA står foran årtiers "vedvarende konflikt", som vil blive udkæmpet midt i befolkningerne. Traditionelt skulle et lands indbyggere i størst muligt omfang afsondres fra slagmarken, så man kunne nedkæmpe fjendens styrker og erobre terræn. Men "befolkningen er ofte en del af

terrænet, og dens opbakning er en afgørende faktor for succes i fremtidige konflikter", konstaterer general William Wallace i et forord til FM 3-0. Derfor kan konflikter ikke løses blot med militære redskaber. Succes kan kun sikres gennem vedvarende brug af også diplomati, informationer og påvirkning af økonomien. "Sejr i slag og træfninger er vigtige, men det er alene ikke tilstrækkeligt," fastslår håndbogen. "Det er lige så vigtigt for succes, at de civile forhold bliver formet."

” Doktrinen beskriver hvordan ledende soldater skal tænke kreativt - ikke hvad de skal gøre på slagmarken

KULTURREVOLUTION. Nu skal amerikanske officerer ikke længere slå irakerne ihjel, men tale med dem.

”Stabilitets-operationer” har fem elementer: 1) man skal give det civile samfund sikkerhed; 2) det civile samfund skal kontrolleres; 3) regeringsmagten skal have bistand; 4) nødvendige tjenesteydelser skal tilvejebringes; og 5) samfundets infrastruktur samt økonomiske udvikling skal fremmes. Det vil i praksis betyde at hæren skal sørge for befolkningens sikkerhed og velfærd, indtil en legitim regering kan overtage ansvaret. Hæren skal for eksempel genopbygge retsvæsenet, sørge for flygtninge, hindre spredning af smitsomme sygdomme, stimulere økonomisk aktivitet samt bistå med genopbygning af veje, jernbaner, lufthavne og telekommunikationssystemer.

Drivkræfterne

Til grund for den nye doktrin ligger en analyse af drivkræfterne bag de kommende års konflikter. Håndbogen peger på otte faktorer:

Globaliseringen skaber voksende ulighed, som gør dens tabere til mulige allierede for ekstremistiske grupper. Man anslår at 2,8 milliarder mennesker i 2015 vil befinde sig under fattigdomsgrænsen.

Teknologiens udvikling udgør et tveægget sværd, idet opfindelser både kan forbedre livskvaliteten og anvendes til udslettelse af liv. Goderne vil desuden ikke altid blive fordelt ligeligt.

Befolkningstilvæksten øger risikoen for ustabilitet og ekstremisme. Befolkningen i nogle mindre udviklede lande vil blive næsten fordoblet op til 2020.

Urbaniseringen medfører at 60 procent af verdens befolkning vil bo i byer omkring 2030. Det er sandsynligt at problemerne – blandt andet kronisk arbejdsløshed, forurening, dårlige sanitære forhold og naturkatastrofer – vil være større end lokale regeringer kan håndtere.

Mangel på ressourcer – energi, vand og mad – vil medføre kappestrid og konflikt. Eksempelvis vil 40 procent af verdens befolkning i 2015 bo i lande med vandmangel.

Klimaændringer og epidemier vil forstærke de allerede alvorlige problemer i en række udviklingslande.

” **Den grundlæggende erkendelse bag revolutionen er at USA står foran årtiers ”vedvarende konflikt”, som vil blive udkæmpet midt i befolkningerne**

Spredning af masseødelæggelsesvåben vil øge risikoen for angreb med katastrofale følger.

Regeringsmagten er under voksende pres fra blandt andet kriminelle organisationer, ekstremistiske netværk og privatejede erhvervsvirksomheder. Nogle regeringer vil lægge større vægt på stabilitet end på regeringsformen (læs: demokrati). Når statsmagten bryder sammen, kan dens modstandere få områder hvor de kan trives.

Ud fra aktuel dansk debat er det interessant at "islamisme" end ikke nævnes. Man leder også forgæves efter en specifik politisk kategori i dette fjendebillede.

Kulturel bevidsthed

Den nye doktrin skal medføre vidtgående ændringer på ethvert niveau i hæren – træning og uddannelse, udrustning og organisation. Nogle er allerede undervejs.

Under en pressekonference gav generalløjtnant Caldwell to meget afslørende eksempler.

- I mange vestlige landes forsvar, herunder Danmarks, har det længe været en grundlæggende påstand at hvis man træner soldaterne så de kan klare kamp på højeste niveau, altså total krig, kan de også håndtere opgaver på lavere niveau, for eksempel fredsbevarende operationer og stabilisering. Caldwell forklarede at han i hele sin karriere har haft den indstilling. "Men", tilføjede han, "de seneste år har vist os at det ikke er tilfældet." Der er behov for konkrete færdigheder og organisatoriske elementer som kan klare de nye færdigheder.

Hvis soldater skal operere midt i en befolkning, som på mangfoldig vis adskiller sig fra hjemlandets, skal de have "kulturel bevidsthed" – altså

sproglige færdigheder, indsigt i og respekt for den lokale befolknings kultur, og så videre. Caldwell oplyste at man vil indlede denne træning 8 til 18 måneder før soldater udsendes til et missionsområde. Danske soldater har typisk fået et orienterende kursus af én til to ugers varighed.

I klassisk militær teori har man antaget at krige tabes og vindes på det "strategiske niveau", hvor regeringsledere og topofficerer råder. Det taktiske niveau, hvor soldater bemander vagtposter eller går på patrulje, blev anset for langt mindre afgørende. I nogle år har de nye krige givet inspiration til begrebet "den strategiske korporal", fordi man indså at små enheder under kommando af underofficerer kan påvirke krigens gang

med deres adfærd. Mellem årsagerne er at mindre episoder i informationsalderen kan blive blæst stort op og påvirke opinionen. Denne agtpågivenhed har nu udviklet sig videre så Caldwell introducerede begrebet "den strategiske menige". Soldater nederst på rangstigen bærer altså individuelt et stort ansvar for hvordan konflikter forløber.

” Hvis soldater skal operere midt i en befolkning, som på mangfoldig vis adskiller sig fra hjemlandets, skal de have ”kulturel bevidsthed”

Freden kan tabes

Doktrinen har rod i en erkendelse som allerede opstod i de første måneder efter angrebet på Irak i det tidlige forår 2003. Forskere ved USA's højeste militære læreanstalt, National

Defense University, udsendte i efteråret 2003 et omfattende reformforslag der fremhævede at nok kan USA's væbnede styrker vinde krige, men de kan også tabe freden. I en 122 sider lang rapport, der reelt var en indirekte kritik af hærens indsats i Irak, hævdede man at en indsats for stabilitet og genopbygning har en betydning som helt svarer til kampoperationers.

I traditionelle militære kampagner var konflikten langstrakt, fjendens modstand blev udslettet og der var store amerikanske samt allierede styrker i området efter konflikten. Der var også tid til planlægning af hvordan stabilitet og genopbygning kunne håndteres, når kamphandlingerne blev indstillet. Men der er nu, påpegede forskerne, opstået en kløft mellem større kampoperationers afslutning og genopbygning af et levedygtigt samfund. Det er en kløft som skal lukkes, fordi man ellers "taber freden".

Man skal, fremhævede rapporten, planlægge krige "baglæns", så man starter med de ønskede endemål og derefter planlægger indsatsen således at den ikke ødelægger mulighederne for at en stabil fred kan skabes. Det betyder blandt andet at styrker som kan skabe stabilitet og indlede genopbygning, skal indsættes næsten samtidigt med at traditionelle kampagner fortsat slås. Man

kan altså ikke vente på at soldaterne, som rykkede ind først, får tid til andre opgaver.

Kulturrevolution

Rapporten rettede et kritisk søgelys mod den militære kultur i USA's væbnede styrker. I den anses stabilitet og genopbygning for noget der svækker militærets "egentlige" indsats, nemlig kampoperationer. Resultatet er at man hverken "træner, udruster eller planlægger på passende vis" i forbindelse med andet.

Det er, fremhævede forskerne, en helt forældet indstilling. Der er behov for en "kulturel ændring", så militærets uvilje i forbindelse med stabilitet og genopbygning kan overvindes. Det er ikke nok at man i sidste

øjeblik giver kampsoldater lidt træning i fredsbevarende indsats. Rapporten beskrev nøje en række færdigheder som hele mandskabet skal have – og som for mange officerers vedkommende vil kræve flere års specialuddannelse. Militære læreanstalter bør eksempelvis lægge vægt på hvordan man tilpasser sig et nyt miljø, udvikler en bred intellektuel baggrund, forstår kulturelle sammenhænge og forhandler.

Sammenlignet med kampoperationer rejser stabilitets- og genopbygningsoperationer, lyder en konklusion, behov for "anderledes typer styrker, med

” Planlæggere af revolutionær krig ud fra den maoistiske model fremhæver at 80 procent af krigen består af politiske handlinger, kun 20 procent af militære

anden træning samt udrustning og endda forskelligt sindelag”.

Viden forsømt

Rapportens anbefalinger slog ikke igennem straks. Men i takt med at krigen gik stadigt dårligere for USA, genoplivede nogle officerer en næsten glemt viden fra tidligere kampe mod oprørere. Under Vietnam-krigen led konventionelle styrker også nederlag, men de dyrt købte lærestreger blev glemt, fordi hæren løftede sig selv ud af Vietnams mudder og vanære med et fokus på mere traditionel krig mod Warszawa-pagten i Europa. Gennembruddet for nytænkningen kom da hæren i sommeren 2006 præsenterede en 241 sider lang håndbog i *counterinsurgency* (COIN) – kamp mod oprørere.

Håndbogen fremhæver at stridens æble i denne type krig er den politiske magt. Definitionen på COIN er at det er de “politiske, økonomiske, militære, paramilitære, psykologiske og civile aktiviteter som en regering anvender til at besejre et oprør.” Opgaven er, advarer man, “umådeligt vanskelig og kompleks.” Soldater på alle niveauer skal hver eneste dag være beredt til modtagelse af både “håndtryk og håndgranater.”

Befolkningens krav og støtte

Håndbogen beskriver gene-

relt en række principper for en vellykket indsats:

Den primære opgave er at regeringsmagten skal gøres legitim, altså have det store flertals aktive opbakning. Det er ikke nok med passiv accept fordi oprørerne med støtte fra selv et mindretal af engagerede tilhængere stadig kan vinde. Planlæggerne af COIN bør derfor fra starten vurdere hvad befolkningens krav til en legitim regering er.

Politiske faktorer er afgørende. Der henvises til at planlæggere af revolutionær krig ud fra den maoistiske model fremhæver at 80 procent af krigen består af politiske handlinger, kun 20 procent af militære. Hvis COIN-styrkerne ikke i “passende” omfang inddrager de politiske følger af deres militære aktioner vil de i bedste fald miste effektivitet, i værste fald blive direkte skadelige.

Den lokale befolkning udgør konfliktens afgørende tyngdepunkt. Derfor skal de indsatte soldater, på ethvert niveau, have indgående kendskab til det samfund og den kultur hvor de opererer. Sejrens forudsætning er at COIN-styrkerne bliver en del af befolkningens dagligdag.

Man kan ikke dræbe alle oprørere. De skal i stedet isoleres – fra deres sag og deres støtte. Det sker for eksempel gennem

” Man kan ikke dræbe alle oprørere. De skal i stedet isoleres – fra deres sag og deres støtte. Det sker for eksempel gennem imødekommelse af de sociale, politiske og økonomiske klager, der giver oprøret næring

imødekommelse af de sociale, politiske og økonomiske klager, der giver oprøret næring. Jo mere regeringen selv kan vise at den har ret til legitimitet, desto mere udstødte bliver oprørerne. Men sejren er ikke nået når oprørerne er blevet isolerede. Man skal sikre at tilstanden bliver permanent gennem befolkningens aktive indsats.

Hjørnestenen i enhver COIN-indsats er at den civile befolkning opnår sikkerhed. Jo hurtigere man kan flytte indsatsen fra kamp-operationer til "normal" håndhævelse af love, desto bedre. Overgreb mod menneskerettigheder og lovbrud begået af amerikanske styrker bliver hurtigt kendt - lokalt og globalt.

Endnu et vigtigt vejledende princip er at COIN er en langvarig affære som lægger beslag på store ressourcer. Man skal derfor planlægge langsigtet. På det strategiske niveau er opretholdelse af den amerikanske befolknings støtte "den afgørende COIN-aktivitet."

Paradokserne

Læserens opmærksomhed i forbindelse med disse principper bliver skærpet i et afsnit som opstiller en række paradokser:

Jo mere man beskytter sine egne styrker, desto mere usikre bliver man. Sejr kommer nærmere når man får beskyttet

befolkningen, ikke COIN-soldaterne. Hvis man isolerer sig selv i baser, bliver kontakten med befolkningen svækket. Man skal dele den risiko som civile oplever.

Jo mere magt man anvender, desto mindre effektiv er den. Enhver magtanvendelse har følger, og de kan ikke alle forudses. Brug af væbnet magt i stort omfang øger risikoen for fejl og ofre i det civile samfund. Samtidig får oprørernes propaganda muligheder.

Sejre på taktisk niveau garanterer intet. I Vietnam tabte USA aldrig et slag, men man tabte alligevel krigen. Militære aktioner skal derfor altid planlægges og gennemføres med de politiske mål for øje.

”

På det strategiske niveau er opretholdelse af den amerikanske befolknings støtte "den afgørende COIN-aktivitet."

Flertallet af vigtige beslutninger tages ikke af generaler. Vellykket COIN bygger på dømmekraften hos soldater på ethvert niveau. Ordre fra toppen og doktriner er ikke nok. COIN-styrkerne skal uddannes og trænes så de kan tilpasse sig den lokale situations behov på eget initiativ.

Udfordringerne

Ændringerne vil ikke medføre at indsatsen mod oprørere vil ske uden blodsudgydelser - så venstrefløjens pacifister vil fortsat have grund til kritik. Men resten af venstrefløjen står foran en udfordring som er større end problemer med at

opretholde en kritik af USA eller militærets metoder. Man kan naturligvis fremhæve at både amerikanske og danske soldater fortsat vil begå alvorlige fejl. Omstillingen vil desuden støde på stærke "konservative" kræfter i de væbnede styrker. Den vil tage tid og blive mindre end perfekt. Så der bliver fortsat anledning til kritik, men det bliver netop kritik på "fejl", ikke det overordnede koncept.

Militæret er i den lidet misundelsesværdige rolle at det skal være en fejmaskine som rydder op der hvor politikere og befolkninger har svigtet. Drivkræfterne bag kommende års konflikter kan imødegås med andet end militære svar, men det vil stille meget store krav til den civile offervilje i de "rige" lande, og dermed også krav til progressive kræfters evne til mobilisering af disse svar. Det er og vil fortsat være en illusion at konflikterne kan løses uden brug af væbnet magt. Desperate mennesker, gangstere og ekstremister respekterer ikke FN's flag eller civile der yder en humanitær indsats.

Måske er den største udfordring at venstrefløjen må genoverveje sin holdning til den såkaldte fremskridtstanke - stort set 800 års tradition i vestlig filosofi - som er båret af tro på at menneskeheden er i stadig udvikling væk fra barbariet. Enigheden mellem

regeringen og oppositionen, når det gælder for eksempel Afghanistan-krigens formål, er langt større end uenigheden. Ofte vil fjenderne i fremtidige konflikter også være kræfter som hverken ønsker demokrati eller undervisning af piger. Spørgsmålene er: Har venstrefløjen en fremtidsvision for de plagede dele af verden som adskiller sig væsentligt fra den vision som i dag opstilles? Og hvordan vil man fremme den når man ikke længere kan hævde at en kinesisk eller cubansk model udgør lykken? ■

” Det er og vil fortsat være en illusion at konflikterne kan løses uden brug af væbnet magt.

Jørgen Dragsdal er sikkerhedspolitisk journalist og lærer på Europa-højskolen. Senest har han bidraget til bogen "Bushs Amerika" der udkom i 2005. Uddrag heraf kan læses på hjemmesiden dragsdahl.dk

EXTREME MAKE-OVER

Modets filosofi

SANDHED. *Den venstreorienterede, aktivistiske, politiske filosofi har været erklæret død og begravet, men hvis dette nogensinde har været tilfældet, har den rejst sig som en fugl Fønix på det sidste, blandt andet med den franske filosof og aktivist Alain Badiou som netop er blevet oversat til dansk.*

Af **Uffe Juul Jensen**

Alain Badiou: Grundrids af Metapolitikken, Forlaget Slagmark 2007, 250 sider, kr. 168,-

Alain Badiou: Etikken. Et essay om erkendelsen af det onde, Forlaget Philosophia 2007, 127 sider, kr. 149,-

For den franske filosof Alain Badiou (f. 1937) er det en dyd at være tro mod folkelige bevægelser, som har brudt med overleverede magtstrukturer, som har åbnet for nye menneskelige handlemuligheder, og som har kæmpet for anerkendelse af menneskelig lighed på tværs af kulturelle og nationale grænser. Badiou har selv søgt at leve op til dette forbillede. Mange, der på linie med ham hentede inspiration fra demokratiserings-bevægelser i slutningen af 1960'erne og som i 1970'erne kritiserede den bestående samfundsmæssige orden, har i de seneste 10-20 år gået offentlig bodsgang eller har mere stilfærdigt tilpasset sig tidens markedsøkonomiske og neoliberale ideologi. Badiou har videreført sin kritiske tænkning og aktivitet på den politiske venstrefløj i Frankrig. Gennem den seneste halve snes år har hans filosofi tiltrukket sig fornyet opmærksomhed i såvel Europa som i USA. Hans ofte krævende værker oversættes til mange sprog. Nu er to af hans seneste værker også kommet på dansk: *Grundrids af Metapolitikken og Etikken. Et essay om erkendelsen af det onde*. Værkerne er indsigtfuldt oversat af henholdsvis Kåre Blinkenberg og Holger Ross Lauritsen. Kåre Blinkenberg har skrevet en fin indføring til værket om metapolitikken; Brian Benjamin Hansen et oplysende efterskrift til Etikken. Det lover godt for dansk

filosofi at yngre forskere med stor dygtighed påtager sig så udfordrende opgaver. Vi er langt fra underholdende caféfilosofi og mainstream ideologi. Badiou udfordrer tænkningen hos dem der har erklæret samfundskritisk tænkning for død og begravet. Men han udfordrer også enhver som ser sig selv som en del af en Marx-inspireret tradition. Der er ingen marxisme, siger han. Men det betyder ikke at han tilslutter sig koret af dem der har erklæret den af Marx-inspirerede filosofi og samfundsanalyse for død. Det betyder at han ser Marx som bidragyder til en fortsat tænkning der ikke kan bringes på en enkel form, men som må videreudvikles i forhold til nye vilkår og nye situationer.

Badiou's filosofi spænder over livets, kulturens og samfundslivets centrale felter: hverdagslivets menneskelige relationer (kærligheden), kunsten, videnskaben og politikken. De to værker trækker på alle disse kilder. En så omfattende tænkning kan ikke ydes retfærdighed i en anmeldelse. Men bag den vældige bredde og detaljerigdom er Badiou's værk båret af grundlæggende perspektiver om *tænkning og praksis*. Disse perspektiver skal kort udfoldes i det følgende.

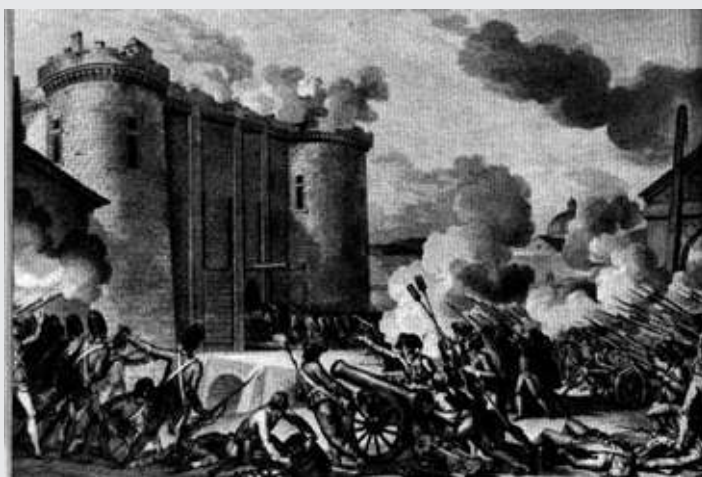
"Cavaillés var modstandsmand i kraft af logik." Dette citat fra prologen til Badiou's *Grundrids af Metapolitikken* rummer en vigtig nøgle til en forståelse af Badiou's filosofi og politik. Jean Cavaillés var en fransk matematiker som afbrød sin matematiske forskning for at blive aktiv i den franske modstandskamp under Anden Verdenskrig. Han blev arresteret i 1942, undslap, fortsatte sin aktive modstand,

Alain Badiou

ETIKKEN

Et essay
om erkendelsen
af det onde

blev arresteret på ny, tortureret og henrettet. Men citatet henviser ikke til noget som modstandsmanden og matematikeren selv har sagt. Den sande modstandsmand kendes blandet andet på at han ikke træder frem og gør sig til af sine handlinger. Badiou har citatet fra en anden stor fransk tænker og modstandsmand, filosofen Georges Canguilhem, som talte ved en mindehøjtidelighed for Cavailles i 1969.

Cavaillés havde som matematiker en klar forståelse af *nødvendighed og stringens*. Han opfattede modstandskampen som båret af samme nødvendighed som den nødvendighed der kendetegner matematiske udledninger. Det er denne pointe, Canguilhem bragte frem, og som Badiou åbner sin prolog med. Men hvorfor er denne pointe så vigtig? Fordi den er et modspil til en forestilling som er meget dominerende i vores tid: Forestillingen om at erkendelse er noget individuelt eller subjektivt, og at handling og aktivitet er resultat af *personligt engagement eller subjektive moralske overvejelser*. Badiou vil ikke benægte det trivielle: at mennesker har ideer, forestillinger og idealer, og at mennesker kan have mere eller mindre engagement. Men hvis vi vil forstå hvorfor der undertiden sker radikale brud med en bestående orden, hvis vi vil forstå modstand, som baner vejen for en ny orden, så må vi starte et andet sted end med enkeltper-

soners ideer, etik eller engagement.

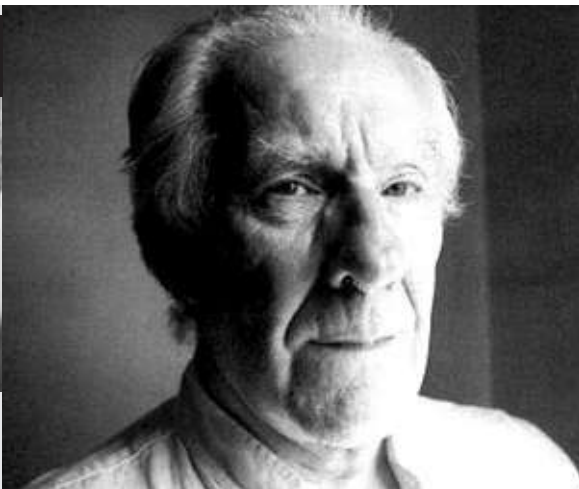
"Enhver modstand er et brud med det, der er" siger Badiou i prologen til *Metapolitikken*. Et sådant brud indebærer at den der skal bidrage til bruddet må bryde med sig selv. Men modstandens kilde er ikke et eller andet skjult i den aktives indre. Det er først og fremmest noget der sker i *tænkning og erkendelse*. Man fremmer ikke modstand og nybrud gennem moralske formaninger eller appeller om sjælelig mobilisering. Vejen til nybrud skabes ved at vende blikket mod verden. Forandringen har som forudsætning *tænkning om den øjeblikkelige, konkrete situation*. Manglende modstand i en given situation skyldes således ikke først og fremmest frygt for eventuelle ubehagelige konsekvenser og personlige omkostninger. Det, der blokerer for forandring, er *ikke at være i besiddelse af det tilstrækkelige mod til at tænke situationen og dens muligheder igennem*.

” Modstandens kilde er ikke et eller andet skjult i den aktives indre. Det er først og fremmest noget der sker i tænkning og erkendelse.

Badiou har været en central aktør i fransk filosofi og politik i siden 1970'erne. Politisk har han været aktiv i venstreorienterede bevægelser; i dag er han blandt andet aktiv i bevægelser til støtte for indvandrere i Frankrig. Filosofisk har han skrevet om erkendelses- og videnskabsteoretiske emner i dialog med filosofihistoriens store skikkelser fra Platon til Sartre. Men Badiou er ingen dr. Jekyll og mr. Hyde, som i urolige stunder går på barrikaderne for efter stormen at skrive om svært tilgængelige

KRITIK. Badiou har ikke smidt sablen som mange andre "68'ere", men har videreført sin kritiske tænkning og aktivitet på den politiske venstrefløj i Frankrig.

problemer uden praktisk relevans. Der er en vedvarende og intim sammenhæng mellem hans tænkning om filosofiens grundspørgsmål (hvad er erkendelse og hvordan er verden indrettet) og hans stillingtagen til dagsaktuelle spørgsmål.

Hans overvejelser om den franske modstandskamp er et godt eksempel herpå. Umiddelbart kan det måske forekomme vanskeligt at gennemskue hvor han egentlig vil hen. Hvorfor denne betoning af tænkningen? For Badiou er svaret enkelt: "For en bonde fra Auvergne lige så vel som for en filosof er det at sige, hvad situationen er, og drage konsekvenser af denne "sigen", først og fremmest noget, der sker i tænkningen." (Metapolitikken s. 52).

Badiou gør sig her til talsmand for en filosofisk forståelse som har dybe rødder i vestlig filosofi: Hos Sokrates og Platon. Sokrates ville bidrage til at bringe slavens slumrende indsigt i matematik til live. Badiou vil erindre om at bonden, arbejderren og indvandrerren kan bidrage til tænkningen om den situation som de befinder sig i. Tænkning er ikke en elitær aktivitet, som almindelige mennesker må overlade til udvalgte repræsentanter (politikere eller forskere) at udføre. Han afviser derfor også den udbredte forestilling at politisk filosofi er en særlig akademisk disciplin, som det må overlades til særligt uddannede at tage vare på. Ligesom han afviser den opfattelse at politik

er en forhandling som vi kan overlade til vore 'repræsentanter', medlemmerne af lovgivende forsamlinger og råd.

Det er med andre ord ikke kun i de mere teoretiske skrifter at Badiou tænker med Platon. Den græske inspiration er også levende i hans tænkning om politikken og politisk aktivitet. Hos Badiou er der en sammenhæng mellem den græske tænkning og senere revolutionære bevægelser og (teoretikerens) betoning af den konkrete analyse af den politiske situation.

Politik, som Badiou forstår den, er baseret på ét eneste aksiom: "Folk tænker – folk er skikket til sandhed" (Metapolitikken s. 170). Men hvor skal sandheden komme fra? Er det først efter at folk er blevet belært om filosofiske og samfundsvidenskabelige sandheder at de kan tænke om deres konkrete situation? Badiou afviser dette. Kriterierne for den politiske sandhed (måder at afgøre på hvad der er

sandt) bliver til i de situationer hvor mennesker gør modstand mod uretfærdighed, magtudøvelse og overgreb. Stormen på Bastillen og Oktoberrevolutionen er eksempler på historiske begivenheder hvor mennesker ud fra en erkendelse af uretfærdighed prøver at indstifte en ny samfundsmæssig orden. Ved at være tro mod disse begivenheder søgte efterfølgende generationer at leve op til den sandhed som revolutionære havde sat standarder for. I dag sættes standarder for poli-

” Politik, som Badiou forstår den, er baseret på ét eneste aksiom: ”Folk tænker – folk er skikket til sandhed”

tisk sandhed når immigranter demonstrerer for at kræve deres ret, eller når syge eller handicappede organiserer sig i kampen for et sundhedsvæsen eller en velfærdsstat, hvor patienter og klienter bliver aktive deltagere i løsningen af deres helbredsmæssige eller sociale problemer.

Metapolitikken er et klart vidnesbyrd om at Badiou ikke bare formulerer personlige politiske paroler. Hans syn på tænkning og sandhed er udfoldet og begrundet i en løbende dialog med andre af tidens filosoffer og videnskabsmænd. Hvis man kender Badiou's omfattende filosofiske forfatterskab, vil man også kunne se hvordan hans filosofi om politik er integreret med en omfattende og dyb tænkning om filosofiens store og evige spørgsmål om sandhed og verdens indretning (ontologi). Det er en stor styrke for en politisk aktivist og samfundsdebattør som Badiou at hans vedvarende bidrag til samfundsdebatten har denne forankring i en vedholdende og kompromisløs filosofien. Hans værk er en opmuntring for andre filosofisk skolede som arbejder for en fortsat sammenhæng mellem politik, forskning og filosofi. For den samfundsengagerede læser, som måske ikke har mulighed for at være ajour med de filosofiske problemstillinger og diskussioner, må læsning af Badiou indimellem være en stor og krævende udfordring. Men Badiou viser stor vilje til at stille sin filosofi til rådighed for alle som er interesserede i at kvalificere og udfordre deres egen politiske tænkning gennem læsning af en filosofi som taler tidsånden direkte imod. Det vil være i overensstemmelse med ånden i Badiou's filosofi til gengæld at udfor-

dre ham og lokalisere hans eventuelle blinde pletter (bl.a. hans forhold til Maos Kina), og efterspørge en nærmere redegørelse for efter hvilke kriterier noget får status af "historiske begivenheder".

Det kan anbefales at begynde med hans bog *Etikken*. Det er bestemt ikke godnat-læsning, men den tænkende læser og aktive samfundsborger kan følge med og tage til sig, når han eller hun indstiller sig på at teksten undertiden skal læses en ekstra gang. Det er en bog der har bud til mange, også på grund af Badiou's mod. Han inviterer til kritisk tænkning om menneskerettighederne, det repræsentative demokrati, den medicinske etik og meget andet som er helligdomme i den offentlige debat i vor vestlige verden. Efter læsning af *Etikken* vil værket om metapolitik kunne åbne veje ind i mere vanskeligt farbare filosofiske og politiske landskaber.

Man kunne ønske sig at venstrefløjspolitikere, som i disse måneder synes optaget af at tolke folkestemninger og læse meningsmålinger, tog sig tid til en noget mere krævende læsning; en læsning af Badiou og hans filosofi om grundlaget for en tænkning og en praksis der kan udgøre et *alternativ* til den bestående orden. ■

Uffe Juul Jensen er professor i filosofi ved Institut for filosofi og idehistorie, Aarhus Universitet.

Latinamerika ved en skillevej

”DET NY LATINAMERIKA”. Der er foregået en markant venstredrejning i Latinamerika indenfor 10 år. Den cubanske partiteoretiker Regalado analyserer den historiske udvikling og perspektiverne for en latinamerikansk socialisme.

Af Flemming Larsen

**Roberto Regalado Alvarez:
Latinamerika ved en skillevej
– Dominans, krise, sociale kampe og
venstrefløjens politiske alternativer.**,
Forlaget Arbejderen, 2007, 222 sider,
kr. 175,-

Roberto Regalado Alvarez, som er medlem af Cubas Kommunistiske Parti, har i mange år forsket i og skrevet om Latinamerika. Det tjener forlaget til ære at vove pelsen med en bog fra disse himmelstrøg - så meget des mere som bøger på dansk om Latinamerika er en mangelvare i disse år.

Når det er sagt, ville jeg nok have redigeret noget mere i bogen. Den er opbygget i to dele. Første del på 75 sider er en gennemgang af kapitalismens udvikling og den klassiske problemstilling reform/revolution, mens andel del på 112 sider handler om Latinamerika. Jeg tror at første del i høj grad er kendt stof for det publikum bogen henvender sig til.

Anden del er mere interessant, ikke mindst de sidste 40 sider om den latinamerikanske venstrefløjs gennembrud på det parlamentariske plan det seneste tiår. Det starter med Chàvez i Venezuela, fortsætter med Lula i Brasilien, Tabaré i Uruguay, Morales i Bolivia, samt endelig Correa i Ecuador og Ortega i Nicaragua. Forinden har Regalado gennemgået hvordan

USA altid har styret Latinamerika med hård hånd, ofte via støtte til blodige militærdiktaturer, nu via en ”pænere” parlamentarisk demokratisk linje, ”når blot” regeringerne vil agere efter nyliberalistiske principper.

Der opstår en interessant spænding undervejs i bogen mellem forfatterens teoretiske standpunkt og den virkelighed han beskriver. Han tror ikke meget på en reformistisk linie (de historiske resultater har heller ikke været loven- de), men hen ad vejen begejstres han alligevel for valgresultaterne og bedømmer Chàvez og Morales som klart antiimperialistiske.

Ind imellem kobler han den ”marxistiske automatpilot” til. For eksempel taler han på s. 94 om de ”antagonistiske modsætninger, som fremkalder dens (kapitalismens, red.) senilitet og fører den til den sikre død.”

Jo da, sådan sagde Marx for 150 år siden, men måske han ville have udtrykt sig anderledes efter at have oplevet 150 års kapitalistiske krumspring.

” Vi kender de imperialistiske magthaveres ekstreme voldelighed, men også revolutionær vold har sin pris.

Måske også Regalado kommer til at udtrykke sig anderledes selv om jeg håber han får ret omkring kapitalismens død. Bogens afslutning lyder således: ”Det vil være nødvendigt at bruge en eller anden form for revolutionær vold, eftersom de, der sidder på magten i verden, vil klamre sig til den til det sidste.” De hidtidige erfaringer peger desværre i denne retning. Alligevel er det

farligt at gøre volden til et dogme. Vi kender de imperialistiske magthaveres ekstreme voldelighed, men også revolutionær vold har sin pris. Chávez og Morales er kommet til magten uden brug af vold. Reaktionære kræfter forsøgte at kuppe Chávez i 2002, men dette blev afværget med et minimum af vold – situationen taget i betragtning. De vrede menneskemasser på gaden var en vigtig forudsætning for den demokratisk valgte regerings redning.

Vi i Danmark bør støtte det latinamerikanske opbrud med solidaritetsarbejde og information. ■

Flemming Larsen er psykoanalytiker og bachelor i samfundsfag.

REVOLUTION? Går Latinamerika i frihedshelten Simón Bolívar og Ches fodspor?

Vanvid og virkelighed

ORGANISK. *Det anføres at mennesket er fremmedgjort i sit arbejde og drevet til vanvid af filosofiens og politikens idealistiske tankespind. John Holten-Andersen mener løsningen er en økologisk omtænkning af samfundet så det bygger på menneskets kropslige virkelighed som del af et folk i overensstemmelse med naturen.*

Af Casper Mølck

John Holten-Andersen: Vanvid og Virkelighed, Forlaget Hovedland, 2007, 326 sider, kr. 268,-

John Holten-Andersens nyeste bog *Vanvid og Virkelighed*, der både har overtitlen *PÅ SPORET AF DEN SUNDE FORNUFT* og undertitlen *En økologisk omtænkning*, er i sit ambitionsniveau meget imponerende.

Holten-Andersens økologiske omtænkning følger to spor der er dedikeret til hver sin inspirator. Det første spor fokuserer på det destruktive i en filosofi der afkobler sig fra sin egen virkelighed eller kropslighed. Dette er med forbundet med det græske begreb, logos, der har mange betydninger, men her først og fremmest som Ordet, logossporet – dedikeret Informations Ejvind Larsen. Det andet spor er med et andet græsk begreb Mythos-sporet, det mytiske spor – dedikeret

Jytte Abildstrøm. Disse spor slås fast i tilegnelsen, men den efterfølgende udformning er alt anden end stringent.

Således starter allerede for Ordet –+ med en tegnsætning typisk for Holten-Andersen – som en vandretur i de norske fjelde.

Det virker først som en meget hyggelig kuriositet, men efter læsningen indser man at allerede her anslås det mytiske spor i det for Holten-Andersen overvældende sanselige møde med de norske fjelde.

Bogens hoveddel starter beskri-

velsen af vanviddet – det såkaldte logos-spor: Der startede med at Platon indførte sine ideer imod sofisternes relativisme. Dette var for Holten-Andersen kimen til det efterfølgende vanvid i filosofien og det herskende verdenssyn. Selve tanken om en sjæl, en tanke, et sprog eller en bevidsthed afskåret fra en kropslighed eller en nærhed med den sanselige virkelighed er hvad Holten-Andersen peger på som vanviddet. Holten-Andersen følger så efterfølgende denne abstrakte logos-tænkning op igennem historien efterhånden som den gennem Augustin, Aquinas, Hobbes, Kant, Hegel, med flere, fortsætter sit triumftog. Som loyal gengivelse af de pågældende tænkere har denne del ikke den helt store værdi. Det er skruet sammen til Holten-Andersens formål og er ikke altid veldokumenteret.

En dejlig undtagelse er Holten-Andersens diskussion af Jesu budskab, med en klar og veldokumenteret diskussion af Jesu lære, primært

ud fra Mattæus-evangeliet, får han fremstillet Jesus som en densidig og kropslig moralfilosof! I bogens næste del begynder vi at nærme os samfundsdiagnostikken. Ud fra den franske revolution diskuteres den moderne stat, som er blevet et abstrakt uhyre, hvor magten strømmer fra centret til periferien. Som Et hoved der regerer med den abstrakte fornuft, uden at tage hensyn til sin krop, folket.

Kapitalismen og pengeøkonomiens funktion som tingsliggørelse diskuteres ud fra Marx. Specielt funktionen i forhold til at kunne

” **Tanken om en sjæl, en tanke, et sprog eller en bevidsthed afskåret fra en kropslighed eller en nærhed med den sanselige virkelighed er vanvid.**

FORSTANDSMARERIDT.
Har venstrefløjens glemt kroppen og drifterne? Holten-Andersen kalder os tilbage til naturen.

kvantificere det kvalitative problematiseres ud ad logos-sporet. Det anføres at den moderne kapital yderligere har distanceret fra sig fra det konkrete arbejde, produktionens krop, ved oprettelsen af de multinationale selskaber og fonde. Forholdene bliver også her mere abstrakte.

Herefter diskuteres med udgangspunkt i Foucault og Wittgenstein hvordan sproget har distanceret sig længere og længere fra virkeligheden og er blevet et selvrefererende system af abstrakte tegn. Hvorfor vores samtid handler om design og spin, i stedet for virkelighedens indhold, kroppen.

Ifølge denne samtidsdiagnostik er det altså abstraktionen og logostænkning i forhold til styret, økonomien og sproget, som først og fremmest har ført til destruktion af natur og virkelighed.

Begrebet om den kropsligt givne virkelighed er dog stadig lidt som sand mellem fingrene, og først efter mere end 200 siders læsning kommer man tættere på en definition fra Holten-Andersen. "Dette er virkeligheden: at fylde lungerne med salt og frisk havluft, at lægge øre til bølgenes brus, at drømme sig væk til det punkt hvor himmel og hav går i ét. Men også at vågne op igen for at opdage at noget er i gærde, at livet er på spil." Vi er altså tilbage på fjeldet i forOrdet. Det er disse oprindelige kropslige sanseoplevelser som er virkelighedens substans. Dette mytiske spor udgør så bogens sidste halvdel. Vi skal simpelthen ac-

ceptere at den kropsligt givne virkelighed er en dialogisk proces der ikke kan begribes med den abstrakte fornuft, men som skal føles og mærkes. Holten-Andersens opskrift på vejen tilbage til virkeligheden er at vi skal væk fra abstraktioner som EU's overnationale statsbygning og tilbage til folket. Det antages også at hvis folkene bliver suveræne og dermed opnår et reelt folkestyre, vil magten gå fra folket til centret – fra kroppen til hovedet. Derved vil relationen til nabofolk være præget af respekt og ikke krig. Det er unægtelig noget mytisk-spekulativt, og viser historien ikke det modsatte?

Men for Holten-Andersen er det i disse kropslige erfaringer som sang og musik at virkeligheden og folket har hjemme. Det er musik, dans og den formålsløse leg som vi skal have tilbage. I øvrigt sammen med en kirke som en potentiel magtfri sfære. Først skal den dog tilbage til Jesu lære, i følge Holten-Andersen. Samfundet

bliver derfor til en blanding af sang og musik og leg med rod i folket. Her ville man måske indvende at samfundet måske også i den praktiske verden må bestå af andet. Holten-Andersen vedgår at den nødvendighed der er i at holde sulten og nøden for døren, nødvendiggør styring (politik). Politikken er altså ikke funderet i en grænseløs (kapitalistisk) og abstrakt væksttrang, men i nogle konkrete kropslige behov som føde. Men hvordan denne styring så skal foregå forsvinder også nemt i de mytiske tåger.

Det generelle problem for Holten-Andersens samfundsvision, vil

” Vi kender de imperialistiske magthaveres ekstreme voldelighed, men også revolutionær vold har sin pris.

jeg mene, er at de dele af den som fremstår forholdsvis klare – som at der skal være masser af (folke)dans og (-)musik, og at folket (i ental) er det naturlige og virkelige – fremstår en smule provinsielt. Hvorfor skal visionen ikke være kosmopolitisk, men adskille mennesker i folkeslag, med Færøerne som bedste eksempel på et folk i pagt med virkeligheden? Hvorfor er folkemusik bedre end elektronisk musik, der i følge Holten-Andersen skaber distance? Hvad betyder det egentligt at magten strømmer fra krop (folk) til hoved (Regering)? Hans svar postuleres blot, og man savner gang på gang at han giver sig selv nogle modargumenter at skrive op imod. Det ville i høj grad klargøre hvad hans projekt er. Hvordan bedømmes Vanvid og Virkelighed så? Dens mere deskriptive element i forhold til logos-sporet er meget spændende, specielt samtidsdiagnosen er god. Når Holten-Andersen selv skal på banen og foreslå et samfundsprojekt, og gør det på denne eksplicit mytiske måde, så er der nok større grund til tvivl. Er det virkelig en mytisk samfundsvision, der i bund og grund blot behøver at være Holten-Andersens egen private åbenbaring på et norsk fjeld, som man bør kæmpe for? ■

Casper Mølck studerer filosofi ved Københavns Universitet og er aktiv i Grøn Agenda.

**Har du en spids pen, men intet sted at spidde magthaverne?
Bliver du også fortvivlet når der kun er uret, men ingen harme?
- Så er det måske på tide at vi hører fra dig!
Vi søger:**

- 2 Redaktionsmedlemmer: Du er med til at planlægge og redigere bladet, samt tage del i andre dele af bladets drift.

- 1 Billedredaktør: Du bliver ansvarlig for at finde, udvælge og bearbejde fotos til Det Ny Clarté, samt opbygge et fotograf-netværk.

- Flere aktivister: Du deltager 4-6 x om året i forskellige praktiske opgaver der er i forbindelse med udgivelsen af Det Ny Clarté, først og fremmest distribution og salg.

Det Ny Clarté er et non-profit projekt og består af et spændende kollektiv af personer med vidt forskellige baggrunde, erfaringer og politiske holdninger, men fælles for os er at vi alle har hjertet til venstre for midten og brænder alle for at forstå vores samtid og ændre den. Kontakt os såfremt du vil give en hånd med!

kontakt@clarte.dk

**ABONNER PÅ DET NY CLARTÉ
POLITIK, KULTUR,
ANMELDELSER OG DEBAT.
1 ÅR (4 NUMRE): 185 KR.
WWW.CLARTE.DK**

Grådighed med måde

KAPITALISME. Den tidligere socialdemokratiske statsminister har overraskende nok skrevet en bog der er god at blive klog på. Han analyserer problemerne med kapitalfondenes stigende indflydelse, men de konkrete løsningsforslag er beskedne.

Af Frank Aaen

Poul Nyrup Rasmussen: I grådighedens tid – kapitalfonde og kasinoøkonomi, Informations Forlag, 2007, 258 sider, paperback: kr. 298,-

Poul Nyrup Rasmussen har i flere år arbejdet med problemerne med kapitalfondene, blandt andet i EU-parlamentet og som formand for De Europæiske Socialdemokrater. Hans analyser og forslag til at modvirke kapitalfondenes negative virke er nu samlet i en ganske udmærket bog - *I grådighedens tid*. Bogen består af indlæg fra Nyrup og en række eksperter.

Bogen sætter fokus på den samfundsskadelige trafik kapitalfondene står for – grådighed, udhulning af demokratiet, skattetænkning og manglende hensyn til arbejdspladsernes fremtid. Den kommer også med forslag til løsninger. Den største mangel er at bogen ikke tager fat i det grundlæggende. Det er kapitalens fri bevægelighed, som den er indført siden 80'erne, der har givet kapitalfondene de muligheder som de bolttrer sig i.

Det er enorme summer der jongleres med. Det er anslået at der er 9.000 kapitalfonde der bestyrer 10.500 mia. kr., og det anslås at kapitalfondene står for mellem 1/3 og 2/3 af omsætningen på verdens finansielle markeder.

Det er et generelt træk at fondenes opkøb indskrænker demokratiet. De benytter sig ofte af 5-10 lag af holdingselskaber over det opkøbte selskab. Det gør konstruktionerne næsten umulige at gennemskue. Fondene har ingen eller meget begrænset pligt til at oplyse om sig selv. Det firma de opkøber ophører med at være børsnoteret, og skal derfor ikke give de oplysninger til offentligheden, der ellers er krav om.

Bogen peger på faren for opkøb af offentlige servicevirksomheder. Problemet illustreres i en meget grundig gennemgang af TDC's privatisering og senere opkøb af 5 kapitalfonde – med fyringer, tømning for værdier og skattespekulation som konsekvens. Ironisk nok var det i Poul

Nyrup Rasmussens tid som statsminister at TDC blev privatiseret. Selv borgerlige erkender at det var en fejl at sælge TDC inklusive telefonledningerne og ryggraden i det danske Internet. Det havde klædt bogen med selvkritiske refleksioner over dette. Ikke mindst fordi alle partier i Folketinget – med undtagelse af Enhedslisten – nu er ved at gentage den samme fejl med beslutningen om at privatisere DONG, landets største energiselskab. I offentligt eje kan el- og varmeproduktionen styres ud fra klimapolitiske mål. Ved en privatisering tæller overskuddet mere end klimaet og kapitalfondene får mulighed for at tage magten over en så samfundsvigtig virksomhed. Det

” Det er kapitalens fri bevægelighed, som den er indført siden 80'erne, der har givet kapitalfondene de muligheder, de bolttrer sig i.

samme gælder andre offentligt ejede virksomheder som Post Danmark, TV2 og DSB.

Staten, regionerne og kommunerne skal ikke stille offentlige servicevirksomheder til rådighed for spekulanterne i kapitalfondene. Og i samme forbindelse advares der i bogen mod at pensionskasserne stiller milliarder af kr. til rådighed for disse fonde. Men fakta er, at pensionskasserne overlader store summer til fondene. ATP vil overlade 15 mia. kr. til kapitalfondene. Ugebrevet A4 har fremlagt en undersøgelse der viser at 2 ud af 3 tillidsfolk i de 112 virksomheder i Danmark der er ejet af kapitalfonde, der samlet har 62.800 ansatte, klager over at arbejdspresset er vokset efter kapitalfondenes indtog.

Pensionskasserne argumenterer med at kapitalfondenes indtog kan være til fordel for virksomhedernes udvikling. Det er rigtigt at der kan være en søvnig ledelse hvor kapitalistiske pisk kan sikre udvikling, men efter anmelderens opfattelse må man i de tilfælde arbejde for at ændre bestyrelsen og give medarbejderne mere indflydelse i stedet for at slippe grådigheden løs. Det er også rigtigt at der er nogle fonde, venturefonde, der tilfører kapital til virksomheder der har brug for penge til udvikling. Men det vi taler om her er fonde der ikke kommer med kapital, men tager kapital ud af virksomhederne. Og påstandene om at disse kapitalfonde skulle være

særligt gode til udvikling kritiseres i bogen, og kritikken understøttes af en undersøgelse fra Handelshøjskolen fra efteråret 2007. Den viser at når det gælder omsætning, beskæftigelse og overskud går det dårligere med kapitalfonde som ejer, sammenlignet med perioden før opkøbet, og sammenlignet med virksomheder der ikke er opkøbt. Kun på ét punkt er kapitalfondene bedre end andre: Der udbetales større udbytter, for det og ikke andet er målet med kapitalfondenes overtagelse.

Det er ikke udvikling der er fondenes mål, det er hurtig profit. Og deres vigtigste metode er at hæve penge i statskasserne ved at nedbringe skatterne. I flere afsnit – særligt det som rådgivende skatterevisor og SFer Christen

Amby har bidraget med – beskriver det hvordan kapitalfondenes konstruktion og ageren først og fremmest går ud på, som det siges, at optimere skatten, hvilket betyder at minimere skatten. Skattebetalingen er typisk nul og det ansås at samfundene verden over årligt mister 1.350 mia. kr. i tabte skatteindtægter fordi kapitalfonde og multinationale virksomheder gemmer penge væk i skattelylande.

I bogen er der en del forslag til stramning af skattelovgivningen, herunder at det skal være muligt at følge pengestrømmene, ikke mindst så udbetalte udbytter kan spores for at sikre at de bliver beskattet. Der er også

” Det er ikke udvikling der er fondenes mål, det er hurtig profit. Og deres vigtigste metode er at hæve penge i statskasserne ved at nedbringe skatterne.

en række forslag om informationspligt, bedre tilsyn, effektivt stop for at virksomheder kan købes for sine egne penge. Forslagene er OK, men problemets kerne ligger i den måde globaliseringen har udviklet sig på, ikke mindst retten til at kapitalen kan flytte sig frit hen over grænserne. Hver dag skifter uanede milliarder af kroner ejer. Der spekuleres som aldrig før, uden andet formål end at nogle ejere mener at de på den måde kan score et overskud. For den reale økonomi er denne trafik kun til skade, akkurat som vi ser det lige nu, hvor spekulationer på det amerikanske boligmarked har udløst en international finansiel krise.

Derfor skal der gøres op med tanken om at kapitalens fri bevægelighed er vejen til udvikling og rigdom. Den fri bevægelighed er kun til fordel for spekulanter og skattesnydere. Almindelige borgere, og folk der gerne vil investere i virksomheder og finansiere køb og salg af varer, kan sagtens leve med de gamle regler, hvor der var indsigt og kontrol med hvem og med hvilket formål store summer blev flyttet over grænserne. Kontrol med kapitalbevægelserne vil give demokratiet mere indsigt og mulighed for indflydelse.

Det er også værd at minde om forslaget om en Tobin-skat, en lille afgift på transaktioner på de finansielle markeder. Den vil begrænse spekulationer, men være uden betydning for bevægelser

der dækker over reale transaktioner. Der skal desuden gribes ind over for skattely så fondene ikke kan bruge dem til at hvidvaske deres penge. Her skal der gribes langt kraftigere ind. Lande og områder, der vil opretholde muligheder for skattespekulation må udelukkes af det internationale banksystem. Så må spekulanterne sejle ud til banken på Cayman Island med deres kontanter.

Man kan kun være enig med Poul Nyrup Rasmussen i at EU skal vedtage indgreb mod kapitalfondene, men uden et opgør med EUs grundlov om kapitalens fri bevægelighed, vil fondene bare finde nye veje til hurtige fortjenester. Der er brug for at ændre den liberalistiske filosofi der i dag er dominerende i EU og det globale økonomiske system. ■

” **Ironisk nok var det i Poul Nyrup Rasmussens tid som statsminister at TDC blev privatiseret ... og det havde klædt bogen med selvkritiske refleksioner.**

Frank Aaen er økonom og medlem af Folketinget for Enhedslisten.

Den ondeste mand i live?

FASCISME. En af de væsentligste grunde til den fornyede interesse for Carl Schmitt er voksende utilfredshed med den liberal-demokratiske "kolonisering" af kloden, hvor ikke-liberale styreformer og værdisæt i stigende grad problematiseres og kriminaliseres.

Af Rune Møller Stahl

Mikkel Thorup (red.): Den ondeste mand i live? Læsninger af og mod Carl Schmitt, Museum Tusulanums Forlag, 2007, 210 sider, paperback: kr. 198,-

En mærkelig fugl har slået sig ned på den akademiske scene i disse år. De seneste årtier har den fascistiske retsteoretiker Carl Schmitt oplevet en overraskende renæssance i den politiske teori. En renæssance der er så meget mere overraskende, idet det især er den politiske venstrefløj der fører an i nytolkningerne. Denne opmærksomhed har været voksende i Danmark i en årrække, blandt andet med oversættelsen af *Det politiskes begreb*, og nu manifesterer den sig i en antologi med danske Schmitt-fortolkninger, under den festlige overskrift *Den ondeste mand i live?* Antologien er redigeret af Mikkel Thorup og indeholder 11 artikler af forskellige bidragsydere fra det akademiske landskab i Danmark.

Det paradoksale opsving i interessen for Schmitts tænkning skal formentlig søges i hans kritik af liberalismen, og hans stædige insisteren på politikens centrale rolle i enhver samfundsbeskrivelse. Især i værkerne *Politisk Teologi* (1922) og *Det Politiskes Begreb* (1932), udvikler han et politisk begrebsapparat bygget op omkring distinktionen mellem ven og fjende. Striden og volden står dermed centralt i Schmitts

politiske analyse, og hans tese er at enhver social og retslig orden altid bygger på et ekstrajuridisk og, i sidste instans, voldeligt grundlag. Schmitts definition af suverænitet knytter sig netop til evnen til at overskride loven gennem undtagelsestilstanden: "Suveræn er den der bestemmer over undtagelsestilstanden." På trods af at han startede som klar modstander af nazisterne under Weimarrepublikken, førte denne politiske decisionisme Schmitt til en strålende karriere som jurist og retsteoretiker i Det Tredje Rige, hvor Hitler gennem de tolv år regimet varede, regerede via en permanent undtagelsestilstand.

Schmitts genkomst, specielt på venstrefløjen, kan tolkes som et symptom på liberalismens sejrriige forsøg på at begrave politikken, eller endda et symptom på at vi nu lever i en postpolitisk tidsalder hvor marked og parlamentarisk demokrati, én gang for alle, har lukket de politiske spørgsmål. Problemet er imidlertid at politikken ikke blot forsvinder af sig selv, men vender tilbage i form af endnu mere intense former for fjendskab. Fjenden er nu ikke længere blot modstander, men antager karakter af en absolut fjende af menneskeheden. Guantanamo kommer i en Schmittsk analyse til at fremstå som symptomet på et regime der, i sit forsøg på at komme ud over det politiske, fuldstændigt fjerner modstanderens legitimitet og endda menneskelighed.

” Schmitts tese er at enhver social og retslig orden altid bygger på et ekstrajuridisk og, i sidste instans, voldeligt grundlag.

Antologien rummer en række af forskelligartede læsninger af Schmitt der forsøger at bringe ham i spil inden for det politiske og juridiske felt. Flere af bidragene sigter mod at bringe Schmitt i dialog med andre teoretikere. Lars Bo Larsen forsøger at drage idehistoriske linjer fra Hegel og den i dag næsten glemte unghegelianer Max Stirner, mens Gert Sørensen forsøger at spore Schmitts forbindelser til italiensk teori, særligt til Norberto Bobbio. I Gorm Harstes bidrag om stat og magt-delning, fortæber Schmitts relevans sig desværre i en diskussion af Habermas og Luhmann.

Torben Bech Dyrberg og Anne-Marie Eggert Olsen forsøger fra forskellige vinkler at problematisere Schmitts position, og giver solide argumenter for hvorfor en læsning af Schmitt aldrig kan være en uproblematisk affære, og at man måske bør overveje om det overhovedet er muligt at læse ham uden at lade sig føre ud på et autoritært overdrev. Desværre antager specielt Olsens kritik dog karakter af skyggeboksning, idet den langt overvejende del af Schmitt receptionen i dag netop ikke tager hans analyser for pålydende, men snarere forsøger, med den belgiske politolog Chantal Mouffes ord, at "bruge Schmitt mod Schmitt", i et forsøg på at uddrage de brugbare analytiske elementer, og samtidigt bruge Schmitts eget begrebsapparat, til at nedbryde hans meget lukkede og autoritære syn på stat og demokrati.

Interessant er det at det faktisk er lykkedes at lokke en konservativ Schmitt-læser ud af busken, i form af Søren Hviid Jensens gennemgang af Schmitts betydning for den amerikanske konservatisme, om end hans læsning ikke for alvor formår at redegøre for nogen dybere

sammenhæng eller betydning.

Selvom bogen hedder læsninger af og mod Schmitt, savner man også lidt læsninger med Schmitt, altså udfoldede forsøg på faktisk at bringe Schmitt i forbindelse med tidens politiske problemstillinger. Det er kun Thorups egen artikel om liberale samfunds omgang med begrebet om fjendskab, samt Frederiks Roséns bidrag om permanente nødretsorganer i dansk flygtningepolitik, der på overbevisende vis kommer ud over den rene teksteksegese og ikke bare postulerer, men også demonstrerer Schmitts brugbarhed.

I forlængelse af dette kunne man også savne en større tilstedeværelse i den danske Schmitt reception af nogle af de centrale internationale fortolkere som Chantal Mouffe, Slavoj Žižek eller Giorgio Agamben, hvoraf sidstnævnte i værker som *Homo Sacer* (1995) og *Undtagelsestilstanden* (2003) bringer Schmitts begreber om undtagelse og suverænitæt ind i en central rolle i analysen af statsmagt og biopolitik i moderniteten.

Trods disse forbehold kan bogen dog klart anbefales, som en udmærket indføring i den nyere Schmitt reception, og som et startpunkt for yderligere læsning af en teoretiker, hvis begreber om politik, undtagelsestilstand og legitimt og illegitimt fjendskab giver nogle effektive analyseredskaber i forhold til at forstå de vestligt liberale samfunds paradoksale forhold til krigen, retten og volden. ■

Rune Møller Stahl studerer idehistorie ved Århus Universitet og er aktiv i De Studerendes Fællesråd.

SOCIALISTISK 1. MAJ

↑ HELT TIL VENSTRE
HØJT TIL LOFTET

- MANDELØN TIL KVINDEFAG!
- MILJØ FREM FOR PROFIT!
- STØT DE STREJKENDE!

DEMONSTRATION FRA
BLÅGÅRDS PLADS KL 10

BANDS: IBRAHIM ELECTRIC OG
HOTEL DESPERADO

TALER AF BL.A.

ERIK CLAUSEN, DE SORTE FÅR OG REBECCA OG LOUISE
FRA FRISTEDSKAMPEN!

TELT I FÆLLEDPARKEN
FRA KL. 13

TALER FRA BLA. ENHEDSLISTEN,
SUF OG FEY KURD

BANDS: MAGNETOPHONBAND,
RADIO SKAGA, MOMBASA BRIDGE

ARR. SUF OG ENHEDSLISTEN

RØD 1 MAJ

Velfærd, Fred & Socialisme

i PATCHANKA!

Marianne Rasch	Fællestillidsrepræsentant
DSR, Hovedstadskredsen
Erik Steppat	Fællestillidsrepræsentant
BUPL Hovedstaden
Mari-Ann Petersen	Fællestillidsrepræsentant
FDR, Social- og Sundhedsafdelingen
Søren Becher	Kommunistisk Parti
Christian Bierlich	Ungdom Mod EU

FÆLLEDPARKEN 1. MAJ 2008 13:30 - 17:30

Arrangør: Kommunistisk Parti

